

MYRTLEFIELD
HOUSE

DRITARE
NË
PARAJSË

TABLO TË SHPRESËS DHE TË
SHPËTIMIT TEK UNGJILLI SIPAS LUKËS

DAVID GOODING

Windows on Paradise by David Gooding
English Edition Copyright © Myrtlefield Trust 2015
All Rights Reserved.

Dritare në parajsë nga David Gooding
Albanian Edition/Botimi shqip Copyright © Myrtlefield Trust 2018
Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Ashnjë pjesë e këtij libri nuk mund të riprodhohet, të ruhet në sistem kompjuterik apo të transmetohet, në ndonjë formë apo mjet elektronik, mekanik, fotokopjim, regjistrim apo tjetër, pa lejen paraprake të botuesit Myrtlefield Trust.

Përktheu: Lefter Roko
Korrektoi: Dr. Teuta Toska

© ABS Të gjitha pjesët e Shkrimit të Shenjtë nëse nuk tregohet specifikisht janë marrë nga Diodati i Ri, 1991-94. Përdorur me leje.

Citimet nga Shkrimi i Shenjtë të shenjuara IBSA janë marrë nga versioni “Së Bashku” © 2007 nga Shoqëria Biblike Ndërkonfesionale e Shqipërisë. Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Citimet nga Shkrimi i Shenjtë të shenjuara ECM janë marrë nga versioni ECM © 1993 nga ECM. Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Skica e kapakut: Ben Bredeweg
Figura e kapakut: © Gilbert Lennox
<http://gilbertlennoxphotography.com>
Përdorur me leje.

www.myrtlefieldhouse.com
info@myrtlefieldhouse.com

ISBN: Paperback: 978-1-874584-73-5
ISBN: PDF = 978-1-874584-74-2
ISBN: Kindle = 978-1-874584-75-9
ISBN: EPUB pa DRM = 978-1-874584-76-6

Shtypur nga Botimet STREHA
Tiranë, 2018

Për
Arthur dhe Anne Williamson

Pasqyra e lëndës

Hyrje	9
Panorama 1—Ungjilli i të përçmuarve dhe i të shtypurve	
1 Përtëritja e një prostitute	13
2 Shpengimi i një mashtruesi	27
3 Shpagimi i vejushës	41
4 Kthimi i një krimineli	57
Panorama 2—Ungjilli i botës së këtejme dhe të përtejme	
5 Pika qendrore e kohës	67
6 Porta drejt përjetësisë	75
7 Kur kalojmë nga ana tjetër	85
Panorama 3—Ungjilli i Mbretit dhe mbretëria e Tij e tashme	
8 Nga ana tjetër	95
9 Mbreti shpall besëlidhjen e Tij	111
10 Marrëdhënia midis Sovranit dhe nënshtetasve të Tij	123
11 Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit	135
12 Mbreti-Prift dhe krimineli mbretëror	147
Përfundimi	
13 Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun	161
Udhëzues studimi	183

Hyrje

Paraqitja e jetës dhe e shërbesës së Jezu Krishtit shkruar nga Luka është cilësuar ndër të katër ungjijtë si më artistiku. Mund të jetë kështu, por me siguri ai është i mbushur me tablo në të cilat hollësitë e shumta dhe të bukura plot gjallëri zbulojnë karakterin dhe madhësinë e Krishtit. Ato tablo na paraqesin Krishtin e Perëndisë që kërkon të ndihmojë njerëzit në nevojat e tyre, duke iu përgjigjur pyetjeve të tyre më të thella dhe duke u paraqitur si personi të cilit ata i detyrohen jetën dhe besnikërinë e tyre. Është e qartë se Luka ka zgjedhur ndodhi të pasura me domethënie përtej meritës së tyre artistike.

Në këto seri studimesh ne do të marrim në konsideratë një përzgjedhje të këtyre tablove, të grupuara sipas temave në tri pikëpamje panoramike. Çdo panoramë do ta fokusojë vëmendjen tonë në aspekte të ndryshme të paraqitjes së Krishtit nga Luka.

Do të shohim në fillim se si Luka e paraqet Krishtin si heroin e të përçmuarve dhe të të shtypurve, i cili erdhi të rimëkëmbë dhe të përtërijë ata që kishin nevojë më shumë. Ndodhi të tilla mund të na shtyjnë të mendojmë se Krishti jep shpresë edhe për rastet më të vështira. Por a mund të na japin shpresë sot

Dritare në parajsë

histori të tilla? Mbi të gjitha këto ndodhi kanë ndodhur shekuju më parë dhe pyetjet rreth ekzistencës sonë, rreth vdekjes dhe jetës së ardhshme duken, për shumë vetë, pa përgjigje, në rastin më të mirë dhe mbase të panjohura. Luka tregon se ai është i vetëdijshëm për çështjet e thella rreth kohës, përjetësisë dhe vdekjes. Sepse ai ka përzgjedhur ndodhitë që tregojnë përgjigjet që ai gjeti te Krishti, personi që jep shpresë si këtu, ashtu edhe në jetën e përtejme. Me të vërtetë Luka gjeti te Krishti personin e denjë për të drejtuar si fatin e vet të ardhshëm, ashtu edhe jetën e vet tani dhe këtu. Dhe ai nuk i shtyn lexuesit e tij të mendojnë për Zotin Jezus si një Mbret që ka lidhje vetëm me jetën e përtejme. Ai, duke rrëfyer mënyrën se si ky Mbret i trajton nënshtetasit e Tij dhe bën për Vete zemrat e tyre, zbulon karakterin e Tij dhe tregon domethënien e Mbretit dhe të mbretërisë së Tij të tashme.

Disave, pasi shohin Krishtin në tërë këto korniza, mund t'u lindin pyetje. A u jep Luka përgjigje vetëm atyre që besojnë apo edhe dyshuesve dhe skeptikëve? Po ata që kanë dyshime serioze rreth mrekullive? Do t'i drejtohem fillimit të Ungjillit sipas Lukës për të parë se si trajtohen çështjet e besimit dhe të dyshimit në jetët e vetë familjarëve të Krishtit, ndërsa ato u shfaqën në kohën e lindjes së Tij.

Për të përfituar sa më shumë nga këto studime, është e dobishme të lexohen pjesët e sugjeruara nga Ungjilli sipas Lukës që jepen në fillim të çdo kapitulli. Ata që duan të lexojnë më tepër, për të përfituar sa më shumë, në fund të librit në një manual studimi përfshihen pyetje për reflektim dhe studimi në grup.

PANORAMA 1

*Ungjilli i të përçmuarve
dhe i të shtypurve*

1

Përtëritja e një prostitute

LEXIMI I SUGJERUAR

Luka 7:36-8:3

Një prej tipareve më të bukura të Ungjillit sipas Lukës është mënyra me të cilën e përshkruan Krishtin si Heroin dhe Shpëtimtarin e të përçmuarve dhe të shtypurve, si personin që mund të vërë në vend dinjitetin e vërtetë njerëzor të burrave dhe grave, që jeta ua ka shpërfytyruar në një farë kuptimi apo që shoqëria i ka refuzuar apo madje përndjekur; dhe qëllimi i kësaj serie studimi është të shqyrtojë me hollësi disa raste historish të njerëzve të këtij lloji, që u përtërinë dhe u rimëkëmbën nga Krishti.

Është pohuar shpesh që përshkrimi i Krishtit si ‘miku i tagrambledhësve dhe mëkatarëve’ (Luka 7:34), edhe pse i përdorur fillimisht nga armiqtë e Krishtit si një padi serioze për integritetin e Tij, është bërë në sytë e të krishterëve si një prej

Dritare në parajsë

lavdive të Tij më të mëdha. Por termi i dytë, *mëkatarë*, është një eufemizëm, siç mund ta shohim po të krahasojmë shprehjen e Lukës me shprehjen e ngjashme tek Ungjilli sipas Mateut 21:31: “tagrambledhësit dhe prostitutat hyjnë para jush në mbretërinë e qiejve”. Por nëse përdorim në vend të eufemizmit fjalën normale dhe të shëmtuar e t’i referohemi Krishtit si “miku i tagrambledhësve dhe prostitutave”, shprehja nuk duket aq magjepsëse, qoftë edhe për veshët e të krishterëve. Me të vërtetë të krishterit të perëndishëm mund t’i duket fyese kjo shprehje. Në fillim me siguri ky ka qenë qëllimi. Nuk u shpik në një shoqëri liberale dhe ata që e përdorën për herë të parë kishin si qëllim të nxirrnin në dritë atë që e konsideronin si një fyerje ndaj mirësjelljes dhe moralit të përbashkët, për të mos thënë edhe ndaj standardeve fetare të rrepta të kohës, një fyerje për më tepër e rëndë, duke u paraqitur në Emër të Perëndisë dhe fesë së vërtetë. Ata menduan se Krishti ishte një mashtrues dhe dyshimet e tyre u shtuan kur panë ato lloj grash që e ndiqnin gjatë turneve të predikimeve.

Ishte, për shembull, gruaja e Kuzës, administratorit të Herodit; por pallati i Herodit njihej për standardet e tij të ulëta dhe kushdo që ishte bërë pjesë e atij ambienti pa fre ishte i destinuar të vihej në dyshim nga çdo jude fetar fanatik. Dhe pastaj kemi Maria Magdalenën, fundërrinën e fundërrinave, “prej së cilës pati dëbuar shtatë demonë”, thotë Luka (8:2); gjë e cila tregon që e shkuara e saj kishte qenë aq e keqe, sa nuk mund të përshkruhet. Një i ri dhe tërheqës, drejtues i një sektit fetar të ri dhe jokonformist, i ndjekur nga një grup grash përkrahëse, jeta e shkuar e të cilave kishte qenë tejet imorale – nuk është e vështirë të imagjinohet se çfarë mendonin për të njerëzit fetarë.

Tabloja 1 • Ungjilli i të përçmuarve dhe i të shtypurve

Dhe nuk do të ishte aspak reale të anashkaloheshin arsyet pse kritikantët e tyre do t'u dukeshin absolutisht të përligjura. Po ashtu si bota jonë, por edhe më tepër, bota e lashtë ishte mësuar me grupet fetare që e përdornin fenë si maskë të hollë për shthurjen seksuale. Sigurisht Krishti, nëse do ta merrnin në pyetje, do të thoshte se ato gra ishin kthyer nga jeta e tyre e ligë, por ishte pikërisht kjo që farisenjtë do ta vinin në diskutim. Me të vërtetë ka gjasa që ata do të mohonin prerazi që njëfarë përvojë e një kthimi të menjëhershëm të mund t'i kthente këto gra në shoqëruese të përshtatshme për cilindo, për më tepër një profet.

Megjithatë kishte një enigmë. Ky Jezus, në predikimin e Tij publik, kishte kërkuar standarde morale më të larta se ato që kishte vendosur çdo person tjetër para Tij dhe kishte paditur hapur farisenjtë se nuk i kishin zbatuar këto standarde. Ata kënaqeshin, thoshte ai, me respektimin e tyre nga ana e jashtme, ndërsa gjithë kohën ishin fajtorë për imoralitetin e brendshëm frymëror.

Në qoftë se drejtësia juaj nuk është më e lartë nga ajo e skribëve dhe e farisenjve ju nuk do të hyni fare në mbretërinë e qiejve.... Ju keni dëgjuar se të lashtëve u qe thënë: "Mos shkel kurorën". Por Unë po ju them se kushdo që shikon një grua për ta dëshiruar, ka shkelur kurorën me të në zemrën e vet (Mateu 5:20, 27-28).

Çfarë duhet të mendonte njeriu për këtë Jezus? A ishte Ai i singertë? Mësimi i Tij ishte në gjendje të bindte për mëkat edhe më të shenjtin e njerëzve. A ishte Ai vetë pa mëkat? A ishte Ai profet? Po këto pers onazhe të dyshimta që shiheshin shpesh në shoqërinë e Tij?

Dritare në parajsë

Me këto pyetje në mendje një farise me emrin Simon e ftoi Zotin tonë për drekë. Biseda rreth sofrës, mendonte ai, mbase do t'i jepte një mundësi për ta shqyrtuar Jezusin më nga afër. Dhe ja ndërsa dreka po vazhdonte, u hap dera dhe një grua si e ndruajtur hyri pa u ndier dhe u drejtua te vendi ku ishte Krishti, që sipas zakonisht lindor rrinte i mbështetur mbi sofër.

Simoni u mërzi menjëherë. Ai e dinte që ajo grua ishte një personazh i njohur në qytet dhe njerëz të tillë normalisht nuk lejoheshin në shtëpinë e tij. Por ai mbeti gojëshqyer kur pa atë që ndodhi më pas. Ajo, pasi arriti aty ku ishte Krishti, pas Tij ra përmbys te këmbët e Tij dhe filloi të qante në heshtje. Ajo ishte aq afër Krishtit, saqë, ndërsa vajtonte, disa nga lotët e saj ranë te këmbët e Tij dhe, e zënë ngushtë, ajo mblodhi një tufë nga flokët e saj të gjatë të lëshuar dhe u përpoq të fshinte lotët nga këmbët.

Pastaj, për çudinë e jashtëzakonshme të Simonit, ajo i puthi këmbët dhe në fund nxori një shishe të vogël dhe vajosi këmbët e Tij me parfum. Gjithçka ndodhi shpejt. Reagimi i parë i Simonit ishte t'i urdhëronte shërbëtorët e tij ta largonin menjëherë atë grua; por ndërsa ai ngurroi, ajo kishte kapur këmbët e Krishtit dhe Simoni e përmbajti veten, duke pritur me gjithë zemër ndonjë shpërthim të zemëruar nga Krishti. Por Krishti nuk tha asgjë; në fakt Ai as nuk dha shenjë se mendonte që diçka e pazakontë kishte ndodhur. Dhe kështu vazhdoi dreka.

Por biseda u ndërpre, sepse Simoni ishte i zhytur në mendime. “Kjo i vuri kapakun!” po thoshte Simoni me vete. “Ky njeri nuk është profet; sepse po të ishte, Ai do ta kishte ditur se kush është kjo grua që po e prek dhe çfarë është ajo. Ajo është imorale!”. Dhe nga këndvështrimi i Simonit, asnjë profet që thoshte se ishte zëri i Perëndisë, nuk mund të lejonte që një grua imorale ta prekte. Për më tepër as Perëndia nuk do ta lejonte.

Tabloja 1 • Ungjilli i të përçmuarve dhe i të shtypurve

Në këtë pikë të fundit Simoni me siguri kishte të drejtë. Shkrimi i Shenjtë shpall qartazi se asgjë e ndotur nuk mund të hyjë në praninë e Perëndisë. “Qentë, magjistarët, kurvarët, vrasësit, idhujtarët dhe kushdo që do dhe zbaton gënjeshtren” janë të përjashtuar përgjithnjë nga qyteti qiellor (Zbu. 22:15). Parajsa, të paktën, nuk do të bëhet vend i ndyrë siç është bërë toka.

Por në arsyetimin e Simonit kishte një pikë të errët të pazakontë. Ai e kishte ftuar Krishtin në shtëpi pa e vrarë shumë mendjen se a ishte shtëpia e tij e pastër dhe e shenjtë për ta pranuar Krishtin nëse Ai do të ishte profet. Simoni e kishte marrë këtë të mirëqenë, pa u menduar se ishte. Jo se ai pretendonte se ishte pa mëkat; larg qoftë një gjë e tillë. Por në fund të fundit ai ishte ndryshe nga kjo grua: ajo ishte imorale, krejtësisht e pahijshme. Mëkatet e tij – hmm, nuk mund të thuash se mëkati është i hijshëm – por, tek e fundit, ato ishin mëkate që i bëjnë vetëm njerëzit e mirë dhe të respektueshëm. Ato mëkate, sipas mendimit të Simonit, patjetër që nuk ishin dhe aq të këqija sa ta bënin shtëpinë e tij të papërshtatshme për një profet të Shumë të Lartit.

Shkallët e mëkatit

Një zë u dëgjua nga ana tjetër e sofrës dhe Simoni u soll menjëherë për ta dëgjuar. “Simon, kam diçka për të të thënë”. Ishte Krishti. “Fol, Mësues” – iu përgjigj Simoni. “Një huadhënës kishte dy huamarrës...” (Luka 7:40-41). Me ç’përshtatshmëri goditëse Krishti zgjodhi këtë analogji: mëkati është si borxhi. Nëse një njeri ka borxh 5 000 000 stërlina dhe nuk mund t’i paguajë, ai është i falimentuar. Nëse një njeri ka borxh vetëm

Dritare në parajsë

pesë stërlina dhe nuk mund t'i paguajë, ai është jo më pak i falimentuar. Nuk mund të krahasohet shuma e borxhit; por parimi i falimentimit është saktësisht i njëjti. Dhe nëse mëkati është si borxhi, atëherë me siguri sjellja imorale i ka bërë ata të falimentuar para gjykatës së ligjit të Perëndisë; por, nga ana tjetër, mëkatet e njerëzve të respektueshëm i kanë bërë ata jo më pak të falimentuar.

Është e vërtetë, ne priremi të vendosim mëkate të ndryshme në kategori të ndryshme; edhe pse mund të jetë e imagjinueshme, dhe me shumë gjasa, që kategoritë e Perëndisë të jenë shumë të ndryshme nga tonat. Megjithatë të gjithë e dimë se çfarë kemi ndër mend kur përshkruajmë disa mëkate si të ndyra dhe përshkrimi ka si qëllim të dobishëm përkufizimin praktik. Por duhet të jemi të kujdesshëm që të mos lejojmë që ky dallim praktik të na shtyjë të bëjmë hamendësimin e pavetëdijshëm se mëkatet “jo të ndyra” (kategoria ku na pëlqen të mendojmë se bëjnë pjesë shumica e mëkateve tona) janë në një farë kuptimi të pastra. Nuk ka mëkate të pastra. Të gjitha mëkatet ndotin. Ka, pa dyshim, një ndryshim midis një pikë bloze dhe një mali prej bloze, por ndryshimi është vetëm në sasi: në cilësi dhe karakter një pikë vlen saktësisht po aq sa edhe një mal. Mëkati me natyrë seksuale e bën personin të papërshtatshëm për praninë e Perëndisë. Por nuk ka asnjë lloj mëkati që e bën atë të papërshtatshëm. Në kuptimin e vërtetë të fjalës çdo mëkat është imoral.

“Një huadhënës kishte dy huamarrës. Njëri i kishte borxh pesëqind denarë dhe tjetri pesëdhjetë”. Krishti po shpaloste shëmbëlltyrën e Tij; dhe nëse Simoni kishte bërë më parë vlerësimin e tij krahasues të mëkatit, tani, me sa duket, ishte radha e Krishtit të bënte krahasimin. Nga sasia e parave që kishin

Tabloja 1 • Ungjilli i të përçmuarve dhe i të shtypurve

marrë hua huamarrësit dallonin shumë, por ata ishin shumë të ngjashëm në këtë pikë: të dy nuk mund të paguanin borxhin, të dy ishin njëlloj të falimentuar. Filloi të dukej sikur Simoni do të merrte një mësim të shëndetshëm rreth mosgjykimit të njerëzve, sikur shëmbëlltyra do të dilte te qortimi i merituar: “Mos gjyko që të mos gjykohesh”. Por, në këtë pikë, shëmbëlltyra e Krishtit mori një kthesë të papritur dhe shkoi tërësisht në një drejtim tjetër.

“Një huadhënës kishte dy huamarrës. Njëri i kishte borxh pesëqind denarë dhe tjetri pesëdhjetë. Meqë ata nuk kishin të paguanin, ai ua fali borxhin të dyve. Sipas teje, cili nga ata do ta dojë më shumë?”. Simoni e kishte përgjigjen gati, sepse krahasimet arrinte t’i bënte shumë mirë. Sigurisht, nëse përqendrohesh vetëm te borxhet, nuk ka dyshim që sa më i madh borxhi, aq më serioz është; dhe nëse, siç është normale në botën e biznesit, mënyra e vetme për të shpëtuar nga borxhi është ta paguash, sa më i madh borxhi, aq më në disavantazh është huamarrësi dhe aq më e vështirë do të jetë për të të paguajë borxhin.

Por nëse do të paraqesësh një huadhënës që është jashtëzakonisht i mëshirshëm dhe bujar, aq sa është gati të falë tërësisht borxhin duke e anuluar pa u kërkuar asnjë pagesë, atëherë është tepër e qartë se sa më i madh borxhi që ka personi, aq më i lehtësuar do të ndihet ky me anulimin e borxhit dhe aq më e madhe do të jetë mirënjohja që do të tregojë ky ndaj huadhënësit. Simoni tha atë që ishte e qartë. “Sipas teje, cili nga ata do ta dojë më shumë?”. Dhe Simoni, duke u përgjigjur, tha: “Ma do mendja, ai të cilit i fali më shumë” (7:42-43). Ai u përgjigj drejt.

Shkallët e faljes

Por elementi i ri në llogaritje po i prishte planet. Falje falas! Falje e plotë, e pastër dhe falas, borxhi i falur pa paguar asnjë qindarkë, falje që nuk kishte pse të meritohej apo të fitohej, por u jepej njerëzve që nga natyra nuk kishin asgjë për të paguar borxhin e tyre. Megjithatë nuk kishte gabim në këtë analogji: nëse mëkati ishte si borxhi, atëherë Perëndia ishte huadhënësi që falte. Kjo ishte tmerrësisht ndryshe nga tërë paragjykimet e Simonit. Sigurisht edhe ai besonte te falja. Psalmet e tij, këngët e tij dhe Bibla e tij ishin të mbushura me këtë ide; dhe shpesh në lutjet e tij ai i përgjërohej Perëndisë për falje, ndërsa priftërinjtë në tempull ua shpallnin atë të penduarve kur ata sillnin flijimet e tyre.

E megjithatë, cilado qoftë teoria apo teologjia e saj, në praktikën dhe përvojën aktuale falja që njihte ai nuk ngjante fare me faljen e huadhënësit. Ajo falte disa gjëra në llogarinë e tij frymërore herë pas here, por llogaria mbetej e hapur dhe në thellësi të zemrës së tij ai e dinte se ajo ishte kryesisht me minus. Ai ndiente se kishte vetëm një ngushëllim: shuma që kishte borxh, hendeku midis kërkesave të Perëndisë dhe plotësimit të tyre, nuk ishte asnjëherë aq i madh sa ishte i disa njerëzve si kjo prostitutë.

Por kishte një hendek dhe falja e disa gjërave herë pas herë nuk arrinte ta mbyllte. Përditë, me përpjekje të mëdha dhe disiplinë të fortë, ai bënte gjithçka që dinte për të ngushtuar hendekun dhe të arrinte një situatë ku, të paktën, të kishte arsye të shpresonte që mëshira e Perëndisë ta shtynte atë ta anashkalonte atë sasi të vogël borxhi që kishte mbetur pa shlyer dhe më në fund Simoni të pranohej në parajsë. Por ishte një

Tabloja 1 • Ungjilli i të përçmuarve dhe i të shtypurve

pozitë që, edhe pas shumë vitesh përpjekjesh të mëdha, Simoni nuk e kishte arritur ende; në të vërtetë, hendeku nuk dukej më i ngushtë tani sesa ishte më parë. Filloi të dukej..., por kjo ishte një shpresë që Simoni nuk ia lejonte vetes. Krenaria, ndoshta frika, ia mbylli mendjen ndaj logjikës së sertë të gjendjes së tij: nëse kërkesa minimale e ligjit të Perëndisë është përsosuria e vazhdueshme, asnjë shumë, qoftë përsosurie, nuk mund ta fshinte borxhin e një mëkati të vetëm. Simoni nuk kishte me se ta paguante borxhin e tij. Në këtë pikë, ai ishte i falimentuar njësoj si prostituta.

Shkallët e dashurisë

Por zëri nga ana tjetër e sofrës po fliste ende: “Simon, a e sheh këtë grua?”. Sigurisht që ai e kishte parë. Por nëse Krishti do të thoshte se ajo ishte kthyer në besim menjëherë apo se ishte “shpëtuar”, atëherë ai nuk ishte gati ta besonte dhe sigurisht jo thjesht meqë Krishti po e thoshte. Por Krishti nuk po e thoshte, të paktën jo për momentin. Ai po bënte disa vëzhgime faktike.

Unë hyra në shtëpinë tënde dhe ti nuk më dhe ujë për të larë këmbët; ajo, përkundrazi, m'i lau këmbët me lot dhe m'i fshiu me flokët e kresë. Ti nuk më dhe as edhe një puthje; por ajo, qysh se hyra, nuk pushoi së puthuri këmbët e Mia. Ti nuk ma vajose kokën me vaj; kurse ajo m'i vajosi këmbët me vaj erëkëndshëm (7:44-46).

Përsëri krahasime; por ishte Simoni që i kishte filluar dhe ishte Simoni që kishte pohuar i sigurt atë që ishte e dukshme: kur një person falet, ai e do personin që e fali dhe sa më tepër

Dritare në parajsë

i ka falur, aq më tepër e do. Dhe nuk kishte diskutim fakti që, edhe pse e kishte ftuar Krishtin për drekë, ai nuk kishte treguar dashuri të veçantë për të. Ai mezi sa i kishte treguar Atij mirësjelljen e ftohtë të kohës, ndërsa “kjo grua”, ashtu siç e quajti ai, kishte treguar dashurinë vetjake më të jashtëzakonshme dhe përkushtim ndaj Krishtit. Nëse dashuria ishte provë e pranimit të faljes, mungesa e dashurisë ishte provë e mospranimit të faljes.

Me një logjikë të sertë zëri po vazhdonte: “Në bazë të kësaj prove po të them që mëkatet e dukshme të kësaj gruaje, sado të shumta të kenë qenë, i janë falur. Patjetër që janë falur, sepse shiko se sa shumë dashuri tregoi për Mua”. Dhe pastaj, duke iu drejtuar gruas, Krishti shqiptoi ato fjalë që Fryma e Shenjtë i kishte dëshmuar asaj në zemër: “Mëkatet e tua të janë falur” (7:48).

Jo vetëm Simoni, por tërë njerëzit e ftuar e rrokën çështjen. Për shkak të një mospërputhjeje fatkeqe në përkthimet e hershme në anglisht (të përmirësuar fatmirësisht nga disa versione moderne, si Jerusalem Bible dhe New International Version) shumë breza kanë menduar se Zoti nënkuptonte se ajo grua mori faljen për shkak të dashurisë së saj. Si rrjedhojë, ata janë përpjekur me çdo mënyrë të rrisin dashurinë ndaj Perëndisë me shpresën që, nëse do të arrinin ta donin aq sa duhej Perëndinë, Perëndia do të shtyhej, për këtë arsye, t'i falte. Nëse nuk kishte asgjë tjetër, të paktën vetëm përvoja e rëndomtë ishte e mjaftueshme të kuptonin se sa e vështirë, për të mos thënë e pamundur, është që një huamarrës të dojë huadhënësin e tij, ndërsa borxhi është ende në fuqi dhe huamarrësit i kërkohet ta paguajë. Por, përveç kësaj, shëmbëlltyra e Zotit tonë e bën shumë të qartë se huamarrësit nuk e morën faljen sepse e deshën huadhënësin e tyre; ata filluan ta duan më pas dhe ngaqë ishin falur.

Falja e Perëndisë

Të ftuarit në drekë e kuptuan qartë dhe menjëherë çështjen. Ajo që i befasoi ata ishte një nënkuptim tjetër i fjalëve të Krishtit. Ashtu si Simoni, edhe ata ishin mësuar me priftërinjtë në tempull kur shpallnin faljen mbi kokat e tyre ndërsa sillnin dhe ofronin flijimet e tyre. Por priftërinjtë shpallnin faljen në Emër të Perëndisë, jo në emër të tyre dhe në rastin më të mirë ua linin të paqartë vendimin e gjykimit përfundimtar. Krishti, mendonin ata, po pretendonte të falte mëkatet me të drejtën e Vet dhe në kuptimin absolut dhe përfundimtar. “Po kush qenka ky që po falta edhe mëkatet?” (7:49). Sigurisht, ata ishin të saktë në ndjenjat e tyre. Krishti po vepronte këtu me aftësinë e Tij vetjake dhe absolute si gjykatësi përfundimtar, ashtu siç e kishte shpallur vetë:

Sepse Ati nuk gjykon asnjë, por gjithë gjyqin ia dha Birit, që të gjithë ta nderojnë Birin ashtu siç nderojnë Atin; kush nuk e nderon Birin, nuk nderon Atin që e ka dërguar. Në të vërtetë, në të vërtetë po ju them: Ai që e dëgjon fjalën Time dhe beson në Atë që më ka dërguar, ka jetë të përjetshme, dhe ai nuk vjen në gjyq, por ka kaluar nga vdekja në jetë (Gjoni 5:22-24).

Duke u kthyer përsëri nga gruaja, i tha: “Besimi yt të shpëtoi; shko në paqe!” (Luka 7:50).

Dhe kështu një grua e degraduar u shpëtua dhe u bë e përshtatshme për praninë e Birit të Perëndisë. Por kur ndodhi me saktësi? Nuk jemi të sigurt. Na thuhet shumë pak për të, por dimë se në kohën që Zoti i drejtoi vëmendjen e Simonit drejt saj, ajo ishte e falur tashmë, kështu që kundërshtimi i Simonit ndaj pranimit të saj nga ana e Zotit ishte tashmë pa bazë. Ajo kishte qenë imorale; ajo nuk ishte më e tillë. Se kur ndodhi ndryshimi, ne vetëm mund

Dritare në parajsë

të hamendësojmë. Por dimë këtë me siguri: ndryshimi *nuk* ndodhi për shkak të llojit të fesë që ndiqte Simoni. Predikimi i tij kundër imoralitetit ishte shumë i saktë, në fakt ishte biblik, dhe i domosdoshëm. Por nuk kishte prodhuar asnjë ndryshim te kjo grua. Pasi kishte rënë në mëkat, ai predikim thjesht e kishte tërhequr gjithnjë e më tepër në dëshpërim. Si mund të fshihej e shkuara, edhe sikur të bënte një jetë të drejtë për pjesën tjetër të jetës? Dhe nëse e shkuara nuk mund të fshihej, si mund të kthehej ajo te shoqëria e mirë? Dhe nëse nuk mund të kthehej, çfarë rrugëdaljeje tjetër kishte në botën ku ajo jetonte për të siguruar jetesën përveçse që të vazhdonte në mëkatin e saj? Dhe kur Simoni dhe lloji i tij, si nga predikimi ashtu edhe nga sjellja, e bënë të qartë se e përçmonin atë dhe e konsideronin veten shumë më të lartë se ajo, dëshpërimi i saj mbase zhytej në cinizëm.

Disa burra nga qyteti kishin përdorur shërbimet që ajo ofronte. Asnjë prej tyre nuk kishte shkuar te sinagoga e Simonit? Por një ditë ajo dëgjoi një predikues të një lloji tjetër. Edhe Ai si ata predikonte kundër imoralitetit, por me një ndryshim: mësimi i Tij përfshinte si të falimentuarit moralisht para Perëndisë, edhe ata që shkonin në sinagogë. Por pastaj Ai thoshte se Perëndia ishte i gatshëm të pranonte, të mirëpriste dhe, së fundmi, të falte të gjithë ata që pendoheshin me të vërtetë – pra, si Perëndia, Ai kishte autoritetin aty dhe në atë çast t'i pranonte ashtu siç ishin, për t'i falur, pastruar dhe shenjtëruar dhe t'i lejonte në përbashkësi vetjake të Perëndisë. Me këto kushte Ai u kërkonte atyre të “shkonin tek ai” dhe ajo, me thjeshtësinë e saj, i besoi fjalës së Tij. Ajo shkoi duke sfiduar përçmimin, neverinë dhe zemërimin e pothuajse çdo fytyre në sofër. Por sapo shkoi, ajo kuptoi se fjalët e Tij ishin të vërteta. Ajo u fal dhe u pranua dhe,

Tabloja 1 • Ungjilli i të përçmuarve dhe i të shtypurve

e vetëdijshme për ata që e rrethonin, ajo përjetoj lehtësimin dhe gëzimin e saj. Mirënjohja e saj ishte provë e menjëhershme e ndjenjës së saj të faljes. Por nuk mbaroi me kaq; në vitet në vazhdim ajo u bë një prej fuqive shtytëse të jetës së saj të shndërruar. Në vargjet e tij përmbyllëse Luka na kujton se kishte shumë gra si ajo, nga të gjitha shtresat e shoqërisë. Mirënjohja e tyre nuk i bëri thjesht të shpërthenin në lot; ajo i shndërroi ato në ndjekëse dhe shërbëtore praktike, të palodhura dhe të shenjata të Krishtit.

2

Shpengimi i një mashtruesi

LEXIME TË SUGJERUARA:

Luka 5:27–32; 7:34; 18:9-14; 19:1-10

Inspektorët e tatimeve nuk janë figura aspak të pëlqyeshme. Përgjithësisht ata janë shënjestër e humorit tonë sarkastik dhe, ndonjëherë, kur dorëzojmë bilancin e taksave, qendër e mendimeve të hidhura. Por sigurisht, kur kthjellohemi, kuptojmë se ata janë njerëz që duhen nderuar, që bëjnë një punë të domosdoshme, edhe pse jo të pëlqyeshme.

Megjithatë, tagrambledhësi i Palestinës së lashtë ishte një person krejt ndryshe. Në radhë të parë, ai mblidhte taksat e vendosura nga padronët e urryer romakë. Kjo e bënte atë të dukej në sytë e judenjve diçka më pak se një tradhtar, ndërsa për të djathtën ekstreme, që nuk e duronte pushtimin romak jo vetëm mbi baza nacionaliste, por edhe fetare, ai ishte një femohues, por edhe tradhtar.

Dritare në parajsë

Në radhë të dytë, tundimet në lidhje me mënyrën se si Roma e organizonte mbledhjen e taksave, e bënin atë të dukej shpesh mashtrues. Romakët nuk i mblidhnin kurrë taksat vetë. Ata ua linin në dorë sipërmarrësve dhe kushdo që blinte të drejtën për t'i mbledhur, ishte i lirë për aq kohë sa i paguante Romës shumën e cila i ishte sanksionuar një zone të caktuar, duke futur në xhepin e tij sa më tepër të ishte e mundur. Për më tepër ai, nëse dëshironte, kundrejt një shpërblimi mund t'ua jepte të drejtën nënkontraktorëve të tjerë, të cilët mund të merrnin për veten e tyre një sasi të madhe parash nga popullsia. Shumë nga tagrambledhësit ishin krejtësisht të pamëshirshëm dhe ishin bërë jashtëzakonisht të pasur.

Nuk është për t'u çuditur që judenjtë e konsideronin tërë këtë shtresë si të keqe sa s'ka dhe rabinët i kishin ndaluar të hynin në sinagogë. Dhe, kur disa prej tyre rrëfyan se ishin penduar pas predikimit të Gjon Pagëzorit, Gjoni i paralajmëroi ata të mos mbanin shpresa të konsideroheshin të sinqertë nëse nuk hiqnin dorë menjëherë dhe përgjithmonë nga zhvatja e tyre e pistë dhe e ndyrë (Luka 3:12-13).

Prandaj, kur Krishtin e gjenin shpesh në shoqërinë e tagrambledhësve, farisenjtë nuk ishin fare dakord me këtë. Ata nuk ishin tmerrësisht entuziastë ndaj çdo lloj vepe ungjillëzuese, por, nëse Krishti duhet të shkonte me mision, atëherë kishte shumë njerëz të varfër e të respektueshëm, të cilët mund t'i mësonte. Pse duhej Ai të shpërfillte ndjenjat e tërë njerëzve të mirë dhe të shoqërohej hapur me tagrambledhësit e përçmuar dhe të liq? Kjo për ta nuk ishte gjë tjetër veçse lejimi dhe bashkëpunimi hapur me krimin: një mënyrë tepër e ulët për të fituar mbështetje.

Pastaj, më e keqja, Krishti zgjodhi një tagrambledhës me

Tabloja 2 • Shpengimi i një mashtruesi

emrin Levi (që quhej gjithashtu Mate) si një prej dymbëdhjetë ndjekësit e Tij të veçantë. Levi, nga ana tjetër, organizoi një pritje të madhe në shtëpinë e tij, ku ftoi Krishtin dhe shumë tagrambledhës të tjerë (5:27-32). Sipas mendimit të farisenjve, ishte e kotë t'u predikojë tagrambledhësve; të haje me ta ishte, nga pikëpamja shoqërore, një sjellje tejet e dyshimtë. “Përse hani dhe pini bashkë me tagrambledhës dhe mëkatarë?” (5:30) i pyetën ata dishepujt e Tij, me një përzierje kritike të hidhur dhe zemërimi të trazuar.

Mëkatarët kanë nevojë për Shpëtimtarin

Njerëzit ende ndihen kështu dhe është e lehtë t'i quash të gjithë ata 'separatistë' (kjo është domethënia e emrit *farise*) dhe nga majat e larta të një pikëpamjeje liberale të lëshosh tallje ndaj mendësisë së tyre të ngushtë. Por do të bënim mirë të përiqeshim të kuptonim ndjenjat e tyre.

Të paktën është e kuptueshme se pse ata, që kanë parë me sytë e tyre, për shembull, mjerimet që shkakton ndaj gjithë familjes alkooli, kundërshtojnë predikuesin që futet në klub, qoftë edhe për të predikuar ungjillin. Për ta të predikosh në klub është njësoj si t'u japësh leksion rreth kulturës judaike oficerëve përgjegjës për dhomat e gazit në një kamp përqendrimi. Ose, për të marrë një shembull tjetër, bashkësitë e respektuara nga shoqëria nuk e miratojnë ardhjen në shërbesat e kishës të narkomanëve të shoqëruar nga punonjësit entuziastë të kishës, jo vetëm sepse gjendja e tyre e ndyrë dhe e palarë dhe veshja e tyre e pazakontë fyejnë shijen e tyre (po ashtu edhe hundët e tyre), por edhe sepse prindërit e pranishëm kanë sinqerisht frikë se, në vend që këta njerëz të përmirësohen, të rinjtë e tyre do të

Dritare në parajsë

infektohen nga e njëjta pamje dhe do të joshen për të përdorur edhe ata vetë drogë. Për më tepër, pjesëtarët e kishës ka gjasa të frikësohen se, nëse kishës i del nami në lagje si vendi ku shkojnë lloj-lloj personazhesh të padëshiruar, asnjë jo i krishterë i hijshëm nuk do të mendohet dy herë për t'iu afruar vendit, sado nevojë të ketë për ndihmë frymërore. Ka disa mëkate që janë dukshëm antishoqërore, saqë çdo bashkësi fetare detyrohet të përjashtojë hapur çdo anëtar të saj fajtor për këto mëkate ose përndryshe do të humbasë plotësisht besueshmërinë e vet para publikut të gjerë.

Kjo ishte arsyeja pse farisenjtë i dëbonin tagrambledhësit nga sinagogat e tyre. Për këtë arsye, kishat e krishtera urdhërohen nga apostulli Pal të përjashtojnë këdo që rrëfen se është i krishterë, por është fajtor për disa mëkate antishoqërore (1 Kor. 5:1-13). Nuk është ndëshkimi i këtij lloji ai që ka penguar përparimin e ungjillit në botë, por mungesa e tij. Shumë shpesh, në rrjedhën e historisë kisha ka marrë një nam të keq, duke u identifikuar me klasën sunduese që ka shtypur të varfrit dhe duke toleruar si pjesëtarë të saj njerëz, imoralitetet e të cilëve kanë qenë të njohura nga të gjithë.

Jeta e re

Prandaj është e rëndësishme, në lidhje me këtë, të vëmë re atë që Krishti *nuk* e bëri. Edhe pse ishte mik i tagrambledhësve dhe prostitutave, Ai nuk u përpoq kurrë të shkelte disiplinën e sinagogës, duke sjellë grupe tagrambledhësish në shërbesat e sinagogës. Jo vetëm kaq, por nuk u përpoq të organizonte shërbesa të veçanta në tempull për prostitutat apo për kastën e ndyrë imorale, siç e kanë zakon disa fetarë modernë.

Tabloja 2 • Shpengimi i një mashtruesi

Pa dyshim që Levi kishte qenë tagrambledhës para se të bëhej i krishterë; por ai nuk vazhdoi të ishte i tillë. Kur Krishti e thirri, ai po rrinte në vendin ku mblidheshin taksat duke zhvatur fitime të majme; por, për të ndjekur Krishtin, si përgjigje ndaj thirrjes së Krishtit, ai e la vendin e tij dhe nuk u kthye më pas. Krishti nuk ishte i mendimit se, për aq kohë sa një pjesë e parave përdorej për të mbështetur kishën e krishterë, nuk kishte rëndësi se si siguroheshin ato. Dhe kur Levi, pas kthimit të tij, bëri një gosti, në mënyrë që shumë ish-kolegë të tij që punonin në lëmin e taksave të mund të takonin Krishtin, çdo tagrambledhës në atë dhomë e dinte me saktësi, – në fund të gostisë, për të mos thënë që në fillim, – se çfarë synonin Levi dhe Krishti. Qëllimi i tyre ishte shpëtimi i tagrambledhësve, t'i çlironte nga lakmia e tyre për para dhe t'i jepte fund praktikës së tyre të zhvatjes. Por, për t'i shpëtuar dhe çliruar ata njerëz, Krishti ishte gati t'i takonte dhe të hante e të pinte me ta; por edhe për këtë farisenjtë ishin kundër. Përgjigjja e Krishtit ndaj kundërshtimit të tyre ishte mjeshtërore dhe ndriçuese. “Nuk janë të shëndoshët ata që kanë nevojë për mjek, por të sëmurët. Unë nuk erdha t'i thërras të pendohen të drejtët, por mëkatarët” (Luka 5:31-32). Si përkufizim, mëkati është i neveritshëm. Disa forma të tij janë tepër ngjitëse dhe disa mëkatarë janë të liq dhe njerëz tepër të degjeneruar. Por Krishti erdhi për të shpëtuar mëkatarët.

Çfarë lloj mjeku është ai që refuzon t'u afrohet të sëmurëve? Për shembull, nëse dikush ka meningjit, do të ishte mirësi e rreme, nga njëra anë, të mos e izoloni të sëmurin dhe krim i hapur të lejonim të tjerët t'i shkojnë për vizitë. Nga ana tjetër, nëse mjekët dhe infermierët i qëndrojnë larg, ai person do të vdesë. Jo çdo i krishterë është thirrur apo është frymërisht i pjekur sa duhet, për të qenë misionar i çdo lloj mëkatar; por edhe

Dritare në parajsë

ata që vuajnë nga format më të neveritshme të mëkatit mbeten ende njerëz dhe Perëndia i do dhe nuk duhet të konsiderohen si të pashpresë. Dikush duhet të shkojë dhe të ulet atje ku ulen ata dhe t'i gjejë dhe t'u paraqesë ungjillin.

Me të vërtetë, disa njerëz të këtij lloji kanë më tepër gjasa t'i përgjigjen ungjillit sesa ata që shkojnë në kishë dhe janë në dukje të mirë dhe të respektueshëm; dhe kjo është ideja për të cilën flet Zoti ynë duke iu referuar më tej tagrambledhësve tek Ungjilli sipas Lukës:

Dhe gjithë populli që e dëgjoji [predikimin e Gjon Pagëzorit] dhe tagrambledhësit e pranuan drejtësinë e Perëndisë dhe u pagëzuan me pagëzimin e Gjonit. Por farisenjtë dhe mësuesit e ligjit e refuzuan planin e Perëndisë për ta dhe nuk u pagëzuan (7:29-30).

Perëndia shpalli përmes Gjon Pagëzorit se njerëzit, që të përgatiteshin për ardhjen e Krishtit, kishin nevojë për një pendim rrënjësor, një rrëfim se ishin tërësisht të padenjë dhe kjo duhet të simbolizohej nga pagëzimi me ujë. Tagrambledhësit e patën shumë të lehtë për të pranuar drejtësinë e Perëndisë; ata ishin kryekëput mëkatarë dhe e dinin këtë. Por farisenjtë u ndien të mërzitur dhe të fyer. Ata ishin të gatshëm të pranonin ndonjë mëkatuc aty këtu. Por këmbëngulja e Gjonit se, pavarësisht nga disiplina e tyre fetare, ata ishin të padenjë dhe kishin nevojë për shpëtim, i godiste ata si një teprim absurd i padrejtë. Ata mendonin se ishin njerëz të ndershëm, që i kishin përkushtuar skajshëm forcat e tyre për të përmbushur ligjin e Perëndisë. Mbase nuk ia kishin dalë plotësisht, por kjo kishte ndodhur pa dashje. T'i përshkruaje ata si moralisht dështakë dhe të ngulje

Tabloja 2 • Shpengimi i një mashtruesi

këmbë se ata duhet të pagëzoheshin njësoj si tagrambledhësit, ishte moralisht groteske, mendonin ata.

Prandaj ata arritën në përfundimin se Gjoni kishte një demon dhe ishte i paekuilibruar emocionalisht dhe e refuzuan pagëzimin e tij. Por ajo që refuzuan, tha Krishti, ishte këshilla e Perëndisë. Ata, sipas standardeve të përsosmërisë, kishin dështuar. Për më tepër, duke refuzuar këshillën e Perëndisë, ata po i shtonin më shumë rebelim dështimit të tyre dhe tregonin se, pa pasur një përvojë kthimi, zemra fetare është, në thelb, po aq armike e Perëndisë sa edhe ajo jofetare (shiko Rom. 8:6-8). Ata ishin në një rrezik më të madh frymëror sesa tagrambledhësit, sepse disiplina e tyre fetare e fshihte faktin se ata ishin po aq kokëfortë dhe të pavarur nga Perëndia sa edhe ai që e shprehte në krim kokëfortësinë.

Një shëmbëlltyrë

Ky është rreziku i përhershëm i atyre që janë të prirur ndaj fetarisë dhe, për ta luftuar atë, Zoti ynë tregoi shëmbëlltyrën e fariseut dhe të tagrambledhësit (18:9-14). Në pamje të parë, shëmbëlltyra është tronditëse. Duket sikur vlerëson jetesën e keqe: tagrambledhësi “u kthye në shtëpinë e vet i shfajësuar” (18:14). Dhe dukej sikur e përçmonte dhe e shkurajonte përpjekjen morale: “dhe jo tjetri”. Por, sigurisht, shëmbëlltyra nuk kishte qëllim të nënvlerësonte veprat e mira, por të ndalonte abuzimin me to. Kështu ajo u tregua “për disa që pretendonin se ishin të drejtë dhe i përbuznin të tjerët” (Luka 18:9).

Në sjelljen e njerëzve të tillë fshihen dy të liga. Në radhë të parë, ata besojnë tek vetja e tyre dhe te veprat e tyre të mira, duke dalë, madje, para Perëndisë dhe duke pretenduar që Ai

Dritare në parajsë

t'i pranojë sipas rendimentit dhe arritjeve të tyre; së dyti, ata i përçmojnë të tjerët që nuk i kryejnë detyrat aq mirë sa ata. Dëgjo fariseun si lutet: "O Perëndi, të falënderoj që nuk jam si njerëzit e tjerë, grabitqarë, të padrejtë, kurorëshkelës, dhe as si ai tagrambledhës. Unë agjëroj dy herë në javë dhe paguaj të dhjetën e gjithçkaje që kam" (18:11-12).

Tek atleti që është gati të bëjë një garë një mijë metrash ky qëndrim do të ishte i kuptueshëm; hiq mburrjen dhe do të ishte shumë e pranueshme. Nëse atleti është stërvitur me seriozitet dhe është në formën e tij më të mirë dhe konkurenti i tij nuk është stërvitur, por ka pirë duhan dhe është dehur, ka ndenjur zgjuar natën, ka shtuar shumë peshë dhe është dystaban, atleti nuk do të ishte i sinqertë nëse nuk do të kishte besim në aftësinë e tij për ta mundur kundërshtarin dhe për të fituar garën. Dhe kur bëhet fjalë për veprën që pritet nga të krishterët e vërtetë për Perëndinë, Pali na nxit që ne duhet të kemi të njëjtin qëndrim si një atlet që stërvitet. Ka çmime të përjetshme që duhet të fitohen me anë të disiplinës së kujdesshme dhe mundimit besnik, ndërsa shkujdesi mund të na nxjerrë të shkualifikuar nga shërbesa (1 Kor. 9:24-27).

Shpërblim apo dhuratë?

Por shpërblimet për veprën e kryer mirë, sado të rëndësishme dhe të përjetshme të jenë, ndodhen në një kategori tjetër nga shpëtimi dhe pranimi nga Perëndia (shiko 1 Korintasve 3:10-15, duke vënë re veçanërisht vargun 15). Pranimi ynë nga Perëndia nuk mund të mbështetet kurrë te veprat tona, as edhe shpëtimi nuk është një garë në të cilën më të mirët marrin çmimet e para. Rendimenti ynë më i mirë është shumë larg standardit të

Tabloja 2 • Shpengimi i një mashtruesi

përsosurisë së Perëndisë dhe Perëndia nuk do të bëjë sikur ky rendiment mjafton për t'u pranuar prej Tij. Nga ana tjetër, atë që asnjëri prej nesh nuk mund ta fitojë, Ai është gati t'ua japë të gjithëve nëse e duan: pranimin hyjnor dhe shpëtimin si dhuratë falas, dhënë vetëm për shkak të pendimit dhe besimit. Dëgjo tagrambledhësin dhe komentin e Krishtit për të:

Kurse tagrambledhësi rrinte larg dhe as që guxonte t'i çonte sytë drejt qiellit; por rrihte kraharorin e vet duke thënë: "O Perëndi, ji i mëshirshëm ndaj mua mëkatarit". Dhe Unë po ju them se ky, dhe jo tjetri, u kthye në shtëpinë e vet i shfajësuar; sepse kushdo që lartohet do të ulet, dhe kush ulet, do të lartohet (Luka 18:13-14).

Nga kjo rrjedh që, nëse një person relativisht i mirë duhet të drejtësohet vetëm për shkak të pendimit dhe besimit, shoqëruar me hirin e Perëndisë, atëherë, për këtë arsye, ai nuk është më i mirë se njeriu më i lig dhe nuk ka arsye ta përçmojë atë apo të mburret me veten. Ai do të reshtë së besuari në vetvete se është i drejtë, por do të mësojë të ketë qëndrimin e Abrahamit, i cili "i besoi Perëndisë dhe kjo iu numërua për drejtësi. Edhe atij që vepron, shpërblimi nuk i konsiderohet si hir, por si borxh; ndërsa atij që nuk vepron, por beson në Atë që shfajëson të paudhin, besimi i tij i numërohet për drejtësi" (Rom. 4:3-5).

Megjithatë, në këtë pikë, shumica e njerëzve hasin një vështirësi, e cila e bën pothuajse të pamundur pranimin prej tyre të doktrinës që dikush mund të shpëtohet me anë të besimit pa, dhe pavarësisht nga, veprat e mira të ligjit, ashtu siç e përshkruan Pali (Rom. 3:28). Vështirësia është kjo: nëse shpëtimi i një personi nuk varet nga zbatimi i ligjit të Perëndisë dhe personi e merr

Dritare në parajsë

shpëtimin si dhuratë dhe e di që është pranuar nga Perëndia dhe është i sigurt që Perëndia nuk do ta refuzojë, atëherë, vazhdon arsyetimi, ai do të përfitojë nga hiri i Perëndisë dhe do të jetojë i shkujdesur dhe në mëkat. Kjo ishte një vështirësi për të cilën njerëzit, që e dëgjonin Palin tek predikonte, e akuzonin dhe ai iu përgjigj në Letrën e tij drejtuar Romakëve (6:1-4). Por shoku i tij i udhëtimit, Luka, mund të na ndihmojë me këtë vështirësi, nëse shikojmë edhe një histori tjetër rreth një tagrambledhësi dhe Krishtit.

Zakeu nuk ishte vetëm një tagrambledhës; ai ishte kreu i tagrambledhësve në atë zonë. Ai ishte gjithashtu i pamëshirshëm dhe i pasur. Njerëzit nuk mund t'i shmangnin kërkesat e tij zhvatëse për taksa, por ia bënë të ditur atë që mendonin për të. Atë e urrenin të gjithë; ai ishte i përjashtuar nga sinagoga dhe asnjë person i zakonshëm nuk e imagjinonte të kishte ndonjë lidhje shoqërore me të. Prandaj, kur Krishti i kërkoi Zakeut të hante në shtëpinë e tij, turma, duke murmuritur, tregoi e zemëruar se nuk ishte dakord. Pranimi i një njeriu të tillë nga ana shoqërore, mendonin ata, do t'i linte atij përshtypjen se sjellja e tij e paskrupullt ishte e pranueshme dhe do ta inkurajonte atë të vazhdonte në atë mënyrë. Por për çudinë e turmës, sapo Krishti hodhi dy hapa drejt shtëpisë së Zakeut, ndodhi mrekullia. Zakeu u ndal papritur rrugës dhe tha: “Zot, unë po u jap të varfërve gjysmën e pasurisë sime dhe, po të kem marrë ndonjë gjë nga ndonjëri me mashtrim, do t'ia kthej katërfish” (Luka 19:8). Dhe kështu, ajo që tërë ato vite predikimi dhe izolimi shoqëror nuk kishin arritur ta bënin tek ai njeri, e përbushi pranimi i tij nga Krishti vetëm në disa minuta. Si ndodhi?

Veprat e mira

Sigurisht, ne nuk mund të dimë gjithçka që ndodhi në zemrën e atij njeriu, por Luka na ka dhënë disa tregues shumë të qartë. Para së gjithash, edhe pse Krishti e pranoi ashtu siç ishte, Ai nuk e pranoi pa provë pendimi. Kur Krishti e takoi Zakeun, ai ishte, aty ku nuk ta priste mendja, në një pemë. Krishti mund ta njihnte zemrën e tij dhe e dinte më së miri se pse ishte në atë pozicion të çuditshëm: ai donte të shihte Jezusin. Tërë mënyrat për të bërë para, tërë ndjenja e tij e pushtetit ndaj njerëzve, nuk kishin arritur ta kënaqnin. Tani ai po përpiquej “të shihte kush ishte Jezusi, por nuk mundte për shkak të turmës, sepse ishte i shkurtër nga shtati” (19:3). Ai kishte dëgjuar, pa dyshim, për mësimin etik të Krishtit dhe e dinte në thellësinë e zemrës së tij se ky mësim ishte i drejtë. Por tani ai donte ta shikonte se çfarë lloj njeriu ishte Jezusi.

Zakeu vetë ishte një njeri i shkurtër, i vogël; prandaj kishte hipur në një pemë, që të shikonte mbi kokat e turmës. Por ai ishte një njeri i vogël në shumë kuptime të fjalës, përndryshe nuk do të gjente aq gëzim në zhvatjen e taksave nga njerëzit e varfër, që mezi u dilnin llogaritë. Mbase, në të vërtetë, duke qenë shumë i shkurtër, ai mund të ketë zhvilluar herët në jetë një ndërlitim të rrënjosur inferioriteti dhe një ndjenjë refuzimi, e cila e shtynte gjithmonë për t’u përpjekur që të vërtetonte “superioritetin” e tij. Ai fitonte para, mbase me idenë e ngulitur në nënvetëdijen e tij se duke u bërë shumë i pasur, do t’i bënte njerëzit ta respektonin. Në fakt, kjo bëri që njerëzit ta përçmonin dhe të mos shoqëroheshin me të. Kjo, nga ana tjetër, vetëm sa e rriti ndjenjën e tij të refuzimit dhe e bëri atë të vendosur edhe më tepër që të hakmerrej, duke treguar epërsinë e tij në lëndimin e

Dritare në parajsë

njerëzve dhe zhatjen edhe më tepër të taksave prej tyre, duke e mbushur shtëpinë e tij me orendi tepër të shtrenjta, me synimin që të habiste këdo me pasurinë e tij dhe për të nxitur zilinë e tyre.

Kjo ishte një vorbull e pafund dhe e ligë. Si mund të prishej? Jo me më shumë mësimet etike – Zakeu e dinte tashmë që sjellja e tij ishte e gabuar; por në të vërtetë ai nuk mund të bënte gjë për veten. Ai kishte shkuar drejt saj i nxitur nga dëshira që nuk i kuptonte dhe nuk mund t'i kontrollonte. Dhe izolimi shoqëror vetëm sa i kishte bërë ato dëshira më të forta. Krishti, duke kuptuar fillësën e parë të pendimit në dëshirën e tij për ta parë Jezusin (si blegërimat e një deleje që ka ngecur në një shkurre dhe nuk e di se si të lirohet prej saj), këputi të gjitha pleksjet duke e pranuar atë njeri ashtu siç ishte. Ai e tregoi hapur atë pranim duke e thirrur me emër që të zbriste nga pema dhe duke shpallur se do të shkonte të qëndronte në shtëpinë e tij.

Së fundi, Zakeu kishte gjetur, me anë të hirit të pamerituar të Perëndisë, atë që vite përpjekjesh në drejtimin e gabuar nuk kishin qenë në gjendje ta arrinin: ndjenjën e pranimit, jo vetëm nga njerëzit, por në nivelin më të lartë, nga vetë Krijuesin. Cili ishte efekti te Zakeu? Më tepër zhatje dhe përfitim të pafund të hirit të Perëndisë? Jo. Ai hoqi menjëherë dorë nga zhatja dhe shpalli një program madhështor filantropie: jo për t'u përpjekur dhe ta bindte Krishtin ta pranonte atë, por thjesht për shkak se Krishti *e kishte* pranuar. “Sot në këtë shtëpi ka hyrë shpëtimi, sepse edhe ky është bir i Abrahamit” (19:9).

Për të kuptuar thelbin e komentit të Krishtit, mbase duhet të lexojmë të tëra shkrimet e Palit dhe Jakobit, të cilat tregojnë se si drejtësimi i Abrahamit me anë të besimit çoi në vepra të tilla për të treguar se besimi i tij ishte i vërtetë. Por ky do të ishte një studim i gjatë. Le të kënaqemi me shembullin e njërit prej

Tabloja 2 • Shpengimi i një mashtruesi

admiruesve më të mëdhenj të Abrahamit, vetë Palit. Para se të kthehej te Zoti, ndërsa mendonte ende se shpëtimi varej nga merita e tij dhe nga zbatimi i ligjit të Perëndisë, Pali ishte një prej fanatikëve më të mëdhenj të të gjitha kohërave të mbushur me urrejtje dhe krenari. Kur zbuloi se shpëtimi nuk varej nga meritat e tij, por vetëm nga hiri i Perëndisë, ai e ndaloi përndjekjen, hoqi dorë nga ekskluzivizmi i ngushtë judaik dhe përfshiu tërë botën johebraike në dashurinë e tij. Në kurriz të rehatisë, karrierës, pozicionit shoqëror dhe në fund të vetë jetës së tij, ai iu kushtua shërbesës ndaj njerëzve me një jetë dhe mesazh dashurie që ka ndryshuar rrjedhën e historisë së Europës, dhe po ashtu të historisë botërore qysh prej asaj kohe.

3

Shpagimi i vejushës

LEXIMI I SUGJERUAR:

Luka 2:36-38; 4:25-26; 7:11-17; 18:1-8; 20:45-21:4

Luka tregon një interes të spikatur për vejushat. Në fletët e tij hasim më tepër vejusha sesa në librat e tjerë të Dhiatës së Re apo edhe të Dhiatës së Vjetër. Profetesha Ana, gruaja që ushqe Elian në Sarepta, nëna nga fshati Nain që po varroste djalin e saj të vetëm, gruaja që u përgjërua për vendosje të drejtësisë në shëmbëlltyrën e gjyqtarit të padrejtë, të gjitha këto ishin vejusha dhe Luka është ungjilltari i vetëm që i përmend. Në të njëjtën kohë, ai përmend atë që shkruajnë ungjilltarët e tjerë: padinë e Zotit tonë ndaj skribëve që u zhvatnin para vejushave me pretekste fetare dhe lavdërimin e tij për vejushën që hodhi vullnetarisht në thesarin e tempullit dy monedha, që ishin gjithçka që kishte për të jetuar.

Përshtypja e përgjithshme që përcjell përshkrimi nga Luka

Dritare në parajsë

i këtyre vejushave nuk është trishtimi i tyre për humbjen e bashkëshortëve – nga kjo pikëpamje duhet të na vijë po njësoj keq për një burrë që ka humbur gruan apo për një baba që i ka vdekur fëmija, – por veçoria e të qenit vejushë që trondiste botën e lashtë: mungesa e ndihmës dhe e mbrojtjes ndaj vejushës pasi i shoqi kishte vdekur. Në kohët e lashta nuk kishte pension për vejushat apo pension pleqërie. Dhe kishte edhe më keq, një vejushë nuk kishte asnjë karrierë përpara saj apo, të paktën, një karrierë moralisht të hijshme. Prandaj ajo, po të mos kishte burime të përshtatshme, sigurimi i jetesës ishte një problem i vazhdueshëm. Nevojat e saj do të plotësoheshin natyrshëm nëse do të kishte një djalë në moshë apo kushërinj meshkuj, sepse ata do ta merrnin në ngarkim. Por po të ishte “me të vërtetë vejushë”, ashtu siç e përcakton Dhiata e Re (1 Tim. 5:5), pra, nëse nuk kishte një person mashkull që të kujdesej për të, jeta e saj ishte shumë e vështirë.

Edhe po të kishte të ardhura personale, pronë apo biznes, bëhej shpesh pre e mashtruesve dhe e tregtarëve të paskrupullt, të cilët do ta vidhnin dhe mashtronin. Sigurisht ajo mund t'i drejtohej gjyqtarit të krahinës për ta mbrojtur dhe për t'u dhënë hakun: por shpesh ai ose nuk donte që ajo ta shqetësonte, ose paguhej nga tregtarët e sipërpërmendur dhe nuk ishte i gatshëm.

Feja mund t'i ofronte vejushës ngushëllimin e vet dhe kjo, me siguri, nuk duhej të përçmohej. Të perëndishmit dhe ata që kishin frikë nga Perëndia, sidomos ndër izraelitët, i konsideronin ndihmat ndaj vejushës si një prej detyrave të tyre më të rëndësishme fetare. Nga ana tjetër, nëpunësia në formën e skribëve fetarë shpesh u kërkonte taksa të tempullit dhe tarifa të tjera fetare edhe vejushave, të cilat as që bëhej fjalë t'i përballonin.

Tabloja 3 • Shpagimi i vejushës

Në fund të fundit, rrugëtimi i vejushës ishte i vështirë dhe e pashmangshëm. Prandaj nuk është për t'u çuditur që vejusha shtyhej nga nevoja dhe pamundësia e saj për t'u mbrojtur drejt një varësie më të madhe nga Perëndia dhe te një përdorim më i sinqertë i lutjes sesa shumica prej nesh. Me të vërtetë si midis judenjve, ashtu si edhe të krishterëve kishte vejusha që ia kushtuan veten tërësisht një jete lutjeje dhe, me sa duket, u mbështetën nga komuniteti. Ana, profetesa, na thotë Luka: “nuk largohej kurrë nga tempulli duke i shërbyer Perëndisë natë e ditë me agjërime dhe lutje” (Luka 2:37). Ndërsa Pali, duke dhënë udhëzime për mbështetjen financiare të vejushave (1 Tim. 5:3-10), përshkruan “me të vërtetë të ve” atë “që e ka shpresën në Perëndinë dhe qëndron në lutje dhe në të falura natë e ditë”.

Një ndërgjegje shoqërore

Nga këto vëzhgime të fundit është e qartë që interesimi i dukshëm i Lukës për vejushat nuk do të thotë se vetëm ai nga të krishterët e hershëm kishte një ndërgjegje shoqërore. Ai vetë shkruan që një prej detyrave më të hershme shoqërore të ndërmarra nga kisha e parë në Jerusalem ishte kujdesi i përditshëm dhe mbështetja e vejushave (Veprat 6:1-6). Për më tepër, këtë ndërgjegje shoqërore të krishterët e kishin trashëguar nga judaizmi dhe Dhiata e tyre e Vjetër. Kodi i lashtë i Ligjit të Përtërirë tregon një shqetësim të spikatur njerëzor për të varfrit dhe të dobët në përgjithësi, dhe për vejushat në veçanti. Patriarku Job, duke treguar për integritetin e mënyrës së tij të jetës rendit në krye të virtyteve të tij atë që çdo vejushë, që i ishte drejtuar për ndihmë, nuk ishte zhgënjyer prej tij (Jobi

Dritare në parajsë

31:16). Dhe kur profetët e Dhiatës së Vjetër padisnin kombin për paudhësinë e tij, si fatkeqësisht u duhet ta bënë shpesh, dhe kështu renditnin shembuj të mëkateve të tij të neveritshëm, lënia pas dore dhe shtypja e vejushave, përgjithësisht, qëndron në fillim të listës (shiko për shembull Isaian 1:23).

Interesimi për vejushën, si urdhër për të gjithë, konsiderohej nga Dhiata e Vjetër si kujdes i veçantë për drejtuesit dhe gjyqtarët. Vargu i porsacituar është, në fakt, një padi drejtuar qeverisë për mëkatet e saj politike dhe shoqërore: “Princat e tu janë rebelë dhe shokë me hajdutët; të gjithëve u pëlqejnë dhuratat dhe turren pas shpërblimeve. Nuk i sigurojnë drejtësi jetimit dhe çështja e gruas së ve nuk arrin para tyre”.

Dheserioziteti i skajshëm i mëkatit të tyre dilte më në pah nga fakti se në Izrael qeveria dhe sistemi gjyqësor konsideroheshin si përfaqësuesit e Perëndisë. Zbatimi i drejtësisë prej tyre duhet të ishte pasqyrim i karakterit të Perëndisë dhe një shtrirje e qeverisjes së Tij. Kur Ligji i Përtërirë, kodi i tyre ligjor, kërkon të japë disa shembuj të pakrahasueshmërisë së Perëndisë dhe pakorruptueshmërisë së qeverisë së Tij, citon si shembull të parë kujdesin e Perëndisë për vejushat: “Sepse Zoti, Perëndia juaj, është Perëndia i perëndive, Zotëria i zotërive, Perëndia i madh, i fortë dhe i tmerrshëm, që nuk është fare i anshëm dhe nuk pranon dhurata, që u siguron drejtësi jetimëve dhe të vejave...” (LiP 10:17-18).

Për rrjedhojë, kur princat dhe gjyqtarët në Izrael linin pas dore kujdesin për vejushat dhe madje merrnin rryshfet nga të paskrupujt për t’u mohuar drejtësinë vejushave në gjykatat e tyre, sjellja e tyre përbënte jo vetëm një skandal shoqëror, por edhe një shtrembërim blasfemues të Shumë të Lartit.

Ne duhet të ndalemi këtu për t’u siguruar që e kuptojmë

Tabloja 3 • Shpagimi i vejushës

qartë atë që nënkupton Dhiata e Vjetër kur flet për Perëndinë si “siguruesi i drejtësisë për vejushat”. Rendi i fjalëve të disa përkthimeve të Biblës mund të sjellë në mendje figurën e një gjykatë, në të cilën shfaqet vejusha si e pandehur për t’u përgjigjur për fajet e saj. Por kjo është e kundërta e asaj që është kuptimi i kësaj shprehjeje. Nënkupton një gjykatë ku vejusha mund të paraqitet si paditësja që kërkon drejtësi kundër atyre që e kanë mashtruar apo shtypur. Prandaj ideja e shfaqjes para gjykatës së drejtësisë hyjnore e mbush atë jo me trishtim e frikë, por me shpresë e gëzim. Fakti se gjykimi po afrohet nuk përbën për të kërcënim, por një ungjill të vërtetë. Qoftë Perëndia i gatshëm të ngrihet dhe të ndërhyjë në favor të saj, vendimi dhe zbatimi i Tij do t’u japë fund tërë mjerimeve të saj dhe do t’i lërë vend rikthimit të të drejtave dhe zotërimeve që fqinjët apo tregtarët e paskrupullt dhe ndoshta edhe qeveria kanë zhvatur prej saj!

Nuk është çështja për t’u hakmarrë ndaj armiqve të saj apo domosdoshmërisht dëshira për t’i parë ata të ndëshkuar, por thjesht një çështje e rikthimit të pronës apo të së drejtës së saj apo përfundim i shtypjes dhe i vuajtjes që ka pësuar. Prandaj breza vejushash judease merrnin zemër të ngushëlloheshin me besimin se Perëndia ishte një Perëndi që ushtronte gjykimin e vejushës. Dhe jo vetëm vejushat: të gjithë ata që e donin drejtësinë dhe paanësinë, dhe i shikonin vejushat dhe qeniet e tjera të mashtruara apo të shtypura nga të fortët dhe të paskrupujt dhe nuk e kishin vetë fuqinë për të ndërhyrë dhe për ta ndalur padrejtësinë, gjenin ngushëllim te mendimi se një ditë Perëndia do të ndërhynte.

Kur do të ndodhë gjykimi?

Por nëse Perëndia është një Perëndi që ushtron gjykimin e vejushës dhe të shtypurve, kur dhe si e ushtron atë gjykim? Natyrisht jo çdo ditë të javës. Edhe profetët, të cilët e theksuan më tepër se kushdo faktin që Perëndia kujdeset për vejushat, japin provë, me anë të shpalljeve të tyre ndaj shtypësve, që shtypës të tillë ishin të zakonshëm në kohën e tyre dhe se ata ia dilnin mbanë në realizimin e tregtisë së tyre zullumqare, pa ndërhyrje të vazhdueshme nga Shumë i Larti.

Për profetët, ndërhyrjet e Perëndisë duhet të shiheshin në dy lloj rrethanash. Rrethana e njërit lloj ishin katastrofat e mëdha në jetën e kombit. Ezekieli, për shembull, pohon se disfatat, poshtërimi dhe mërgimi i kombit në duart e babilonasve ishin gjykimi i Perëndisë ndaj kombit dhe veçanërisht ndaj krerëve të tij politikë e fetarë, për shkak të shtypjes prej tyre të të varfrit dhe vejushës (Ezek. 22:23-31) dhe Zakaria jo vetëm është dakord më këtë pohim, por edhe e paralajmëron popullin e tij që, nëse nuk arrin të nxjerrin mësim nga ky mërgim, Perëndia do të sjellë një disfatë dhe një mërgim më të keq mbi ta.

Lloji tjetër i rrethanës ishte ardhja e Mesias. Në ditët e Malakias, për shembull, gjendja frymërore e kombit nxiste dyshimin nëse Perëndia kishte ndërhyrë apo do të ndërhynte: “Ku është Perëndia i drejtësisë?” (Mal. 2:17) – pyesnin ata në mënyrë cinike. Përgjigjja e Malakisë ishte në fillim profecia e tij e famshme e ardhjes së pararendësit të Mesias: “Ja, Unë po dërgoj lajmëtarin Tim për të përgatitur rrugën para Meje” (3:1). Pastaj jep një profeci tjetër të ardhjes së vetë Mesias për të pastruar kombin: “Kështu Unë do t’ju afrohem për gjykim dhe do të jem një dëshmitar i gatshëm kundër magjistarëve, kundër shkelësve

Tabloja 3 • Shpagimi i vejushës

të kurorës, kundër atyre që bëjnë betime të rreme, kundër atyre që vjedhin mëditjen e punëtorit, që shtypin të venë dhe jetimin, që dëbojnë të huajin dhe nuk më kanë frikë – thotë Zoti i ushtrive” (3:5).

Prandaj gjatë shekujve që vijuan pas profecisë së Malakias, të dobëtit dhe vejushat e vendosën besimin e tyre te ardhja e Mesias. Dhe jo vetëm vejushat: tërë kombi, kur humbi pavarësinë e tij politike dhe u shtyp nga fuqitë e mëdha pagane dhe ndonjëherë kur u përndoq për besimin e tij fetar, u ndje shumë si vejushë dhe priste dhe lutej për ardhjen e Mesias për ta çliruar nga shtypësit e tij.

Atëherë ka shumë domethënie që, kur Maria dhe Jozefi e çuan Zotin tonë në tempull si foshnjë, profetesa Ana, e cila u foli njerëzve rreth Tij, ishte edhe ajo vejushë. Në tërë jetën e saj ajo e dinte shkretimin e të qenit vejushë dhe kjo gjë e kishte kthyer atë në një grua që priste vazhdimisht Perëndinë. Por, ndërsa lutej, mendimet e saj nuk ishin thjesht te nevojat e saj vetjake: ajo ishte si ata që “prisnin çlirimin në Jerusalem” (Luka 2:38), ardhjen e Mesias për të çliruar kombin e saj nga nënshtrimi ndaj shtypësve. Duke e pranuar Jezusin si Mesia, ajo u foli për të gjithë atyre që, si ajo, po prisnin atë shpengim.

Rreth tridhjetë vjet më vonë, kur u shfaq Gjon Pagëzori, që e shpalli veten si pararendësi i profetizuar nga Malakia dhe e tregoi Jezusin si Mesia i ardhur për të gjykuar popullin e Tij, shpresat u rritën midis besnikëve: tani, më së fundi, pas shumë kohe vejushat dhe tërë të shtypurit do të shpagueheshin. Por Krishti, nga sa u duk, ua shoi shpresat. Ata prisnin që mbretëria e Perëndisë të shfaqej menjëherë dhe për të ndrequr hamendësimin e tyre të gabuar, Ai u tregoi një shëmbëlltyrë: “Një njeri fisnik shkoi në një vend të largët për të marrë në

Dritare në parajsë

dorëzim një mbretëri e pastaj të kthehej” (Luka 19:11-27). Domethënia ishte e qartë: në fillim Ai duhet të largohej dhe vetëm kur të kthehej, vepra e gjykimit dhe shpagimit të të shtypurve do të fillonte.

Ai tregoi, gjithashtu, shëmbëlltyrën e Vejushës dhe të Gjykatësit të padrejtë (18:1-8), e cila, ndërsa u jep zemër ndjekësve të Tij me sigurinë që Perëndia do të shpagojë së fundmi të zgjedhurit e Tij që e thërrasin Atë ditë e natë, i paralajmëron ata gjithsesi që Perëndia nuk do ta bënte këtë menjëherë, por do të ishte i durueshëm me ta, aq shumë sa, kur Biri i Njeriut të kthehej më së fundi, njerëzit pothuajse do të kishin hequr dorë fare nga besimi se do të kishte një gjykim.

Dhe nuk është për t'u çuditur, sepse këtu hasim një problem që është prova më e ashpër e besimit. Nëse ka një Perëndi që interesohet për drejtësinë, pse e lejon shfrenimin e së keqes? Nëse Jezu Krishti është me të vërtetë Biri i Tij, pse Ai nuk e përmbushi, kur ishte këtu në tokë, premtimin e profetëve dhe të hakmerrej për të shtypurit? Dhiata e Re premtonte se Ai do të vijë përsëri dhe do të gjykojë botën. Por kanë kaluar afërsisht dy mijë vjet dhe premtimi nuk është përmbushur ende: dhe ndërkohë, për të mos shkuar shumë më larg se kombi judaik, në mjerimin e vejanisë së tij, ai ka pësuar përndjekjet dhe shtypjet më të kobshme, shpesh nga duart e atyre që kanë rrëfyer se janë ndjekës të Krishtit. Si mund ta besojmë premtimin?

Një ndjenjë morale

U bënë shumë probleme: le të përpiqemi të japim disa përgjigje. Së pari, nëse ka një Perëndi që interesohet për drejtësinë, pse Ai nuk ndërhyr kur mashtrohet vejusha dhe të largojë mashtroesin,

Tabloja 3 • Shpagimi i vejushës

ose edhe më mirë, të heqë apo të parandalojë mashtruesin para se të bëjë mashtrimin e tij? Kështu nuk do të kishte fare mëkatarë. Shumë e vërtetë, por nuk do të kishte as shenjtorë. Në të vërtetë nuk do të kishte më qenie njerëzore. Ndryshimi midis një qenieje njerëzore dhe një kafshe është se njeriu nuk vepron thjesht prej instinktit: ai ka një ndjenjë morale.

Një personi, për të zhvilluar një moral të vërtetë vetjak, duhet t'i jepen përgjegjësi dhe një zgjedhje e lirë për t'i ushtruar ato përgjegjësi. Për shembull, nëse unë e di që ka një mijë stërlina në arkën e shefit mbi tavolinë dhe se, nëse e vjedh arkën mund të mos kuptohem fare, kam një zgjedhje të vërtetë përpara meje për ta vjedhur ose jo, dhe për këtë më duhet të marr një vendim moral. Por nëse e di që arka është e lidhur me një rrymë elektrike vdekjeprurëse, vendimi im për të mos e vjedhur nuk është më një vendim moral. Nuk ka asnjë zgjedhje në këtë rast. Mund të jem mashtruesi më i madh i botës, por nëse nuk dua të bëj vetëvrasje, nuk duhet ta prek arkën.

Përdore këtë për çdo mëkat të mundshëm dhe për çdo person në botë. Nëse do ta dinim që në çastin që bëjmë një vepër të gabuar apo kemi një qëndrim të gabuar, do të goditeshim nga ndonjë rrufe e gjykimit të Perëndisë, ne do të arrinim të mos mëkatonim, por kjo sjellje nuk do të tregonte se jemi njerëz me moral të vërtetë. Ne në fakt nuk do të ishim gjë tjetër veçse si qentë e Pavlovit.

Përsëri, nëse duhet të zhvillojmë një status moral, duhet të na jepen përgjegjësi dhe të lejohe mi t'i përmbushim ose jo: Perëndia i do fëmijët, por Ai nuk merr pjesë vetë në rritjen dhe edukimin e çdo fëmije. Kjo përgjegjësi u është dhënë prindërve dhe mësuesve. Por nëse qysh herën e parë kur një prind apo mësues nuk përmbush me dashuri detyrën e tij ndaj fëmijës, ose

Dritare në parajsë

kryen çfarëdolloj mëkati, ai prind apo mësues do të goditej nga gjykimi i Perëndisë, sa prindër apo mësues do të ngeleshin pas javës së parë të mësimit të tyre? Fakti është se shumë shpejt nuk do të mbetet më asnjë prind apo mësues. Dhe e njëjta gjë vlen edhe për gjykatësit, politikanët, tregtarët dhe për të gjithë ne.

Duke qenë kështu pra, ne duhet të ndryshojmë për një çast pikëpamjen tonë. Deri tani kemi folur për vejushat dhe shtypësit e tyre dhe natyrshëm priremi ta njësojmë veten me vejushat, me ato ndaj të cilave është bërë mëkat, më shumë sesa me ata që mëkatojnë. Dhe mund të jetë e vërtetë se në jetë të tjerët kanë mëkatuar shumë kundër nesh. Por për aq kohë sa kjo është vetëm pikëpamja jonë, do ta kemi të vështirë të kuptojmë se pse Perëndia nuk i gjykon mëkatarët në çastin kur mëkatojnë. Por le të kuptojmë se, edhe pse të tjerët kanë mëkatuar kundër nesh, edhe ne kemi mëkatuar kundër të tjerëve, aq sa ne duhet të njësohemi më shumë me shtypësit sesa më të shtypurit. Atëherë nuk do të jemi aq të interesuar t'i kërkojmë Perëndisë se pse nuk i gjykon menjëherë shtypësit, por a ka shpëtim për shtypësit. A mund të shpëtojnë ata nga mizoria e tyre, nga dëshirat e këqija dhe nga egoizmi që i vërtit dhe i shtyn të mëkatojnë?

Çlirim për shtypësit

Përgjigjja ndaj pyetjes është “Po”, dhe kjo u tha në mënyrë të mrekullueshme nga Krishti te predikimi që bëri në sinagogën në vendbanimin e Tij në Nazaret (Luka 4:16-30). Ka një pjesë te profeti Isaia që thotë kështu:

Fryma e Zotit Perëndi është mbi Mua,
sepse Zoti më ka vajosur

Tabloja 3 • Shpagimi i vejushës

për t'u dhënë një lajm të mirë të përulurve;
    më ka dërguar të lidh plagën e atyre që e kanë zemrën e
thyer,
të shpall çlirimin e atyre që janë në robëri,
    hapjen e burgut të burgosurve,
të shpall vitin e hirit të Zotit
    dhe ditën e hakmarrjes së Perëndisë sonë (Isaia 61:1-2).

Kjo ishte me siguri një profeci e asaj që do të bënte Mesia kur të vinte dhe, në pamje të parë, u duk sikur programi i lavdishëm i çlirimit për të shtypurit do të përmbushej me anë të realizimit nga Mesia të gjykimit të Perëndisë ndaj shtypësve.

Tani në sinagogë Krishti lexoi këtë pjesë, por kur mbërriti te shprehja “vitin e hirit të Zotit” (Luka 4:19), Ai lexoi shprehjen, u ndal dhe pa e lexuar shprehjen tjetër “ditën e hakmarrjes të Perëndisë sonë” (Isaia 61:2), e mbylli librin dhe tha: “Sot ky Shkrim u përmbush në veshët tuaj” (Luka 4:21).

Ishte një veprim dramatik. Ai po shpallte në mënyrë të padiskutueshme se ishte Mesia. Ai po shpallte se kishte ardhur për të lehtësuar të shtypurit dhe për të çliruar të burgosurit. Por po shpallte, gjithashtu, se në këtë fazë Ai nuk do ta realizonte gjykimin e Perëndisë ndaj shtypësve. Nuk është se nuk besonte në ushtrimin e gjykimit. Në raste të tjera (shiko për shembull te Luka 17:22-37; 21:5-36) Ai foli me solemnitet të madh për gjykimin universal që do të shoqërojë ardhjen e Tij të dytë.

Por në ardhjen e parë të Krishtit, Ai kishte si qëllim çlirimin e shtypësit po aq sa edhe të të shtypurit. Njerëzit si tagrambledhësit pa dyshim shtypnin dhe zhvatnin vejushat në zonën e tyre. Por e bënë këtë sepse vetë ata ishin skllevër të epsheve dhe të komplekseve, që nuk mund t'i kontrollonin. Sauli

Dritare në parajsë

nga Tarsi i fuste njerëzit në burgje, sepse vetë ai ishte i burgosur në burgun më të keq të fanatizmit fetar. Përmbushja e ditës së hakmarrjes së Perëndisë do të lehtësonte me siguri një klasë të burgosurish: por do t'i hiqte përgjithmonë shpresën e çlirimit të klasës tjetër.

Për më tepër, kur i kemi dhënë vejushës tërë dhembshurinë e mundshme, duhet pranuar se vetë vejushat nuk ishin pa mëkat. Mëkatet e tyre, edhe pse më pak të tmerrshme, i kishin burgosur ato në të njëjtën mënyrë si edhe tagrambledhësit. Ishte mirë edhe për vejushat që Krishti nuk e përmbushi menjëherë ditën e gjykimit.

Megjithatë, kjo vonesë në ardhjen e ditës së gjykimit vë dhimbshëm në provë besimin e atyre që janë të detyruar të durojnë mizorinë dhe padrejtësinë. Me të vërtetë, elementi më i hidhur në vuajtjen e tyre mund të jetë fare mirë dyshimi që mund të ngrihej nëse a ka mbi të gjithë një Perëndi që interesohet për drejtësinë apo vuajtja e tyre ishte thjesht produkti i pakuptimtë i një universi materialist dhe tërësisht amoral. Krishti foli për këtë sa të shëmbëlltyra e Vejushës aq edhe tek ajo e Gjyqtarit të Padrejtë. Por kjo provë e besimit nuk është një fatkeqësi. Nuk është as edhe një pasojë e pakëndshme, por e pashmangshme e vendosmërisë së Perëndisë për të shpëtuar sa më tepër mëkatarë të jetë e mundur. Nëse duhet të besojmë Pjetrin (1 Pje. 1:6-9), është një proces i domosdoshëm në përforcimin e besimit deri në atë pikë, sa t'i mundësojë besimtarit të shijojë sa më shumë trashëgiminë që qëndron para tij në botën që do të vijë.

Besimi i domosdoshëm

Megjithatë mbetet pyetja më e madhe. Arsyet që dhamë për të shpjeguar se pse Perëndia nuk ndërhyr menjëherë për të marrë hak për vejushën dhe për t'i dhënë fund shtypjes mund të jenë bindëse në vetvete. Por si mund të jemi të sigurt se ato janë të vërteta dhe jo thjesht përpjekje tona për të bërë të arsyeshme imagjinatën tonë? Luka na thotë se kjo ishte pyetja që mbizotëronte në mendjet e njerëzve të Nazaretit ndërsa dëgjonin Krishtin në sinagogë. Ata kishin dëgjuar për mrekullitë fizike që Ai kishte kryer në Kapernaum, por donin më tepër dëshmi përpara se mund të pritej të besonin tek Ai.

Por Ai refuzoi të bënte mrekulli në praninë e tyre. Në vend të kësaj, Ai citoi një ndodhi nga Dhiata e Vjetër: “Në të vërtetë po ju them se në kohën e Elias, kur qielli u mbyll për tre vjet e gjashtë muaj dhe u bë një uri e madhe në gjithë vendin, ishin shumë të veja në Izrael; e megjithatë tek asnjëra nga ato nuk u dërgua Elia, përveçse te një grua e ve në Sareptë të Sidonit” (Luka 4:25-26).

Kjo i tërboi ata: së pari, sepse preku krenarinë e tyre duke u kujtuar se, edhe pse si komb ishin pasardhësit e Abrahamit besnik, ata herë pas here ishin më pak të dëshiruar të besonin profetët e tyre sesa ishin paganët. Dhe, së dyti, i tërboi sepse kërkesa e tyre për më tepër dëshmi në formën e mrekullive fizike, para se të mund të besonin, ishte krejt e arsyeshme dhe se, duke e refuzuar, Krishti po i bënte bisht.

Por, sigurisht, që Krishti nuk po i bënte bisht. Mrekullitë fizike pa tjetër siguronin dëshmi të mjaftueshme se Ai ishte dikush i veçantë. Por vjen një pikë kur përsëritja e thjeshtë e kësaj lloj dëshmie nuk i shton asgjë provës përfundimtare. Ajo që duhet

Dritare në parajsë

është një lloj tjetër dëshmie. Ai pohoi si Mesi se ishte në gjendje të çlironte njerëzit nga skllavëria e tyre ndaj zakoneve të këqija, komplekseve dhe mëkatit. Mrekullitë e Tij fizike dëshmuuan që pohimet e Tij duhet të merreshin seriozisht. Por për çdo individ prova përfundimtare që Krishti ta përmbushte një çlirim të tillë mund të ndodhte vetëm ndërsa individit angazhohej vetë ndaj Krishtit dhe e lejonte Atë të kryente veprën e Tij të çlirimit brenda atij. Dhe ja, akti i besimit në angazhimin vetjak ndaj Krishtit pashmangshmërisht duhet të ndodhte përpara se mund të kishin provën përfundimtare që pohimi i Krishtit ishte i vërtetë. Por njerëzit në Nazaret nuk ishin të gatshëm ta ndërmerrnin hapin e besimit. Pse jo?

Historia e vejushës nga Sidoni mund të hedhë dritë mbi problemin. Ajo, kur takoi Elian, i kishte mbetur ushqim vetëm sa për një vakt, të cilin pasi ta hanin, i mbeste të shtrihej dhe të vdiste. Elia i tha asaj se, nëse do t'i përgatiste më parë atij ushqim, Perëndia do t'i siguronte asaj ushqim në mënyrë të mrekullueshme deri në fund të zisë së bukës. Ishte një provë e pamasë. Nëse do t'i besonte fjalës së Elias dhe pastaj ai do të dilte mashtrues, do të humbiste kafshatën e fundit dhe menjëherë do ta gjente vdekja. Çfarë e shtyu atë të rrezikonte gjithçka që kishte në bazë të fjalës së Elias?

Fakti është se ishte më e lehtë për të sesa mund të duket në pamje të parë. Ajo ishte vejushë, pa asnjë lloj mbështetjeje. Edhe nëse refuzonte t'i besonte Elias dhe ta mbante ushqimin për vete, bëhej fjalë për një sasi aq të vogël, saqë vdekjen do ta kishte përsëri afër. Nga ana tjetër, nëse do t'ia jepte ushqimin Elias dhe ai do të dilte mashtrues, ajo do të humbiste shumë pak: vdekja do t'i vinte vetëm disa orë më herët dhe kjo ishte e gjitha. Por nëse do të guxonte t'i besonte Elias dhe ai dilte i vërtetë, ajo

Tabloja 3 • Shpagimi i vejushës

do të shpëtohej. Ajo nuk kishte pothuajse asgjë për të humbur, veçse të fitonte gjithçka.

Megjithatë, nëse nuk do të kishte qenë vejushë, – nëse do të kishte pasur pak më tepër ushqim, le të themi një kosh në vend të një grushti, ajo shumë mirë mund të tundohej t'u besonte rezervave të saj me shpresën se deri diku do t'ia arrinin ta kalonin zinë e bukës. Pastaj, ngaqë po varej nga rezervat e saj të varfra, ajo mund të kishte pasur frikë ta hidhte hapin e besimit dhe t'i jepte gjithçka Elias.

Problemi i vetes

Kështu ishte edhe me njerëzit e Nazaretit. Mrekullitë fizike të Krishtit siguronin dëshmi se Ai ishte të paktën profet: kaq e dinin dhe nuk e mohonin. Por kur Ai pohoi se kishte ardhur si Mesia për të çliruar popullin nga qëndrimet dhe zakonet e tyre mëkatore, ata në mënyrë të natyrshme nuk mund të kishin asnjë dëshmi në jetët e tyre se Ai mund ta bënte këtë me të vërtetë nëse nuk ishin të përgatitur t'i kushtoheshin Atij dhe ta lejonin të bënte veprën e Tij brenda tyre.

Ata nuk ishin të përgatitur ta hidhnin këtë hap besimi. Ata nuk shikonin ndonjë nevojë të menjëhershme apo detyruese për të. Ata ishin me moral, të drejtë dhe me burime frymërore. Ishin njerëzit e tjerë ata që kishin probleme. Ah sikur Krishti të mund të lëshonte si me mrekulli disa rrufe dhe të zhdukte tërë tagrambledhësit e padrejtë! Ah sikur të dëbonte romakët e urryer me anë të fuqisë së Tij të mrekullueshme dhe t'u jepte liri politike! Ah sikur të përsëriste vazhdimisht mrekullitë e Tij të shumimit të bukëve dhe peshqve, atëherë, sigurisht, ata do ta brohorisnin si Mesian e tyre politik.

Dritare në parajsë

Por të ngulje këmbë se qëndrimet dhe veprat e tyre mëkatore ishin një faktor kontribuues i mjerimit të botës, kjo e kalonte cakun. Ata nuk ishin aq të këqij. Ata nuk ishin vejusha pa burime frymërore. Ata mund t'ia dilnin të vinin në rregull jetët e tyre. Mbase ishte e vërtetë se nuk kishin qenë shumë të suksesshëm në këtë drejtim deri tani. Por nuk mund të shqetësohesh gjithmonë nëse qëndrimet që ke dhe gjërat që u bën njerëzve të tjerë janë egoiste dhe mëkatore. Është një botë e vështirë dhe duhet të mendosh për veten, në radhë të parë. Dhe në fund të fundit, kush ishte ky që po u sugjeronte se ata kishin nevojë për shpëtim?

Atyre u iku truri, u ngritën, e dëbuan nga sinagoga e tyre dhe u përpoqën ta hidhnin nga maja e shkëmbit afër. Dhuna që shpërtheu nga reagimi i tyre sugjeron se Krishti e kishte vënë gishtin e Tij te një kompleks i fshehurfaji. Mbase zemërimi me anë të të cilit kishin paditur normalisht romakët, tagrambledhësit, zhvatësit dhe shtypësit, ishte nxitur pjesërisht, në fund të fundit, nga zjarret e pashuara të një ndërgjegjeje të vënë në siklet, e cila dëshmonte se vetë ata nuk ishin pa faj. Turpi dhe frika kishin bërë të pamundurën për ta shtypur këtë ndërgjegje të keqe dhe ata ishin përpjekur ta kompensojnë sikletin e tyre me një përkushtim të tepruar ndaj riteve të jashtme fetare, si larja ceremoniale e duarve dhe zbatimi i ditëve të shenjta. Por tani sugjerimi i Krishtit se ata, sado të perëndishëm të ishin, kishin nevojë të shpëtoheshin, kishte depërtuar në ndërgjegjen e tyre dhe e kishte nxjerrë në dritë këtë gjë. Është për t'u habitur se sa dhunshëm reagojnë disa njerëz ndaj sugjerimit se ata kanë nevojë të shpëtohen. Por a mund të jemi të sigurt se Luka, duke treguar historinë, nuk na ka pasur ne në mendje?

4

Kthimi i një krimineli

LEXIMI SUGJERUAR

Luka 23:39-43

Historia e të ashtuquajturit “hajduti që po vdiste” është shumë e njohur. Dhe duhet të jetë e tillë. Ajo ilustron, ashtu si pak histori të tjera, shtrirjen pothuajse të pabesueshme të faljes së Perëndisë. Pas një jete të mbushur me krime të tmerrshme, një kriminel profesionist, në çastet e fundit të jetës, në të vërtetë në sekondat e fundit, pendohet dhe beson te Krishti; dhe Krishti e fal menjëherë dhe plotësisht.

Kjo tregon gjithashtu rrjedhojën madhështore mbresëlënëse të shpëtimit të Perëndisë. Sapo krimineli u pendua dhe besoi te Krishti, Krishti jo vetëm e fali, por e siguroi se po atë ditë ai do të ishte me Krishtin në parajsë. Nuk duhet të kalonte një periudhë e gjatë pritjeje derisa të pastrohej karakteri i tij. Ishte e qartë që nuk do të kishte mundësi që

Dritare në parajsë

disiplinat e zakonshme të jetës ta përmirësonin: ajo ishte dita e fundit e jetës së tij. Nata do ta gjente të vdekur dhe të varrosur. Por fjalët e Shpëtimtarit treguan qartë se nuk do të kishte një periudhë kohe pas vdekjes ku ai të mund të pastrohej, derisa të bëhej i përshtatshëm për t'u futur në praninë e menjëhershme të Shpëtimtarit. “Sot do të jesh me Mua në parajsë” – tha Krishti (23:43). Sot: asnjë vonesë. Me Mua: asnjë largësi. Në parajsë: asnjë vuajtje apo dhimbje. Historia jo vetëm që njihet mirë, por pëlqehet shumë dhe nuk duhet të çuditemi.

Pendimi

Megjithatë, qëllimi i studimit tonë është, së pari, të vëzhgojmë se sa i vërtetë ishte pendimi dhe kthimi i kriminelit dhe pastaj të gjurmojmë hapat se si u pendua dhe besoi. Së pari, vini re rrëfimin e tij të shprehur qartë: “Po marrim ndëshkimin e merituar për ato që kemi kryer” (23:41). Ndryshe nga shoku i tij kriminel, ai nuk bërtet apo klith për t'u çliruar nga ndëshkimi i përkohshëm i krimeve të tij. As nuk përpiqet të justifikohet apo të kërkojë mëshirë. Ai pranon haptazi fajin e tij dhe pranon se po ndëshkohet me të drejtë.

Së dyti, shikoni fjalët e dorëzimit të tij: “Zot, kujtohu për mua kur të vish në mbretërinë Tënde” (23:42). Është interesante se ai nuk bën kërkesë të hapur për falje, edhe pse me siguri falja nënkuptohet në kërkesën e tij. Lutja e tij e pastër është për diçka më pozitive. Prostituta Rahab u kërkoi zbuluesve izraelitë që kur të ktheheshin me ushtritë e Izraelit për të pushtuar vendin, ata të mos e vrisnin atë dhe familjen e saj dhe t'u lejonin të bëheshin pjesëtarë të mbretërisë së Izraelit (Jozueu 2). Pra, ky kriminel po i kërkonte Jezusit që, kur Krishti të vinte përsëri në pushtet dhe

Tabloja 4 • Kthimi i një krimineli

lavdi për të marrë sundimin e Tij të përbotshëm, ta shpëtonte dhe ta pranonte si pjesëtar të mbretërisë së Tij. Kjo kërkesë për të ishte tepër domethënëse.

Ne nuk jemi të sigurt se çfarë lloj krimineli ishte ky. Me siguri nuk ishte hajdut i vogël shtëpish, sepse Mateu e përshkruan me një fjalë që në greqisht zakonisht do të thotë “plaçkitës, cub apo bandit”. Pasiguria lind ngaqë historiani Jozefus e përdor këtë term për aktivistët politikë që ishin të përgatitur të përdornin metoda vrastare kaçakësh për të çuar përpara kauzën e tyre politike. Por, çfarëdolloj vrasësi të ketë qenë krimineli ynë, ai me siguri kishte bërë një jetë në rebelim ndaj qeverisë. Si kriminel, ai nuk respektonte as rregullat themelore të të qenët i paanë apo i njerëzishëm.

Megjithatë ai pendohet. Ai heq dorë nga anarkia e tij dhe kërkon të pranohet në një mbretëri si nënshtetas i bindur i Mbretit të tij. Që tani e tutje do ta quajë nder të qeveriset dhe t'i nënshtrohet autoritetit. Ai do të nënshtrohet me vullnetin e tij të lirë, i gëzuar dhe pa kundërshtuar. Ky është pendim. Kjo kërkohet nga të gjithë ne dhe jo vetëm nga kriminelët. Edhe pse mund të jemi qytetarë besnikë dhe ligjzbatues në vendin tonë, nuk është kështu në lidhje me Perëndinë. Bibla nuk na padit të gjithëve njësoj për krime të rënda antishoqërore. Por na padit të gjithëve njësoj, si “duke u endur; secili prej nesh ndiqte rrugën e vet”, prandaj na bën thirrje të pendohemi: “I pabesi le ta lërë rrugën e tij dhe njeriu i padrejtë mendimet e tij, dhe le të kthehet tek Zoti, që të ketë dhembshuri për të” (shiko Isaia 53:6 dhe 55:7).

Besimi

Së treti, mund të vëmë re që ky pendim u prodhua tek ai kur besoi te fakti objektiv i ardhjes së dytë të Krishtit: “Kujtohu për mua kur të vish në mbretërinë Tënde” (Luka 23:42), pra, kur të kthehesh përsëri me fuqinë Tënde mbretërore për të sunduar. Por në atë çast Krishti po vdiste. Me sa duket ai besoi se, pavarësisht nga vdekja në kryq, Krishti do të kthehej një ditë për të mbretëruar. Një besim i tillë kërkohet edhe nga ne për t’u shpëtuar. Dëgjo Palin kur parashtron kushtet e shpëtimit: “Sepse, po të rrëfesh me gojën tënde Zotin Jezus dhe po të besosh në zemrën tënde se Perëndia e ngjalli prej së vdekurish, do të shpëtohesh” (Romakëve 10:9).

Por çfarë e kishte nxitur te ky kriminel zemërgur një besim të tillë në mbretërinë e ardhshme? Kësaj pyetjeje nuk mund t’i përgjigjemi plotësisht, por të paktën mund ta dëgjojmë ndërsa qorton kriminelin tjetër dhe të vëmë re se si arsyeton. Krimineli tjetër e talli hapur Jezusin: “Nëse ti je Krishti, shpëto vetveten dhe ne” (Luka 23:39). Nuk kishte as edhe një fije besim në fjalët e tij: asgjë veç talljes më të hidhur.

Për të feja dhe tërë pretendimet e saj nuk ishin gjë tjetër veçse mjeti i klasës sunduese, e cila e përdorte atë për të shtypur të varfrit dhe për të kapur dhe përndjekur njerëzit si ai. Edhe buzë vdekjes së sigurt, ai mallkonte fenë me mosbesim të plotë për gjithçka që ajo përfaqësonte.

Por papritur krimineli tjetër fillon ta qortojë: “A s’ke frikë nga Perëndia?” (23:40). Ishte diçka tjetër të mallkoje fenë që interpretohej nga krerët fetarë me të meta dhe ndoshta të korruptuar. Por Perëndia ishte ndryshe. A nuk kishte ai aspak frikë? Por pse duhet të kishte frikë? Si mund të ishte i sigurt që

Tabloja 4 • Kthimi i një krimineli

ekzistonte Perëndia? Ose, nëse ekzistonte, kjo vdekje a nuk do të thoshte vetvetiu asgjësim për njeriun, duke e bërë kështu Perëndinë të parëndësishëm?

Por krimineli i dytë kishte arsyet e tij, sepse, pavarësisht nga dhimbjet e tij torturuese, kishte parë dhe menduar. “A s’ke frikë nga Perëndia, që je nën të njëjtin dënim?” (23:40). Të njëjtin dënim si kush? Nuk po i referohej vetes. Që një kriminel ta konsideronte veten të dënuar bashkë me një kriminel tjetër nuk ishte e çuditshme. Atëherë ai do të ketë dashur të thotë: “Ti je nën të njëjtin dënim si Krishti”. Por çfarë domethënieje ka pasur që e quajti veten të dënuar së bashku me Krishtin?

Shiko, si fillim, krerët fetarë, të cilët të dy kriminelët i urrenin, sepse përfaqësonin institucionet që i kishin përndjekur dhe kapur, po të njëjtët krerë fetarë kishin urreyer dhe dënuar Krishtin. Në fakt, në atë çast këta drejtues po kapardiseshin para tri kryqeve, duke u tallur dhe përqeshur hapur Krishtin. Ishte mjaft e qartë se Krishti nuk ishte nga ana e institucioneve. Në të vërtetë në këtë çast Ai kishte më shumë të përbashkëta me dy kriminelët sesa me ta.

Por nuk mbaron këtu. “Megjithatë ti je i dënuar me vdekje, ...edhe me të drejtë! Ne të dy po vuajmë ndëshkimin që meritojmë. Por Ai nuk bëri asnjë të keq” [ECM]. Po, Jezusi ishte i pafajshëm dhe, krahasuar me Të, ata duhet ta pranonin se e meritonin atë që po merrnin. Ata mund të mallkonin autoritetet që ishin përfshirë në marrëveshje të dyshimta. Por ata e dinin thellë në zemrën e tyre se ajo që autoritetet po u bënin atyre, ata vetë ua kishin bërë shpesh të tjerëve. Ata nuk mund të prisnin diçka tjetër përveç ndëshkimit të dhunshëm. Por ky Jezus ishte i pafajshëm. Të paktën meritonte keqardhjen e tyre, por jo mallkimin e tyre.

Kthimi

Por nuk mbaron me kaq. Ndërsa dy kriminelët dhe Jezusi ishin shoqëruar me roja te vendi i kryqëzimit, disa gra nga Jerusalemi e kishin ndjekur Jezusin, duke qarë dhe vajtuar për të. Dhe Jezusi u ishte kthye dhe u tha atyre të mos qanin për të, por për veten e tyre. Dita e gjykimit po vinte dhe kombi i tyre do të përballej me Perëndinë për krimin që po kryente. Çfarë ishte kjo dita e gjykimit? A ishte realitet apo thjesht një marifet i sajuar nga institucionet fetare për të frikësuar dhe tulatur njerëzit si ai apo shoku i tij kriminel? Shiko, ky Jezusi nuk ishte dakord me institucionet, kjo ishte e qartë; por ai besonte te gjykimi i ardhshëm.

Dhe kishte diçka tjetër. Autoritetet mizore poshtë kryqit jo vetëm që dënonin viktimat me vdekje, por kënaqeshin duke i tallur në agonitë e tyre torturuese. Predikimi i tyre i gjykimit ishte diçka më tepër se një shprehje e vetë sadizmit të tyre. Por ky Jezusi, edhe pse besonte në gjykimin e ardhshëm, ishte lutur për faljen e Perëndisë për ushtarët që i kishin ngulur gozhdët në duar, pikërisht gjatë atyre çasteve kur po i ngulnin. Kjo nuk është vetëm pafajësi, por edhe mirësi e mbinatyrshme. Dhe ja ku ishte, i vvarë mizorisht nga ata hipokritë të korruptuar rrëzë kryqit.

Pas disa orësh vdekja do t'i jepte fund dhimbjes së tyre. Por a do t'i jepte fund gjithçkaje? A do ta shfaroste vdekja fajtorin me të pafajshmin dhe kështu të përjetësonte përgjithmonë padrejtësitë e jetës së tyre? A nuk kishte në fund asnjë ndryshim midis së mirës dhe së keqes? Jo! Nuk ka mundësi. Edhe pse ishte kriminel, ai mendonte për të mirën dhe të keqen, dhe drejtësinë. Është për t'u çuditur se, duke menduar për Krishtin, ai kuptoi që

Tabloja 4 • Kthimi i një kriminel

interesohej tani më tepër se më parë, edhe pse interesimi për vuajtjen e pafajshme të Krishtit e shtyu të kuptojë fajin e tij në mënyrë edhe më të qartë.

Ndërgjegjja mund të duket diçka e çuditshme. Me siguri nuk ishte ai që e kishte shpikur. Kur ishte duke bërë ndonjë nga “punët” e tij, ajo ishte futur si diçka fare e paftuar dhe atij i ishte dashur ta godiste dhe ta shtypte. Tani, nëse do të arrinte ta shtypte, mund të vdiste në paqe. Por nuk donte ta shtypte apo mohonte. Nëse ndërgjegjja ishte një iluzion, atëherë armiqtë e tij, ndyrësitat e fëlliqura, do t’ia dilnin paq, pa u ndëshkuar. Por më e keqja. Ky individ i mrekullueshëm, Jezusi, dhe gjithçka që ishte e drejtë dhe e shtrenjtë në jetë, do të humbiste pa dallim me të ndyrët dhe të fëlliqurit.

Jo! Ka një Perëndi dhe ndërgjegjja ishte zëri i tij. Atëherë, nëse ka një Perëndi që interesohet për dallimin midis së mirës dhe së keqes, që interesohet për drejtësinë dhe paanësinë, me siguri do të ketë një ringjallje dhe një gjykim pas vdekjes, ku padrejtësitë e kësaj bote do të marrin atë që meritojnë. Dhe nëse ka një gjykim të ardhshëm, edhe ata do të përballeshin me të. Nuk ishte koha për të mallkuar Krishtin, as institucionet. Ata kishin për çfarë të jepnin llogari për veten e tyre. Ishte koha të përpiqeshin të përgatiteshin për takimin me Perëndinë. Duke iu kthyer shokut të tij kriminel, që po mallkonte dhe shante ende Krishtin, i bërtiti duke thënë: “Akoma nuk ke frikë nga Perëndia? A nuk e kupton se je dënuar njësoj si ai; por ne kemi marrë dënimin e drejtë, ne e meritojmë atë që kemi marrë, ndërsa ky nuk ka bërë asgjë të keqe”.

Por menjëherë iu kthyen përsëri mendimet. Si do të bëhej i drejtë para Perëndisë? E shkuara e tij nuk kishte asnjë meritë. Të premtonte ndryshim në të ardhmen, nuk do të ishte e dobishme:

Dritare në parajsë

atij i kishin mbetur vetëm disa orë, me duar e këmbë gozhduar në një kryq. Shumë shpejt dhimbja që i depërtonte në çdo ind dhe përcëllonte trurin, do ta bënte edhe lutjen të pamundur. Dhe, gjithsesi, ai nuk dinte të thoshte asnjë lutje; lutja nuk kishte kaluar ndonjëherë në rrugën e tij. Nuk kishte dyshim që ky Jezus ishte Mbreti i Perëndisë, siç e tha edhe vetë, dhe që një ditë Ai do të vinte me fuqinë e Tij mbretërore. Kjo ishte e sigurt po aq sa edhe vetë Perëndia, aq e sigurt sa edhe gjykimi i ardhshëm.

Ai vetë nuk kishte pasur mendime pozitive për mbretërit, nuk e kishte ndier kurrë t'i bindej ndonjërit prej tyre. Por një Mbret që lutej për falje për ata që po i shponin duart dhe këmbët në kryq..., një Mbret i tillë duhet respektuar. Ai nuk do ta kishte problem të ishte në mbretërinë e Tij dhe t'i bindej Atij. Por sa mundësi kishte ai, një anarkist i vetëshpallur, të lejohej të futej në mbretërinë e Tij? E megjithatë, a nuk ishte lutur ai: “O Atë, fali ata sepse nuk dinë ç'bëjnë”? Nëse ata ushtarë mund të faleshin, sepse nuk kishin kuptuar me saktësi se çfarë po bënin, atëherë as ai patjetër që nuk e kishte kuptuar më parë se sa i mrekullueshëm ishte Mbreti i Perëndisë. Ai nuk do të kishte dashur të rebelohej kundër një Mbreti si ky. “Jezus, – tha ai, – a do të më lejosh të futem në mbretërinë Tënde? A do të më lejosh të të bindem? Zot, kujtohu për mua kur të vish në mbretërinë Tënde”.

Dhe menjëherë, atij rebeli që kishte qenë kundër njeriut dhe Perëndisë, i thyer në orët e fundit të jetës së tij të torturuar, iu shqiptuan me dashuri dhe pa rezerva ato fjalë mbretërore nga vetë Mbreti i mbretërve: “Në të vërtetë po të them: Sot do të jesh me Mua në parajsë”.

PANORAMA 2

*Ungjilli i botës së këtejme
dhe të përtejme*

5

Pika qendrore e kohës

LEXIMI I SUGJERUAR

Luka 9:26-36

Me sa duket Luka ishte mjek (Kol. 4:14) dhe tek Ungjilli i tij kemi herë pas here elemente që tregojnë interesat e veçanta të një doktori. Një prej këtyre elementeve është interesimi i Lukës rreth vdekjes¹. Gjatë kryerjes së profesionit të tij, Lukës do t'i jetë dashur t'i qëndrojë pranë dhe të kujdeset për ndonjë pacient, pavarësisht se sa mund të bënte

¹ Një element tjetër i tillë, i nënvizuar shpesh nga komentuesit, gjendet në historinë e tij të shërimit nga Krishti i gruas që vuante nga hemorragjia (Luka 8:43-47). Marku thotë se kjo grua “kishte vuajtur shumë nga ana e mjekëve të ndryshëm, duke shpenzuar gjithë pasurinë e vet pa kurrfarë dobie, madje duke u bërë më keq” (Marku 5:26). Me sa duket tarifat e doktorëve të saj kanë qenë aq të larta, sa ç’kishin qenë të dhimbshme dhe jo të frytshme kurat e tyre. Por tregimi i Lukës është më i shkurtër, më pak përcmues për profesionin e mjekut dhe duket sikur ia vë fajin për këtë sëmundje të vazhdueshme të gruas, të paktën, sëmundjes. Ai thjesht thotë se ajo “kishte shpenzuar ndër mjekë gjithë pasurinë e saj, pa mundur që të shërohej nga njeri” (Luka 8:43).

Dritare në parajsë

për të. I është dashur gjithashtu t'i dorëzohet sëmundjes apo moshës së thyer. Edhe pse pa dyshim ai ishte mësuar me të, Luka duhet të ketë pasur raste kur ka dashur të dijë se cili është kuptimi i vdekjes. A ishte ajo katastrofa e fundme? Apo kishte diçka tjetër përtej? Nëse po, çfarë? Dhe a mund të ishin njerëzit të sigurt për fatin e tyre në botën e ardhshme?

Te Krishti, Luka gjeti përgjigjet e të gjitha këtyre pyetjeve dhe është e kuptueshme se ai dëshiron t'i tregojë botës se cilat janë ato përgjigje. Në vend të zyrtësisë, errësirës dhe frikës që karakterizonte vdekjen në botën pagane dhe shpresën e pasigurt vetjake të bashkëkohësve të tij judenj, ai e dinte tani dallgën e triumfit dhe të besimit që shijonin ata që kishin zbuluar se Krishti “prishi vdekjen dhe nxori në dritë jetën dhe pavdekësinë me anë të ungjillit” (2 Tim. 1:10). Kështu, në Ungjillin e tij ai paraqet ku të mundë, në një mënyrë të tillë që nuk e bën asnjë shkrimtar tjetër i ungjijve, njerëz që janë në pikën e largimit nga kjo botë për në botën tjetër apo sapo janë larguar nga kjo botë.

Herët tek Ungjilli i tij, ne takojmë të moshuarin dhe të shenjtin Simeon (Luka 2:25-35). Na thuhet se atij i ishte zbuluar se nuk do ta shihte vdekjen para se të shikonte Krishtin e Zotit. Por në këtë rast ai e pa Atë, dhe duke e mbajtur Jezusin foshnjë në krahët e tij, tha: “Tani, o Zot, lejo që shërbëtori Yt të vdesë në paqe, sipas fjalës Sate” (2:29). Në fund të Ungjillit të tij Luka na tregon për njërin nga kriminelët që ishte kryqëzuar me Krishtin (23:39-43). Në çastet e fundit të jetës së tij e shohim atë të pendohet, t'i besojë Shpëtimtarit dhe të shkojë në botën tjetër me premtimin e lavdishëm të Shpëtimtarit, që i tingëllon në vesh dhe në zemër: “Sot do të jesh me Mua në parajsë” (23:43).

Në kapitullin 7 të tij Luka na tregon se një herë Krishti po i afrohej fshatit të Nainit, kur u ndesh me një kortezh varrimi: një

Tabloja 5 • Pika qendrore e kohës

vejushë zemërthyer po çonte trupin e djalit të saj të vetëm në varr. Krishti e ndali kortezhin, preku arkivolin, e ktheu djaloshin në jetë dhe ia dha së ëmës.

Kapitulli 8 tregon se në Kapernaum, një herë tjetër Krishti u fut në një shtëpi ku vajza e vetme e familjes, një vajzë e vogël 12-vjeçare dergjej pa jetë. Jashtë shtëpisë vajtuesit profesionistë të punësuar po mbushnin mjedisin me vajtimet e tyre të çuditshme dhe të pandjeshme. Krishti i urdhëroi të heshtnin dhe me qortimin e Tij të famshëm “ajo nuk ka vdekur, por po fle” (8:52), e mori vajzën e vogël prej dore, e ngjalli prej së vdekurish dhe ua ktheu prindërve.

Fundi i jetës

Sigurisht, jo të gjitha historitë e Lukës rreth kësaj teme janë të gëzueshme. Në kohën e tij, ashtu si në tonën, kishte shumë njerëz që nuk pranonin të mendonin për vdekjen apo të përgatiteshin për të. Ashtu si struci, ata fushnin kokat e tyre në rërën e punëve apo të jetës familjare dhe përpiqeshin të harronin se vdekja po vinte. Duke bërë kështu, i hiqnin jetës domethënien e saj më të madhe. Jeta është krijuar për të qenë një udhëtim drejt një synimi. Ta lësh pas dore atë synim, të përpiqesh të largosh nga mendja tërë mendimet për destinacionin e jetës, mund t'u duket të cekëtëve nga mendja një recetë e mirë për të shijuar jetën për aq sa zgjat; por, në fakt, kjo e shpërfytyron udhëtimin e jetës në një ecejake të pakuptimtë dhe të kotë, dhe e mbush përjetësinë që pason me fatkeqësi.

Por nuk janë vetëm jobesimtarët që duhet të kujtohen për realitetin e botës së ardhshme. Edhe ata që kanë besuar te Krishti, për të cilët largimi nga kjo jetë do të thotë të jenë

Dritare në parajsë

në praninë e Zotit (Fil. 1:23), edhe këta duhen ndihmuar ta shqyrtojnë jetën e ardhshme si realitet dhe ta jetojnë jetën e tyre këtu në tokë në një mënyrë të tillë që ajo që do të marrin me vete nga kjo jetë për në tjetrën të jetë sa më e madhe që të jetë e mundur. Siç e thotë Pali, ata duhet të mësojnë “të mbledhin si thesar një themel të mirë për të ardhmen, për të arritur jetën e përjetshme” (1 Tim. 6:17-19). Kështu Luka fut një shëmbëlltysë tjetër të Krishtit, shëmbëlltysën e shërbëtorit të padrejtë (Luk 16:1-13). Shëmbëlltysa e nxit besimtarin të përdorë asetet e tij të përkohshme, paranë, kohën, talentet dhe gjëra të ngjashme me këto për të ardhmen. Ai, sigurisht, nuk duhet t’i përdorë ato për të fituar shpëtimin, sepse ky është dhuratë dhe nuk mund të blihet me ndonjë aset tonin. Megjithatë, ai duhet t’i përdorë ato që, kur këto asete të përkohshme të shterojnë dhe jeta këtu të mbarojë, të mund të gjejë në anën tjetër shumë njerëz që ka ndihmuar në rritjen e tyre frymërore me anë të përdorimit të mençur të aseteve të tij në këtë jetë dhe mirënjohjen që rrjedh prej saj ta shijojë përgjithmonë.

Tani tërë këto histori dhe shëmbëlltysa, përveç historisë së vajzës së Jairit, gjenden vetëm tek Ungjilli sipas Lukës. Ato sugjerojnë një interes shumë të madh rreth temës së vdekjes dhe çfarë ka përtej dhe ne do të studiojmë shumicën e tyre me hollësi në katër kapitujt e ardhshëm. Por, së pari, duhet të shqyrtojmë në thellësi historinë qendrore të Ungjillit, sepse, në thelb dhe në kulm, edhe ajo përqendrohet tek e njëjta temë.

Nga pikëpamja letrare Ungjilli sipas Lukës ndahet në dy pjesë të mëdha; e dyta fillon te 9:51. Në këtë njëjta Luka na tregon se koha që Zoti ynë të kthehet në qiell është afuar dhe për këtë arsye Ai bëhet gati të shkojë në Jerusalem. Deri në këtë pikë Krishti, le të themi, ka ardhur në botën tonë dhe na është afuar;

Tabloja 5 • Pika qendrore e kohës

megjithatë, që nga ky çast e tutje, Ai është rrugës për t'u larguar nga kjo botë dhe për t'u kthyer atje nga erdhi. Atëherë, nëse pika ndarëse e Ungjillit është 9:51, historia e fundit e madhe para pikës ndarëse vendoset në qendër të librit nga ana letrare. Ajo histori është historia e Malit të Shpërftyryrimit, ajo që ndodhi atje dhe ajo që ndodhi pas zbritjes nga mali (9:28-50). Edhe Marku dhe Mateu flasin për Shpërftyryrimin, por vetëm Luka e bën atë pjesën qendrore të Ungjillit të Tij.

Dhe sa madhështore është kjo pjesë qendrore! Ndërsa Krishti po lutej, na thuhet se “pamja e fytyrës së Tij ndryshoi dhe veshja e Tij u bë e bardhë dhe e ndritshme. Dhe ja, dy burra po bisedonin me Të; ata ishin Moisiu dhe Elia, të cilët, ishin të shfaqur në lavdi” (9:29-31). Por jo vetëm kaq: Luka, dhe vetëm Luka, na thotë temën e bisedës që u bë midis Zotit tonë dhe Moisiut e Elias në atë rrethanë të lavdishme: “Flisnin për ikjen e Tij nga kjo jetë që do të kryhej së shpejti në Jerusalem” (9:31). Thjesht imagjino: në mes të gjithë asaj lavdie dhe shkëlqimi të atij çasti madhështor, tema e bisedës ishte vdekja.

Vdekja e Krishtit

Por ata nuk po flisnin thjesht për vdekjen në përgjithësi, po për vdekjen e Krishtit. Fjala vdekje që po përdornin, me sa duket nuk ishte fjala e zakonshme, por ajo që do të thotë “largim”, “dalje” apo “nisje”. Dhe duhet të ishte me vend, sepse ishte Moisiu dhe Elia që po diskutonin dhe të dy ishin larguar në mënyrë të jashtëzakonshme nga kjo botë: Moisiu vdiq dhe Perëndia e varrosi dhe askush nuk e di deri më sot vendin e varrit të tij (Lip 34:6); ndërsa Elia nuk e kishte përjetuar vdekjen, por ishte marrë i gjallë me kuaj dhe qerre zjarri në qiell (2 Mbr. 2:11).

Dritare në parajsë

Megjithatë tani ata po diskutojnë një nisje nga kjo botë, shumë më të vështirë se e tyre, sepse bënte pjesë në një kategori të ndryshme dhe unike. Vdekja e Krishtit duhet të ishte vdekja që do të thyente fuqinë e vdekjes. Ashtu siç shkruhet në Letrën drejtuar Hebrenjve: “Sepse, duke qenë se bijtë kanë marrë pjesë prej mishi dhe gjaku, po ashtu edhe Ai u bë pjesëtar në po ato gjëra, që të shkatërronte, me anë të vdekjes, atë që ka pushtetin e vdekjes, domethënë djallin, edhe të çlironte të gjithë ata që nga frika e vdekjes i ishin nënshtruar robërisë për tërë jetën” (Heb. 2:14-15).

Për më tepër vdekja e Krishtit duhet të largonte nga çdo besimtar jo vetëm frikën e vdekjes, por edhe gjëmbën e saj. “Gjëmba e vdekjes është mëkati” – thotë Pali (1 Kor. 15:56). Procesi i vdekjes mund të jetë diçka shumë e dhimbshme dhe çastet e ndarjes nga miqtë dhe të dashurit mund të të thyejnë zemrën. Por gjëmba e vërtetë e vdekjes nuk qëndron te asnjë prej tyre. Qëndron te mëkati. Ndërgjegjja, po ashtu edhe Fjala e Perëndisë, na thotë se pas vdekjes vjen gjykimi. Prandaj vdekja na çon në mënyrë të pashmangshme te pyetja: “Çfarë do të thotë Perëndia për mëkatin tim dhe, për rrjedhojë, çfarë do të bëjë Ai me mua?”.

Është e kotë të ushqejmë veten me mendime të pëlqyeshme në këtë pikë dhe të shpresojmë se, në një farë mënyre, pas vdekjes mëkatet tona do të harrohen apo se në një farë mënyre ato do ta humbasin vlerën e tyre dhe çdo gjë do të kthehet në fund për së mbari. Këto gjëra ndodhin vetëm në përralla; jeta e vërtetë është ndryshe. Mëkati ka peshë. Ai është fyerje ndaj ligjit të Perëndisë. Në këtë kuptim “fuqia e mëkatis është ligji” (1 Kor. 15:56); pra, mëkati nuk do të reshtë kurrë, veç nëse Perëndia e shfuqizon ligjin e Tij. Dhe Ai nuk do

Tabloja 5 • Pika qendrore e kohës

ta bëjë kurrë një gjë të tillë. Zoti ynë pohoi në mënyrë solemne: “Derisa qielli dhe toka të kalojnë, asnjë jotë e asnjë pikë e ligjit nuk do të kalojnë, para se të plotësohet gjithçka” (Mat. 5:18).

Prandaj sado të dhimbshme të jenë sulmet me të cilat vdekja shkatërron formën tonë fizike, gjëmba e saj më e dhimbshme është në fund të saj, sepse na çon përballë frontit të Perëndisë. Si mund të hiqet gjëmba? Përgjigjja është me anë të vdekjes shlyese dhe ringjalljes së Krishtit. Lajmi i mirë është se “Krishti vdiq për mëkatet tona sipas Shkrimeve, se u varros dhe u ringjall të tretën ditë, sipas Shkrimeve” (1 Kor. 15:3-4). “Por Perëndia e tregon dashurinë e Tij ndaj nesh në atë që, kur ende ishim mëkatarë, Krishti vdiq për ne. Shumë më tepër, pra, duke qenë tani të shfajësuar në gjakun e Tij, do të shpëtojmë nga zemërimi me anë të Tij” (Rom. 5:8-9).

Prandaj është interesante të vëmë re se Krishti, Moisiu dhe Elia në Malin e Shpërftyritimit folën për vdekjen e Krishtit si diçka që duhet “të kryhej” në Jerusalem. Vdekja e Tij nuk ishte aksidentale. Nuk ishte nga kjo pikëpamje një fatkeqësi apo tragjedi. Ajo u planifikua qëllimisht dhe u krye po qëllimisht. “Askush nuk mund të ma marrë, – tha Krishti në një rast tjetër – por Unë e jap vetë. Kam pushtet ta jap dhe kam pushtet ta marr përsëri” (Gjoni 10:18 IBSA).

Dhe nga kjo pikëpamje është edhe kuptimplotë që duhet të kishin qenë Moisiu dhe Elia që diskutonin për vdekjen e Tij. Moisiu ishte dhënësi i ligjit; Elia ishte një prej profetëve më të famshëm të Dhiatës së Vjetër. Por si ligji i Dhiatës së Vjetër, ashtu edhe profetët e Dhiatës së Vjetër e kishin parashikuar ardhjen e Krishtit dhe vdekjen e Tij shlyese. Më pas Luka na tregon për dy dishepujt tri ditë pas vdekjes së Krishtit, që po ktheheshin në shtëpi në Emaus të hidhëruar dhe të zhgënjyer

për shkak se Jezusi kishte vdekur dhe në dilemë nëse Ai ishte me të vërtetë Krishti. Vetë Jezusi iu afrua dhe u tha atyre: «O budallenj dhe zemërngathët për të besuar gjithçka që kanë thënë profetët! Por a nuk duhej që Krishti të vuajë gjëra të tilla që të hyjë kështu në lavdinë e Tij?». Dhe, duke zënë fill nga Moisiu dhe nga gjithë profetët, Ai u shpjegoi atyre në të gjitha Shkrimet gjërat që i takonin Atij» (Luka 24:25-27).

Vdekja e Krishtit është pika e madhe qendrore e historisë së shenjtë, në fakt e tërë historisë. Në kohën e Dhiatës së Vjetër tërë qëllimet e Perëndisë kishin si pikësypnim këtë; në bazë të saj tërë qëllimet e Perëndisë përfundimisht do të plotësohen.

6

Porta drejt përjetësisë

LEXIM I SUGJERUAR

Luka 9:26-36

Shqyrtuam domethënien e faktit që në Malin e Shpërftyrimit ishte Moisiu dhe Elia që u shfaqën në lavdi dhe biseduan me Krishtin rreth vdekjes së Tij; dhe ne duhet të qëndrojmë te kjo temë edhe pak më tepër. Ndryshe nga Moisiu që dha Ligjin, Elia shkroi shumë pak. Ai kujtohet kryesisht për provën e tij të famshme të forcës me priftërinjtë e Baalit mbi malin Karmel (1 Mbr. 18). Çështja në diskutim në atë rast të paharruar ishte: “Kush është Perëndia i vërtetë? Baali apo Jahveu?”.

Kriteri që zgjodhën, si Elia, ashtu edhe priftërinjtë e rremë për të zgjidhur çështjen, ishte të ndërtonin altarë dhe të përgatisnin fljime mbi to; dhe pastaj perëndia që do të përgjigjej duke dërguar zjarr nga qielli për të djegur fljimin

Dritare në parajsë

duhet të konsiderohej si Perëndia i vërtetë. Priftërinjtë e rremë i thirrën Baalit që t'u përgjigjej dhe me përkushtimin e tyre priteshin me thika dhe kërcenin rreth altarit të tyre. Por zjarri nuk zbriti nga lart; nuk u dëgjua asnjë zë që t'u përgjigjej.

Pastaj i erdhi radha Elias. Në fillim ai e lagu flijimin dhe altarin me shumë ujë, për ta bërë të qartë se nuk do të kishte hile në atë që do të ndodhte. Pastaj thjesht dhe hapur i thirri Perëndisë për të mbrojtur për emrin e Tij dhe për të treguar realitetin e Tij hyjnor; prandaj ra zjarr nga qielli që shkrumboi flijimin, drutë, ujin dhe vetë gurët e altarit.

Kishin kaluar shumë shekuj që atëherë, por pyetja më e madhe dhe përfundimtare, për të cilën çdo burrë e grua duhet të vendosë, mbetet e njëjta. A ka Perëndi? Fetë shpallin se ka, por a mund t'u besojmë feve? A janë ato më tepër se një dëshirë, në rastin më të mirë, apo besëtytni të lashta, në rastin më të keq? Dhe a nuk hahen shumë fe midis tyre, duke pretenduar secila se ajo është e vërteta dhe duke kundërshtuar të tjerat? Si mund të jemi të sigurt që deklarata e Jezu Krishtit se është Biri i vetëm i Perëndisë është me të vërtetë e vërtetë?

Pyetja është në thelb e njëjtë si në kohën e Elias dhe po kështu edhe përgjigjja. Dhe bëhet më shumë një çështje flijimi sesa morali. Në radhë të parë, tërë fetë serioze bien dakord rreth rëndësisë së vlerave morale. Ato, të themi kështu, bien dakord me Moisiun. Sepse edhe pse, nëse dikush nuk është dakord, kur krahasohet ligji i Moisiut me sistemet e tjera bashkëkohëse me të, nuk mund të rrimë pa vënë re epërsinë e pamasë të këtij ligji me këto sisteme. Në kohën kur tërë kombet e tjera ishin zhytur në marrëzinë e idhujtarisë, vetëm Moisiu predikonte një monoteizëm të epërm. Për më tepër, ligji i Moisiut theksonte se morali ishte pjesë përbërëse e fesë, ndërsa në shumë kultura

Tabloja 6 • Porta drejt përjetësisë

feja ishte thjesht një sistem i ndërlikuar që siguronte pëlqimin e perëndive ose të paktën shmangien e zemërimit të tyre dhe kishte të bënte fare pak, për të mos thënë aspak, me moralin. Për aq kohë sa i bëje flijime perëndisë që të mbante me hatër, ti prisje që ai ta mbronte çështjen tënde, pavarësisht se si i trajtoje të afërmit e tu.

Por të kthehemi tek arsyetimi ynë: fetë e lashta do të binin dakord në parim me këmbënguljen e Moisiut rreth rëndësisë së moralit dhe po kështu edhe shumica e feve moderne. Vetëm pak do të pretendojnë se morali nuk ka fare rëndësi. Të thuash që vrasja, përdhunimi, gënjeshtria, lakmia janë të gjitha në rregull do të thotë të votosh për vetëvrasje shoqërore. Nëse krahasohet feja për nga morali, me siguri do të mund të thuhet se disa janë më të mira se të tjerat, por është çështje shkalle. Në thelb të gjitha thonë të njëjtën gjë.

Një flijim i përshtatshëm

Por marrëveshja e përgjithshme rreth moralit na çon në një vështirësi që vetëm Krishti mund t'i përgjigjet. Nëse mëkati ka rëndësi dhe ka shumë rëndësi, mbi ç'baza mund të falet dikush? Falja që anashkalon sanksionet e ligjit moral dhe bie dakord lehtëzi, sepse i është e leverdishme të harrojë mëkatin, mohon praktikisht ligjin moral dhe pranon se mëkati në fund të fundit nuk ka shumë rëndësi. Nga ana tjetër, të ngulësh këmbë rreth sanksioneve absolute të ligjit do të thotë t'i shtysh të gjithë drejt shkatërrimit, sepse të gjithë e kemi shkelur atë ligj. Për këtë dilemë themelore morali i thjeshtë nuk ka zgjidhje, edhe nëse morali në fjalë është ligji i Moisiut apo Predikimi në Mal.

Le të na e tregojë Elia zgjidhjen, së pari, në malin Karmel

Dritare në parajsë

dhe pastaj në Malin e Shpërfytyrimit. Zgjidhja duhet të gjendet te flijimi i vërtetë, i pranuar nga Perëndia dhe ai flijim është vdekja e Krishtit. Sepse kur Elia përgatiti flijimin në malin Karmel, zbriti nga qielli zjarr para syve të habitur të njerëzve dhe pranoi flijimin si mjete i dhënë nga Perëndia, me anë të të cilit një popull fajtor mund të pajtohet me Perëndinë. Kështu në Malin e Shpërfytyrimit, kur Elia dhe Moisiu diskutuan me Krishtin për vdekjen dhe flijimin e Tij të ardhshëm, erdhi një re dhe e mbuloi tërë malin dhe një zë nga reja tha: “Ky është Biri Im i dashur; dëgjojeni” (Luka 9:35).

Duhet ta kuptojmë plotësisht këtë, sepse as tre apostujt nuk e kuptuan këtë në fillim. Pjetri, i mahnitur nga madhështia e atij momenti, reagoi duke sugjeruar se ata duhet të bënin tri çadra, një për Jezusin, një për Moisiun dhe një për Elian. Ai nuk donte të fyente Krishtin. Më tepër, ai mund të ketë menduar se po i bënte Krishtit një nder të madh. Por, pa e menduar, ai po e vinte Krishtin në një njëjtin nivel me Moisiun dhe Elian dhe zëri hyjnor nga reja e qortoi me butësi. Një Krisht që ishte thjesht një Moisi apo Eli tjetër, apo madje një Krisht që ishte më i lartë se Moisiu dhe Elia, por në të njëjtën kategori, nuk do të na ndihmonte në dilemën tonë. Moisiu dhe Elia, sado të mëdhenj që ishin si dhënës i ligjit dhe profet, ishin edhe ata mëkatarë. Tërë krerët e mëdhenj fetarë të botës kanë qenë njësoj mëkatarë dhe sa më të shenjtë kanë qenë, aq më shpejt e kanë pranuar dhe kanë theksuar hendekun e gjerë që ndan më të shenjtin e njerëzve nga shenjtëria absolute e Perëndisë. Jezu Krishti ishte pa mëkat, siç është pa mëkat Perëndia – Ai ishte dhe është Biri i Perëndisë.

Por ka edhe më. Po të kishte ardhur vetë Biri i Perëndisë si përfaqësuesi më i lartë i moralit dhe të jetonte një jetë pa mëkat në përputhje me mësimin e Tij dhe të mos bënte gjë tjetër, ende

Tabloja 6 • Porta drejt përjetësisë

nuk do ta kishte zgjidhur dilemën tonë. Ai do të kishte bërë thjesht, edhe pse në mënyrë të përsosur, atë që tërë krerët e tjerë fetarë kanë bërë deri në një farë mënyre, pra kanë rritur vetëdijen tonë të mëkatit dhe për këtë arsye barrën e fajit tonë.

Por Krishti bëri më tepër se kaq dhe, duke bërë këtë, jo vetëm zgjidhi dilemën tonë, por e tregoi veten plotësisht unik dhe në të njëjtën kohë i ndryshëm nga të tjerët. Ai erdhi të vdiste qëllimisht, të pësonte vdekjen në Jerusalem, që si Biri i Perëndisë dhe një me Atin, të mund të mbante sanksionet e ligjit hyjnor që Ai vetë i kishte përcaktuar dhe ta jepte Vetën si shpengim për të gjithë. Vdekja e Tij siguroi shpengimin dhe bëri të mundur faljen, jo duke shkelur ligjin apo duke thënë se mëkati në fund të fundit nuk ka shumë rëndësi, por duke e zbatuar ligjin me drejtësi dhe duke nderuar sanksionet e Tij deri në pikën e fundit, aq sa, siç thotë Shkrimi, Perëndia të jetë i drejtë dhe shfajësues i atij që ka besimin e Jezusit (Rom. 3:26).

Krishti është unik

Vdekja e Tij zgjidh dilemën tonë, por, në të njëjtën kohë, siç e thashë, e shpall Krishtin unik. Asnjë drejtues tjetër fetar apo filozof në rrjedhën e tërë historisë së njohur njerëzore nuk ka hyrë në botën tonë i paralajmëruar nga profetë si Moisiu dhe Elia dhe profetët e tjerë judenj. Askush tjetër nuk ka ardhur i shpallur se do të vinte, pikë së pari, për të dhënë veten para Perëndisë si shpengim për mëkatet e botës. Në këtë pikë të një rëndësie themelore dhe domethënieje të lartë, as diskutohet shqyrtimi midis deklaratave të Krishtit dhe ato të ndonjë tjetri: vetëm Krishti ka bërë këtë lloj deklaratë. Dhe ne e dimë që kjo është e vërtetë, ashtu siç dikush e di se buka është e vërtetë, sepse i

Dritare në parajsë

shuan urinë dhe se uji është i vërtetë sepse i shuan etjen. Kështu mund të dimë që deklarata e Krishtit është e vërtetë: vdekja e Birit të Perëndisë si flijimi i dhënë nga Perëndia për mëkatet e botës zgjidh problemin themelor të situatës njerëzore si askush tjetër.

Atëherë tema qendrore e bisedës në Malin e Shpërftyryrimit ishte vdekja e Krishtit. Por nuk kishte asgjë të zymtë në atë ndodhi. Krejt e kundërta, gjithçka ishte e lavdishme. Pamja e fytyrës së Krishtit ndryshoi, na thuhet, dhe veshja e Tij u bë e bardhë si drita. Edhe Moisiu dhe Elia u shfaqën në lavdi. Ky nuk ishte një rast për trishtim apo vajtim. Disa ditë më parë Krishti u kishte premtuar dishepujve të Tij se ata nuk do ta shihnin vdekjen para se të shikonin mbretërinë e Perëndisë (Luka 9:27); dhe tani në Malin e Shpërftyryrimit atyre po u jepej në mënyrë të dukshme një paraqitje paraprake e asaj mbretërie të ardhshme. Le të vëmë re elementet e saj kryesore.

Mbretëria

Para së gjithash, shfaqja e Moisiut dhe Elias së bashku, kur jetët e tyre në këtë botë ishin shekuj larg njëra-tjetrës, tregon se në atë mbretëri koha nuk ekziston. Fakti që edhe pse kishte shekujsh që i ndante nga Krishti në këtë botë, ata jetonin së bashku me të në atë mbretëri dhe kuptoheshin se ishin Moisiu dhe Elia, tregon se në atë botë njerëzit jetojnë jo si frymë të papërcaktuara, por si individualitete të veçanta.

Prandaj le të shohim përsëri atë që vumë re më parë, që Moisiu dhe Elia u futën në atë botë të përgjeshme në mënyra të ndryshme. Moisiu vdiq dhe u varros. Elia nuk vdiq, por u mor i gjallë në qiell. Dhe në këtë element mund të dallojmë një pamje

Tabloja 6 • Porta drejt përjetësisë

paraprake të asaj që do të ndodhë në një shkallë më të gjerë në ringjalljen e parë në ardhjen e dytë të Krishtit. Dy herë në letrat e tij Pali përshkruan rendin e ngjarjeve në ardhjen e dytë të Krishtit dhe në secilin nga rastet ai thekson faktin se, ndërsa besimtarët që vdiqën do të ngjallen përsëri, besimtarët që janë ende gjallë kur Zoti të vijë, do të merren në qiell pa e parë vdekjen. Ja pjesët:

Dhe këtë po jua themi me fjalën e Zotit: ne të gjallët, që do të mbetemi deri në ardhjen e Zotit, nuk do të jemi përpara atyre që kanë fjetur, sepse Zoti vetë, me një urdhër, me zë kryeengjelli dhe me borinë e Perëndisë, do të zbresë nga qielli dhe ata që vdiqën në Krishtin do të ringjallen të parët; pastaj ne të gjallët, që do të kemi mbetur, do të rrëmbehemi bashkë me ata mbi retë, për të dalë përpara Zotit në ajër; dhe kështu do të jemi përherë bashkë me Zotin (1 Thes. 4:15-17).

Edhe këtë po ju them, o vëllezër, se mishi dhe gjaku nuk mund të trashëgojnë mbretërinë e Perëndisë, as prishja nuk mund të trashëgojë paprishjen. Ja, unë po ju them një të fshehtë: të gjithë nuk do të vdesim, por të gjithë do të shndërrohemi në një moment, sa hap e mbyll sytë, në tingullin e borisë së fundit; sepse do të bjerë boria, të vdekurit do të ringjallen të paprishshëm dhe ne do të shndërrohemi (1 Kor. 15:50-52).

Por diçka tjetër edhe më domethënëse që ndodhi në Malin e Shpërftyrimit ishte shpërftyrimi i vetë Krishtit. Duke qenë se ishte Biri i Perëndisë, nuk është për t'u çuditur, që në atë rast plotësia e lavdisë së qenies së Tij shndërroi trupin e Tij njerëzor.

Dritare në parajsë

Por Ai nuk ishte vetëm hyjnor, ishte edhe njerëzor, saqë, ndërsa dishepujt e habitur vështruan shpërftyrimin e mistershëm të trupit të Tij, nuk kishin dyshim që po përjetonin një vështrim paraprak të trupit të lavdishëm që do të merrte Krishti pas ringjalljes. Dhe jo vetëm Krishti. Besimtarët sigurohen që, sapo të hyjnë në botën tjetër përmes vdekjes dhe ringjalljes, apo pa vdekur duke u rrëmbyer për të takuar Zotin kur të vijë, do të ndryshojnë të gjithë.

Sepse qytetaria jonë është në qiejt, prej nga edhe presim Shpëtimtarin, Zotin Jezu Krisht, i cili do ta transformojë trupin tonë të përunjur, që të bëhet i ngjashëm me trupin e Tij të lavdishëm, sipas fuqisë së Tij që t'i nënshtrojë ndaj Vetes të gjitha gjërat (Fil. 3:20-21).

Kjo është tepër e mrekullueshme, por nuk është e paarsyeshme, as edhe përrallë. Edhe në këtë botë, arsyeton Pali tek 1 Korintasve 15, ana materiale e quajtur “mish” ekziston në shumë forma. Është mishi i kafshëve, mishi i peshkut, mishi i zogjve, po ashtu edhe mishi njerëzor. Këta janë të gjithë mish, por janë të ndryshëm, siç e dimë nga vështirësitë e mëdha që hasin shkencëtarët ndërsa përpiqen t'i bëjnë organet e kafshëve të përshtatshme për transplantim te qeniet njerëzore. Atëherë, nëse në këtë botë mish mund të ekzistojë në forma të ndryshme, nuk është e vështirë të pranojmë që mish njerëzor, i cili ka një formë në këtë botë, do të ekzistojë në një formë tjetër në botën tjetër dhe megjithatë të mbetet ende njerëzor.

Ose merrni një analogji tjetër, thotë Pali. Kalliri i bukur e me shumë kokrra i grurit që rritet nga fusha e lëruar mirë është një gjë krejt ndryshe nga gruri i zhveshur që është mbjellë më herët

Tabloja 6 • Porta drejt përjetësisë

në dhé dhe nga i cili është rritur. Por është përsëri grurë. E njëjta gjë është me trupat e besimtarëve që kanë vdekur dhe janë ngjallur dhe me trupat e atyre besimtarëve të cilët pa vdekur do të shndërrohen në ardhjen e dytë të Krishtit. Ata do të jenë trupa të përlëvdur, megjithatë do të jenë trupa të vërtetë dhe njerëzorë.

Një pikë e fundit, për t'i qëndruar të paanshëm Shkrimit dhe vetes. Kur kërkojmë në Shkrim se cilët janë ata që do të ndajnë lavdinë e përjetshme të Krishtit në ardhjen e Tij të dytë, përgjigjja na jepet në mënyrë të pandryshueshme: ata që janë në Krishtin, ose ata që janë të Krishtit. Për shembull, 1 Thesalonikasve 4:16 thotë se në ringjalljen e parë jo tërë të vdekurit, por “ata që kanë vdekur në Krishtin” do të ringjallen. Dhe 1 Korintasve 15:23 thotë në mënyrë të ngjashme se “Krishti, fryti i parë, pastaj ata që janë të Krishtit, në ardhjen e Tij”. Përsëri vargu pararendës përmend dy kategori: “Sepse, ashtu sikur të gjithë vdesin në Adamin, kështu të gjithë do të ngjallen në Krishtin” (1 Kor. 15:22). Tani është mjaft e qartë që ne të gjithë i përkasim kategorisë së parë vetëm sepse kemi lindur në këtë botë. Por Dhiata e Re pohon kudo se të gjithë ata të kategorisë së parë nuk përfshihen vetvetiu në të dytën. Patjetër që do të ishte e udhës të zbulonim nga Dhiata e Re se si mund të futemi në kategorinë e dytë dhe pastaj, logjikisht, të futemi në të.

7

Kur kalojmë nga ana tjetër

LEXIMI SUGJERUAR

Luka 2:25-35; 23:39-43

Për një kohë të konsiderueshme në Malin e Shpërfytyrimit Krishti, Moisiu dhe Elia diskutuan për vdekjen që do të përmbushte Krishti në Jerusalem. Për këdo që do të ishte duke dëgjuar, do të ishte tepër e qartë që Krishti do të largohej, por gjatë pjesës më të madhe të bisedës Pjetri dhe dy dishepujt e tjerë kishin qenë në gjumë. Mbase misteri dhe shkëlqimi mahnitës i atij rasti ka qenë tepër i madh për t'u duruar nga mishi i tyre vdekatar. Sido që të jetë, ata i zuri gjumi.

Biseda mbaroi dhe Moisiu e Elia po bëheshin gati të largoheshin kur Pjetri zgjohet papritur. Kuptohet që u ndje në siklet dhe, për të mbuluar pështjellimin e tij, u përpoq të bëjë

Dritare në parajsë

një koment. “Mësues, – tha ai, – për ne është mirë të rrimë këtu. Le të bëjmë, pra, tri çadra: një për ty, një për Moisiun dhe një për Elian” (9:33). Luka shton që Pjetri nuk e dinte se çfarë po thoshte. Ishte e qartë se nuk e dinte, sepse tërë biseda kishte të bënte me largimin e Krishtit dhe Pjetri po sugjeronte që të rrinin.

Udhëtimi i jetës

Mund të na vijë për të qeshur me Pjetrin, por shpesh edhe ne duket se themi të njëjtën gjë, me siguri jo me kaq shumë fjalë, por me mënyrën se si jetojmë. Ne e dimë që Bibla shpall se jeta është një udhëtim drejt qiellit – apo ferrit – të përjetshëm; e kemi dëgjuar shumë herë. Por jetojmë sikur do të qëndrojmë këtu përgjithmonë, sikur kjo jetë është gjithçka dhe se nuk ka asnjë qëllim të përjetshëm. Sigurisht, vërejtja e Pjetrit është e kuptueshme. Jeta e një peshkatari galileas ishte e vështirë dhe monotone. Kështu kur një rast i rrallë shkëlqimi dhe mahnitjeje i del përpara, është e natyrshme që ai të dëshirojë që ky çast të zgjasë sa më shumë të jetë e mundur.

Jo se ka domosdoshmërisht diçka të gabuar në dëshirën e tij apo tonën për të shijuar jetën sa më shumë dhe të kemi gjëra interesante dhe të bëjmë aventura sa më tepër të jetë e mundur. Nëse jeta ka një qëllim të përjetshëm, atëherë çdo hap i udhëtimit tonë ka domethënie të përjetshme. Dhe nëse qëllimi është që të shijohet, nuk ka arsye pse udhëtimi po ashtu të mos shijohet. Shumica prej nesh e pëlqejnë udhëtimin, po ashtu edhe mbërritjen. Ne na pëlqen të futemi në kabinën e pilotit të avionëve apo në kabinën e kapitenit të anijes, për të parë atë që mund të shihet përmes dritareve, për të eksploruar çdo vendkalim.

Tabloja 7 • Kur kalojmë nga ana tjetër

Nga ana tjetër, nëse jemi duke lundruar nga Amerika për në Irlandë dhe kapiteni i anijes harron se është në udhëtim dhe thjesht bën që anija të vijë rrotull në mes të Atlantikut në vend që t'i drejtohet destinacionit, do të vijë një çast që shumica e udhëtarëve në anije do të mërzhiten nga udhëtimi. Dhe rreziku është që në përpjekjen tonë për të shijuar këtë jetë sa më shumë, të harrojmë qëllimin dhe kështu humbim sysh vetë objektivin që kishim vendosur për të arritur. Ne i vjedhim kësaj jete dimensionin e saj të përjetshëm dhe për këtë arsye dimensionin më të rëndësishëm dhe të gëzuar. Ne reshtim së udhëtuarit dhe fillojmë të bëjmë ecejake në jetë dhe e tërë kjo duke rrezikuar të mbërrijmë në përjetësi tërësisht të papërgatitur.

Mbase kjo është arsyeja pse Bibla, ndryshe nga një pjesë e mirë e predikimeve të njohura, e përdor shumë rrallë shprehjen “shko në parajsë”, por na nxit vazhdimisht ta marrim jetën e përjetshme tani. Sepse jeta e përjetshme nuk është diçka për të cilën duhet të presim derisa të shkojmë në qiell për ta marrë. Ka një dimension të shtuar dhe të përjetshëm të kësaj jete, i cili shijohet nga ata që futen tani në një marrëdhënie personale me Perëndinë e përjetshëm përmes Jezu Krishtit. Sigurisht, meqë rrjedh nga një marrëdhënie që është e përjetshme, vazhdon e paprishur kur faza e përkohshme e jetës në këtë botë mbaron. Por marrëdhënia duhet të krijohet në këtë jetë për të ekzistuar në tjetrën; prandaj është rreziku që të shqetësohemi aq shumë me anën e përkohshme të kësaj jete sa që nuk arrijmë të rrokim të përjetshmen.

Kështu, pra, Krishti i lejoi dishepujt e Tij të qëndronin në Malin e Shpërhytyrimit aq sa të kishin një pamje paraprake të mbretërisë së Tij të përjetshme dhe të bindeshin për këtë realitet. Për Pjetrin ishte një përshtypje e paharruar. Ai, duke shkruar vite

Dritare në parajsë

më vonë nga fundi i jetës së tij, për të nxitur të krishterët e tjerë të përgatiteshin mirë për hyrjen e tyre “në mbretërinë e amshuar të Zotit dhe Shpëtimtarit tonë Jezu Krisht” (2 Pjetrit 1:11), nënvizon se vdekja e tij ishte afër. Në mënyrë domethënëse fjala “vdekje” që përdor është fjala “dalje”, “eksod” – fjala që Luka përdor kur përshkruan bashkëbisedimin në Mal.

Pastaj Pjetri shton:

Sepse nuk jua bëmë të njohur fuqinë dhe ardhjen e Zotit tonë Jezu Krisht, duke shkuar pas përrallave të sajuara me mjeshtri, por sepse jemi dëshmitarë okularë të madhësisë së Tij. Sepse Ai mori nder dhe lavdi nga Perëndia Atë, kur i erdhi ky zë nga lavdia e madhërishe: “Ky është Biri Im i dashur, në të cilin jam kënaqur”. Dhe ne e dëgjuam këtë zë që vinte nga qielli, kur qemë bashkë me Të në Malin e shenjtë (2 Pjetrit 1:16-18).

Por sapo ata mësuan mësimin që u dha shpërftyrimi, Krishti i zbriti dishepujt nga Mali dhe, si Ai që çel shtegun, filloi udhëtimin që do ta çonte përmes vuajtjes dhe vdekjes në Jerusalem drejt qiellit (Luka 9:51).

Fillimi i udhëtimit

Le të supozojmë se e marrim seriozisht Krishtin, seriozisht edhe Pjetrin dhe vendosim të nisim udhëtimin që të çon në qiellin e Perëndisë. Lindin natyrshëm dy pyetje. E para: Ku fillon udhëtimi? Përgjigja është e thjeshtë dhe mund të merret nga vetë fjalët e Pjetrit. Ai e përshkruan qëllimin e udhëtimit si “një trashëgim të paprishshëm, të panjollë dhe të pafishkur, që

Tabloja 7 • Kur kalojmë nga ana tjetër

është ruajtur në qiejt për ju” (1 Pjetrit 1:4). Pastaj përshkruan fillimin e një shtegtimi frymëror që të çon drejt qëllimit: “Sepse jeni ringjizur jo nga një farë që prishet, por që nuk prishet, me anë të fjalës së Perëndisë...” (1:23). Me fjalë të tjera udhëtimi fillon kur pranojmë më së pari fjalën e Perëndisë dhe i besojmë personalisht Shpëtimtarit dhe lindim përsëri si foshnja të porsalindura në familjen e Perëndisë.

Pyetja e dytë është: A mund të jemi të sigurt se, pasi kemi filluar udhëtimin, do të mbërrijmë në qiellin e Perëndisë dhe nuk do të humbim rrugën dhe nuk do të përfundojmë gjetkë në mënyrë katastrofike? Përgjigjja e drejtpërdrejtë dhe e sigurt e kësaj pyetjeje është: Po! Patjetër! Le ta lëmë Lukën që të përgjigjet kësaj here. Shumë herët në historinë e tij të udhëtimit Luka na tregon për një rast kur dishepujt shkuan te Krishti të ngazëllyer dhe të lumtur me suksesin që patën me dëbimin e demonëve në emrin e Tij. Ai u përgjigj: “Megjithatë mos u gëzoni për faktin se po ju nënshtrohen frymërat, por gëzohuni më shumë se emrat tuaj janë shkruar në qiejt” (Luka 10:20).

Pra, këtu kemi sigurinë që, ndërsa bënin udhëtimin e jetës, ishin regjistruar tashmë si qytetarë të qiellit, si njerëz atdheu i të cilëve është qielli dhe të cilët, me anë të hirit të Perëndisë, kanë të drejtën qytetare të jenë në qytetin qiellor. Kjo mund t’u duket disave si e çuditshme, meqë teologjia popullore thotë se asnjë prej nesh nuk mund të jetë i sigurt për qiellin derisa të mbërrijmë atje (nëse mbërrijmë) dhe se për disa, të thuash se ke sigurinë se do të shkosh atje, është krejtësisht një guxim i tepruar.

Por fakti është se jo vetëm apostujt morën këtë siguri nga Zoti, por edhe tërë të krishterët e hershëm, njerëzit e thjeshtë (nëse mund të përdorim këtë term për t’i vënë ata përballë gjigantëve frymërorë si apostujt), të gjithë ata shijuan të njëjtën

Dritare në parajsë

siguri. Pali, në Letrën e tij drejtuar Filipianëve, për shembull, në rrjedhën e gjërave të tjera, bën një pohim që është shumë zbulues. Ndërsa ai i kërkon njërit prej miqve të tij në Filipi të ndihmojë disa nga bashkëpunëtorët e tij, ai thotë:

Të lutem edhe ty, shok i vërtetë, ndihmoji ato, që kanë luftuar me mua në ungjill, edhe me Klementin dhe me bashkëpunëtorët e mi të tjerë, emrat e të cilëve janë në librin e jetës (Fil. 4:3).

Mënyra kaq rastësore me të cilën Pali e shton këtë shënim, që emrat e tyre janë shkruar në Librin e Jetës, tregon shumë qartë se ai nuk po parashtron diçka të re që ata tashmë nuk e dinin. Ata e kishin ditur dhe shijuar këtë siguri që në çastin kur i kishin besuar Krishtit. Ata e konsideronin veten si burra e gra, emrat e të cilëve ishin regjistruar në listat e qytetarëve të qiellit. Vetëm disa vargje më parë Pali u kishte kujtuar atyre: “Qytetaria jonë është në qiejt” (3:20).

Siguria e mbërritjes

Natyrisht që kjo është e rëndësishme, por është edhe më e rëndësishme nga sa mund ta kenë vënë re disa prej nesh. Sipas Zbulesës 20:11-15, e cila përshkruan gjykimin përfundimtar, kriteri i vetëm me anë të të cilit vendoset nëse një burrë apo grua do të pranohet në qiellin e Perëndisë apo do të dëbohet në liqenin e zjarrit është nëse emri i tij apo i saj “u gjet i shkruar në librin e jetës” (v. 15). Është e vërtetë se ata që dëbohen do të gjykojnë “sipas veprave të tyre” (v. 12), sepse për të humburit nuk do të jepet një vendim i njëjtë i padiferencuar, por sipas

Tabloja 7 • Kur kalojmë nga ana tjetër

drejtësisë së Perëndisë disa “do ta kenë më lehtë” në ditën e gjykimit sesa të tjerët, për shkak të dritës dhe mundësisë së tyre më të vogël (shiko Lukën 10:14).

Por çështja themelore nëse një person do të dëbohet apo pranohet në qiell nuk përcaktohet aspak nga veprat që dikush ka bërë. Nëse hyrja në qiell do të bëhej në bazë të veprave apo meritave tona, asnjë prej nesh nuk do të futej. Hyrja atje është dhuratë për të gjithë ata që e kanë emrin në Librin e Jetës dhe nuk i mohohet askujt, përveç atyre emrat e të cilëve nuk gjenden në Librin e Jetës.

Nëse pyesim se cilat janë kushtet që emri i dikujt të shkruhet në atë libër, mjafton përgjigjja nëse vëmë re se Libri i Jetës përshkruhet në pjesë të tjera në Bibël si Libri i Jetës së Qengjit (Zbulesa 13:8). Ky libër është regjistri i të gjithëve atyre që kanë besuar te Krishti si Qengji i Perëndisë, i tërë atyre që janë mbuluar nga flijimi i Tij i pafundmë për mëkatin. Sepse gjaku i Jezu Krishtit, Birit të Perëndisë, na pastron nga çdo mëkat, heq çdo faj dhe i blen besimtarit të drejtën e qytetarisë së qiellit. Atëherë, ka shumë rëndësi që ne të jemi të sigurt që kemi besuar personalisht te Qengji i Perëndisë, tek Ai dhe tek asnjë tjetër dhe të jemi të sigurt që emrat tanë janë shkruar në Librin e Tij të Jetës.

Por nëse mendojmë se është pak e vështirë për ta besuar, le të kthehemi tek Ungjilli sipas Lukës dhe të studiojmë më nga afër dy burra që përshkruhen atje. Të dy po i afroreshin fundit të udhëtimit të tyre të jetës dhe janë gati të kalojnë nga ana tjetër, në përjetësinë e pafund të Perëndisë. Të dy janë të mbushur me vetëbesim dhe siguri. Cila është baza e sigurisë së tyre?

Një shenjtor i moshuar

Personi i parë është Simeoni: historia e tij paraqitet te Luka 2:25-35. Simeoni kishte bërë një jetë të gjallë përkushtimi të vazhdueshëm ndaj Perëndisë dhe drejtësisë praktike dhe tani si shenjtor i pjekur po vinte si tufë kallëzash të arta në hambarin e të korrave të mëdha. Me sa duket kishte bërë një jetë të lidhur ngushtë me Perëndinë, sepse Perëndia i kishte zbuluar se nuk do ta shihte vdekjen derisa të shikonte Krishtin, Zotin. Një ditë, duke shkuar në tempull, pa Marinë dhe Jozefin me Jezusin foshnjë. Ai e njohu menjëherë foshnjën si Shpëtimtarin, ardhjen e të cilit Perëndia ia kishte zbuluar atij; dhe në të njëjtin çast ai kuptoi se ditëve të tij në tokë u kishte ardhur fundi.

Kjo u pasua me një skenë të mrekullueshme, ndërsa shenjtori i thyer në moshë me butësi e mori foshnjën nga Maria «në krahë dhe bekoi Perëndinë duke thënë: “Tani, o Zot, lejo që shërbëtori yt të vdesë në paqe, sipas fjalës Sate, sepse sytë e mi e panë shpëtimin Tënd”» (2:28-30). Ç’pamje e mrekullueshme ndërsa Simeoni qëndron atje me foshnjën në krahët e tij, me flokët e bardha dhe fytyrën e tij fisnike të rrezatuar nga lavdia e përjetësisë, si kreshta e një mali ndriçuar nga rrezet e diellit që lind! Dhe sa histori të mrekullueshme mund të tregonte, nëse do të mundte, rreth jetës së tij të gjatë: histori me arritje të mëdha frymërore, me lutje të urta dhe ndonjëherë rrëmbyese, me punëra mëshire dhe me vepra të mira fisnike!

Por nuk përmenden asnjë nga këto tani. Ai është përballë përjetësisë, gati për të dalë nga kjo botë dhe po shpall se çfarë do të thotë të hysh në përjetësi në paqe. Nuk thuhet asnjë fjalë për jetën e tij vetjake. Sytë e tij prehen vetëm te jeta e një tjetri. “Sytë e mi e panë shpëtimin Tënd” – shpall ai. Nuk kemi pse

Tabloja 7 • Kur kalojmë nga ana tjetër

të pyesim ku. Ai po vështronte qëllimisht Krishtin. E vërtetë, ai nuk po mendonte vetëm për veten: atje ishte një shpëtim shumë i madh për tërë njerëzit dhe kombet. Por një shpëtim mjaftueshëm i madh për tërë njerëzimin ishte mjaftueshëm i madh për Simeonin. Atij nuk i duhej gjë tjetër. Ai kishte Krishtin.

Ndërsa bëhemi gati të largohemi prej tij, vër re krahët e tij. Ai është atje jo duke e mbajtur Krishtin me një krah dhe duke u kapur pas diçkaje tjetër me krahun tjetër. Ai jo vetëm ka pranuar personalisht Krishtin, por nuk po mban gjë tjetër: të dy krahët e tij janë rreth Krishtit. Këtu qëndron sekretin e paqes së tij. Dhe kur të vijë koha jonë për të kaluar përtej, edhe ne mund të shkojmë me paqe të thellë dhe të plotë nëse për shpëtimin tonë e kemi pranuar personalisht Shpëtimtarin dhe po mbështetemi vetëm tek Ai.

Një kriminel që po vdes

Personi tjetër është i ashtuquajtur i hajduti që po vdiste. Historia e tij tregohet te 23:39-43. Nuk mund të ketë dallim më të madh sesa midis këtij njeriu dhe Simeonit. E shkuara e tij ishte pa asnjë vepër të mirë që ia vlen ta përmendësh: ai kishte pohuar se ishte një kriminel, bandit dhe vrasës dhe po merrte tani atë që vetë e përshkruan si shpërblim të merituar për veprat e tij. Për më tepër nuk kishte mundësi që të bënte diçka për të ndryshuar të ardhmen, sepse nuk kishte më të ardhme në këtë tokë. Ashtu si Simeoni, edhe pse në rrethana krejt të ndryshme, po qëndronte në buzë të përjetësisë dhe sapo do të kalonte përtej. Si mundej një njeri i tillë të shpresonte të shkonte në paqe? E megjithatë ia arriti. Sepse në orët e fundit të jetës së tij u pendua me të vërtetë dhe i besoi Shpëtimtarit. Ai shkoi në përjetësi me sigurinë dhe

Dritare në parajsë

paqen e plotë në bazë të fjalës së pandryshueshme të Krishtit: “Sot do të jesh me Mua në parajsë” (23:43).

Mesazhi i Lukës është i qartë. Qofshim Simeonë apo kriminelë, ose si asnjëri prej tyre, por diku midis dy skajeve, edhe ne mund të jemi të sigurt për fatin tonë në anën tjetër. Ne mund të udhëtojmë drejt Tij me sigurinë e plotë dhe të arrijmë në fund në paqe nëse me pendim të vërtetë e vëmë besimin tonë vetëm te personi, vepra dhe fjala e Krishtit.

8

Nga ana tjetër

LEXIMI I SUGJERUAR

Luka 8:49-56; 12:13-21; 16:1-13, 19-31

Në këtë pikë të studimeve tona mund të lindë fare mirë pyetja: “Ku janë të vdekurit dhe në çfarë gjendjeje janë?”. Le të shohim në fillim “të vdekurit në Krishtin”, ashtu siç i quan Dhiata e Re (1 Thes. 4:16), pra, njerëzit që në këtë jetë hynë në një marrëdhënie personale me Krishtin dhe më pas vdiqën. Shkrimi na mëson se, kur vdesin, ata shkojnë me Krishtin. E shohim këtë nga fjalët e Zotit tonë drejtuar hajdutit që po vdiste: “Sot do të jesh me Mua në parajsë” (Luka 23:43).

Dhe Pali përdor të njëjtën shprehje kur flet për këtë çështje. Te Filipianëve 1:23 ai rrëfen se ka dëshirë “të iki... dhe të jem bashkë me Krishtin”. Në mënyrë të ngjashme te 2 Korintasve 5:6-8 ai thotë: “E dimë se gjersa banojmë në trup, jemi larg

Dritare në parajsë

Zotit... Por jemi të sigurt dhe na parapëlqen më tepër ta lëmë trupin dhe të shkojmë e të banojmë bashkë me Zotin”.

Për më tepër, duket nga fjalët e Zotit tonë drejtuar hajdutit që po vdiste se besimtari, kur vdes, shkon menjëherë me Zotin pa asnjë ndërprerje. “Sot, – i tha Zoti ynë, – do të jesh me Mua në parajsë”. E njëjta përshtypje përcillet përmes asaj që thotë Shkrimi për gjendjen e besimtarit që largohet nga kjo jetë. Në historinë e Llazarit, i cili vdiq përpara se Zoti ynë të vdiste dhe të ringjallej, na thuhet se “lypësi vdiq dhe engjëjt e çuan në gjitë Abrahamit”, pra, u dërgua në shoqërinë e besimtarëve (Luka 16:22-25).

Dhe për sa i përket gjendjes së tij, na thuhet më tej që ai “po përdëllehet”. Në këtë jetë ai ishte torturuar nga sëmundja dhe varfëria. Tani vuajtjet e tij kishin marrë fund: ai po përdëllehej. Në të njëjtën mënyrë edhe hajduti që po vdiste, vetëm se në këtë rast situata ishte ndryshe – vetë Shpëtimtari ishte duke vdekur dhe po futej në botën e përtejme: “Sot do të jesh me Mua në parajsë”, i tha Krishti. Fjala “parajsë” nënkuptonte fillimisht një kopsht kënaqësie dhe përdoret në përkthimin Septuaginta të Dhiatës së Vjetër për të përshkruar Kopshtin e Edenit përpara se mëkati të futej në të, duke sjellë me vete dhimbje dhe brengë. Kur përdoret në Dhiatën e Re për botën e përtejme, si te Luka 23:43, 2 Korintasve 12:3, Zbulesa 2:7, është e qartë se nënkupton një gjendje në të cilën nuk ka më dhimbje apo brengë.

Me këtë përputhen shënimet e Palit rreth temës. Ai thotë te Filipianëve 1:23 se të jesh me Krishtin është shumë më mirë, pra, shumë më mirë se gjithçka tjetër që ka njohur apo përjetuar këtu në tokë. Ne duhet të kujtojmë në këtë pikë që përvojat e Palit rreth Krishtit, edhe në këtë jetë, qenë jashtëzakonisht të ngushta dhe të drejtpërdrejta. Megjithatë, kur mendon se çfarë

donte të thoshte ta lije trupin dhe të ishe me Krishtin, ai thotë se dallimi është si ndryshimi midis të jesh në mërgim dhe të jesh në shtëpi.

Me Krishtin

Në tërë këto histori është interesante të vëmë re se elementi mbizotërues në lumturinë e besimtarit të larguar nga kjo botë përshkruhet gjithandej si afërsia personale me Krishtin. Dhe ky theks ruhet në ato pjesë të Shkrimit të cilat flasin për ardhjen e dytë të Zotit tonë, ringjalljen trupore të të vdekurve dhe shndërrimin e të gjallëve. Krishti thotë për këtë: “Dhe kur të shkoje t’ju përgatis vendin, do të kthehem dhe do t’ju marr pranë Meje, që aty ku jam Unë, të jeni edhe ju” (Gjoni 14:3); dhe përsëri: “O Atë, Unë dua që atje ku jam Unë, të jenë me Mua edhe ata që më ke dhënë, që ta shohin lavdinë Time” (17:24). Në mënyrë të ngjashme Pali thotë duke mbyllur temën e ringjalljes së parë: “Pastaj ne të gjallët, që do të kemi mbetur, do të rrëmbehemi bashkë me ata mbi retë, për të dalë përpara Zotit në ajër; dhe kështu do të jemi përherë bashkë me Zotin” (1 Thes. 4:17).

Por nëse, deri te ringjallja, frymët e besimtarëve që kanë vdekur janë me Krishtin, Shkrimi thotë gjithashtu se trupat e tyre janë duke fjetur. Te Luka 8:49-56, për shembull, kemi të përshkruar vdekjen e vajzës së Jairit. Të qarat e vajtuesve profesionistë jashtë shtëpisë kishin si qëllim shprehjen e brengës së të afërmeve dhe dhembshurinë e miqve të tyre. Kur erdhi Krishti dhe tha “Mos qani! Ajo nuk ka vdekur, por po fle”, e qara u ndërpre menjëherë dhe u kthye në përqeshje fyese: sepse atje kishte njerëz që nuk kishin besim dhe aspak shpresë apo ngushëllim të vërtetë. Ajo që dinin të bënin më së miri

Dritare në parajsë

ishite t'u ofronin të afërmve ndihmë për të nxjerrë nga sistemi i tyre emocionet e trishtimit me anë të vajtimeve të papara dhe të qëllimshme, me qëllim që ata të mos e shtypnin trishtimin e tyre dhe të shkaktonin më vonë pasoja psikosomatike tek vetvetja. Por profesionalizmi i tyre nuk njihte asnjë ngushëllim apo shpresë tjetër pozitive dhe, jo vetëm kaq, por nuk duronte as humbjen e mundshme të të ardhurave që do të vinte nëse të afërmit do të pranonin mesazhin e shpresës së Krishtit dhe të kuptonin se ishte i vërtetë.

“Ajo nuk ka vdekur, por po fle” (8:52) – tha Shpëtimtari dhe pastaj e mori për dore dhe e ngriti sërish. Që nga ajo kohë të krishterët janë ndihmuar të fshijnë lotët nga sytë e tyre, sepse e dinë se, edhe pse gjumi nuk është mënyra më e lartë e jetës, nuk është fatkeqësia përfundimtare apo madje e përhershme. Dhe për trupat që janë tretur dhe fikur, gjumi është për kohën e tashme gjëja më e lumtur. Kështu Pali i përshkruan të vdekurit e krishterë si “ata që kanë fjetur” (1 Thes. 4:14): dhe fjala në gjuhën angleze “cemetery” (në shqip “varrezë”), edhe pse tani një fjalë e ftohtë dhe aspak e gëzueshme, mbante një herë e një kohë dëshminë e besimit të krishterë: është një fjalë e huazuar nga greqishtja dhe do të thotë “një vend ku flenë njerëzit”.

Pa Krishtin

Atëherë, çfarë ndodh me ata që vdesin pa besuar dhe pa u penduar? Kjo është një nga temat më shqetësuese dhe njerëzit e ndjeshëm preferojnë të mos e diskutojnë. Por do të ishim të pandershëm dhe të pasinqertë ndaj vetes nëse përpiqemi ta shmangim. Ajo që dimë për këtë çështje na thuhet kryesisht nga Vetë Zoti ynë dhe do të na ndihmojë nëse kujtojmë se, kur hodhi vështrimin drejt

Tabloja 8 • Nga ana tjetër

Jerusalemit dhe mendoj për fatkeqësitë e përkohshme që do të binin mbi atë qytet për shkak të mëkatit të popullit dhe refuzimit të shpëtimit, nuk duroi dot dhe qau. Dhe Shpëtimtari që vdiq, në mënyrë që tërë burrat dhe gratë, kanë apo nuk kanë dëgjuar për Të, të kenë mundësinë të shpëtohen—nëse thjesht pendohen dhe me besim të singërtë e lënë veten në mëshirën e Perëndisë, është për t'u besuar se nuk do të bëjë asgjë që nuk është në përputhje me dashurinë e përsosur kur të vijë për të gjykuar.

Prandaj Luka shkruan historinë që Zoti ynë tregoi rreth një farë lypësi, që quhej Lazar, dhe një të pasuri pa emër, histori në të cilën Zoti ynë pohon solemnisht se:

Vdiq edhe pasaniku dhe e varrosën. Duke pasur mundime në ferr, i çoi sytë dhe pa nga larg Abrahamin dhe Lllazarin në gji të tij. Atëherë ai bërtiti dhe tha: “O atë Abraham, ki mëshirë për mua, dhe dërgoje Lllazarin të lagë majën e gishtit të vet në ujë që të më freskojë gjuhën, sepse po vuaj tmerrësisht në këtë flakë”. Por Abrahami thoshte: “O bir, kujto se ti i ke marrë të mirat e tua gjatë jetës sate, kurse Lllazari të këqijat; tashti, përkundrazi, ai po përdëllehet dhe ti vuan. Dhe, veç të gjithave, midis nesh dhe jush është një humnerë e madhe, kështu që ata që do të donin të kalonin që këtej tek ju nuk mundën; po ashtu askush nuk mund të kalojë që andej te ne” (Luka 16:22-26).

Një përshkrim faktik

Përpara se të nxjerrim mësimin kryesor nga kjo histori, duhet të shqyrtojmë në fillim dy konsiderata që, siç hamendësohet

Dritare në parajsë

ndonjëherë, pohojnë se nuk është e udhës të përdoren hollësitë e historisë si provë për gjendjen e të papenduarit pas vdekjes. Në radhë të parë disa janë të mendimit se historia është një shëmbëlltyrë dhe për këtë arsye hollësitë e saj nuk mund të merren si fakte të vërteta. Por të thuash këtë, do të thotë të ngatërrosh shëmbëlltyrën e Zotit tonë me fabulat.

Fabulat janë mënyra tepër të dobishme për të përcjellë të vërtetën dhe me raste ato gjenden edhe në Shkrim (p.sh., fabula e Jothamit te Gjyqtarët 9). Por te fabulat gjërat paraqiten si ngjarje që nuk ndodhin kurrë në jetën reale: zogjtë flasin, kafshët kuvendojnë, dielli diskuton me erën dhe kështu me radhë. Prandaj është e qartë se askush nuk mund të marrë hollësitë rrethanore të fabulave si këto si provë e besueshme për ornitologjinë, zoologjinë dhe meteorologjinë.

Por asnjë nga historitë e treguara nga Zoti ynë nuk është fabul, edhe pse shumë janë shëmbëlltyra; dhe në shëmbëlltyrat e Tij, gjithmonë dhe pa përjashtim, hollësitë rrethanore, edhe pse shërbejnë për të përcjellë një mësim më të lartë frymëror, janë të vërteta në jetën reale. Për shembull, në shëmbëlltyrën e grurit dhe të egrjës, gruri përfaqëson bijtë e mbretërisë dhe egjra bijtë e të ligut. E megjithatë hollësitë e grurit dhe të egrjës janë në nivelin e tyre bazë të vërteta për jetën: bujq të vërtetë mbjellin grurin e vërtetë në fusha të vërteta dhe fatkeqësisht, edhe në fermat më të mira, ekzistojnë barërat e këqija, si egjra.

Atëherë, historia e të pasurit dhe e Llazarit mund të jetë një shëmbëlltyrë që përcjell disa domethënie më të larta frymërore (edhe pse është e vështirë të shihet se çfarë domethënieje më të larta mund të përcjellë përtej asaj që thotë në mënyrë të fjalëpërfjalshme); por edhe sikur të ishte, nuk ka arsye të mbështesësh idenë se hollësitë e saj nuk janë të vërteta për jetën.

Tabloja 8 • Nga ana tjetër

Dhe kësaj i shtohet edhe fakti që Luka, duke shkruar historinë, nuk thotë se është shëmbëlltyrë; me të vërtetë, nëse do të ishte një shëmbëlltyrë, do të ishte e vetmja midis shumë shëmbëlltyrave që Krishti tha, në të cilat përmendet një personazh me emër.

Kundërshtimi i dytë ndaj konsiderimit të hollësive të historisë si udhëzues për gjendjen e të vdekurve të papenduar do të paraqitej pak a shumë kështu, nëse do të merrnin një formë të skajshme: disa nga hollësitë në përshkrim natyrisht që nuk janë të fjalëpërfjalshme, prandaj nuk duhet të supozojmë se të gjitha të tjerat janë të vërteta. Por ky është një arsytim shumë i cekët. Me siguri disa nga përshkrimet janë dhënë në gjuhë metaforike, por kjo nuk do të thotë se ato nuk po përshkruajnë diçka të vërtetë. Kur thotë se lypsari u dërgua në gjirin e Abrahamit, natyrisht që nuk duhet ta përfytyrojmë atë duke u përkundur në gjirin e Abrahamit si foshnjë. Por fakti që shprehja është metaforike dhe jo e fjalëpërfjalshme nuk zvogëlon realitetin e fjalëpërfjalshëm të përbashkësisë që Llazari shijon tani me Abrahamin dhe shenjtorët.

Nëse do të ankohesha se më djeg stomaku, askush nuk do të nënkuptonte që më ka rënë zjarr në stomak dhe se ai ka marrë flakë. Por nga ana tjetër, askush nuk do të mohojë djegien e vërtetë e të dhimbshme që ndodh në trupin tim. Kështu, kur i pasuri ankohet që po mundohet në zjarr, nuk duhet menduar me domosdoshmëri se flakët janë të fjalëpërfjalshme si ato që shohim në një zjarr qymyri. Në të vërtetë, duke parë se mëkatet e tij ishte frymërore dhe mendore, po kështu ka gjasa që vuajtja e tij të ishte frymërore dhe mendore.

Megjithatë, duhet të bëjmë kujdes përpara se të mohojmë se ka ndonjë element fizik në vuajtjen e tij. Në këtë jetë vuajtja mendore dhe frymërore prek zakonisht trupat tanë ashtu si

Dritare në parajsë

edhe mendjet dhe shkakton siklet dhe dhimbje fizike; dhe do të ishim të nxituar po të thoshim se ajo që ndodh këtu nuk ka gjasa të ndodhë atje. Nëse Krishti na ka folur për botën tjetër me metafora, duhet të ndihemi të sigurt se ato metafora janë zgjedhur sepse, më mirë se çdo formë tjetër e të shprehurit, na përcjellin ato që janë realitetet e asaj bote.

Si të përgatitemi?

Atëherë ne duhet të jemi shumë të kujdesshëm të mos biem pre e moskonsiderimit me seriozitet të asaj që thotë Bibla për botën tjetër. Në të vërtetë, ngaqë nuk e vlerësoi me seriozitet, i pasuri përfundoi në ferr. Është shumë e rëndësishme të shohim se ai nuk u dërgua atje ngaqë ishte i pasur; ai përfundoi atje për shkak të mosbesimit të tij, ashtu siç e bën shumë të qartë fundi i historisë. Ai mosbesim u shfaq në mënyrën se si e trajtonte të afërmin e tij të varfër. Bibla i tha atij se ai duhet ta donte të afërmin porsì vetveten. Ai nuk bëri as përpjekjen më të vogël për ta bërë diçka të tillë.

Por prapa dështimit të tij për të dashur të afërmin qëndronte një mosbesim më i thellë, i cili, ndërsa së jashtmi mund të rrëfente se besonte te Bibla si Fjala e Perëndisë, nuk e mori seriozisht për atë që thoshte. Me sa duket i pasuri mendonte se, edhe pse Bibla i parashtronte kërkesat e saj morale dhe paralajmëronte se ato ishin absolute, ai mund të jetonte jetën e vet duke mos iu kushtuar vëmendjen e duhur dhe pas vdekjes gjithsesi mund t'i ktheheshin gjërat për mbarë. Dëgjoje atë tek po i përgjërohet Abrahamit. Ai kërkon që t'i dërgonin Llazarin nga të vdekurit për të paralajmëruar vëllezërit e tij që ishin ende mbi tokë, në mënyrë që ata të mos vinin në atë vend torture.

Tabloja 8 • Nga ana tjetër

Abrahami i përgjigjet se nuk kishte nevojë të dërgonte Llazarin, sepse vëllezërit e tij kishin Moisiun dhe profetët. “Po, e di që i kanë, – thotë i pasuri, – por...”. Fjala “por” na thotë shumë gjëra: edhe ai në jetë kishte pasur Moisiun dhe profetët dhe mbase kishte rrëfyer se besonte në ta. Por nuk kishte besuar me të vërtetë. Dhe ai i njihte vëllezërit e tij: as ata nuk i besonin me të vërtetë. “Nëse dikush nga të vdekurit do të shkojë tek ata, do të pendohen”, thotë ai. Por kishte gjasa që ata ta injoronin shfaqjen e Llazarit të ringjallur si një ëndërr e keqe apo si imagjinatë, apo si diçka që shkenca mund ose së shpejti do ta shpjegonte.

“Jo!” tha Abrahami. “Asnjë fantazmë nuk do t’i vizitojë vëllezërit; sepse nëse nuk besojnë te Bibla, nuk do të binden edhe sikur dikush të ngjallet prej së vdekurish”. Nuk ka të fshehta te mesazhi i Perëndisë drejtuar njerëzve. Ai i drejtohet gjykimit tonë moral, jo kureshtjes sonë të kobshme. Nëse gjykimi ynë moral është aq i prishur sa mund të lërë pas dore dhe të hedhë poshtë paralajmërimet e qarta morale të Fjalës së Perëndisë si të parëndësishme dhe jo të denja për t’u kushtuar vëmendje serioze, sëmundja jonë është aq e keqe sa edhe shfaqja e shumë fantazmave nuk do ta shëronte.

Thesari i shkuar dëm

Dy shëmbëlltyra te Luka mbeten për t’u shqyrtuar dhe të dyja nxisin ata që besojnë te realiteti i botës tjetër të sigurohen se e kanë kuptuar faktin se mënyra se si i përdorin të mirat dhe asetet materiale në këtë jetë, do të kenë pasojat të përjetshme në tjetrën. Shëmbëlltyra e parë ndodhet te Luka 12:13-21 dhe njihet si shëmbëlltyra e të pasurit të pamend. Ky njeri ishte aq i suksesshëm në punën e tij si fermer, saqë pati më shumë mall

Dritare në parajsë

nga sa mund të përdorte apo shijonte dhe, për këtë arsye, i duhej të vendoste se çfarë do të bënte me të dhe në mënyrë të veçantë se ku do ta ruante: Ai arsyetonte me vete duke thënë: “Ç’të bëj, sepse nuk kam vend ku t’i shtie të korrat e mia?” (12:17).

Përgjigjja e tij ndaj problemit të magazinimit ishte dritëshkurtër dhe tepër e marrë, edhe nga pikëpamja e kufizuar e interesit të tij vetjak. Në radhë të parë, ai mund të kishte vëzhguar atë që Zoti ynë na nxit të gjithëve të vëmë re (12:15), që për sa u përket të mirave materiale, jeta nuk ka të bëjë me teprinë e tyre. Një njeri mund të kënaqet duke i dhënë një makine Rolls-Rois, por nuk mund të kënaqet duke u dhënë pesë të tillave përnjëherësh.

Së dyti, ai mund të kishte parë se sa e pasigurt është gjatësia e jetës. Të kesh “pasuri të shumta të shtëna për shumë vjet” (12:19) mund të jetë në rregull nëse je i sigurt se do të jetosh shumë vjet në tokë për t’i shijuar. Por nëse ke grumbulluar sasi të mëdha të mirash të tepërta në tokë dhe pastaj jeta jote në tokë merr fund papritmas, jo vetëm që nuk ke mundësinë të shijosh të mirat në tokë, por nuk mund t’i marrësh me vete dhe kështu do të humbasësh shumë.

Kjo është një politikë shumë e mjerë biznesi dhe meriton më së miri qortimin e shqiptuar nga zëri drejtuar të pasurit të pamend: “I pamend! Pikërisht këtë natë do të të merret shpirti. Po ato që grumbullove kujt do t’i mbeten?” (12:20 IBSA). Ka më tepër kuptim të marrësh teprinë e të mirave materiale për të cilat nuk ke nevojë e që nuk mund t’i shijosh dhe t’i kthesh në kapital frymëror që mund të transferohet në botën tjetër – që të mbërrish në përjetësi jo vetëm i shpëtuar, por me një themel dhe potencial të mirë frymëror për të shijuar përjetësinë.

“Mbldhni për vete thesare në qiell” (Mat. 6:20); dhe kur

Tabloja 8 • Nga ana tjetër

pyesim se si arrihet kjo, përgjigjja e shkurtër është ajo që Pali jep te 1 Timoteut:

Porositi të pasurit e kësaj bote të mos jenë krenarë, dhe të mos i mbajnë shpresat në pasurinë që është e pasigurt, por në Perëndinë e gjallë, i cili na jep gjithçka bujarisht për ta gëzuar, të bëjnë të mira, të bëhen të pasur në vepra të mira, të jenë bujarë dhe të gatshëm për të dhënë, duke mbledhur si thesar një themel të mirë për të ardhmen, për të arritur jetën e përjetshme (1 Tim. 6:17-19).

Thesari i ardhshëm

Shëmbëlltyra tjetër gjendet te Luka 16:1-13 dhe njihet si shëmbëlltyra e administratorit të padrejtë. Ajo përshkruan një administrator që u hoq nga pozicioni i tij. Pati një interval të shkurtër midis paralajmërimit dhe largimit faktik nga puna dhe ai vendosi që, ndërsa kishte ende në dorë të mirat e punëdhënësit, t'i përdorte ato të mira me mençuri, në mënyrë të tillë që kur të duhej t'i linte, të kishte miq në botën jashtë të cilët do të tregoheshin të mirë me të dhe do ta strehonin.

Mënyra se si vendosi ta bënte diçka të tillë ishte në fakt shumë e paskrupullt, por kjo është çështje tjetër. Çështja është se ai pa përtej dhe e përdori administrimin e tij të tashëm për të bërë miq për të ardhmen. Duke bërë këtë, tha Zoti ynë, ai ishte më i mençur se shumë të krishterë. Të gjithë ne kemi zotërime të shumë llojeve, të cilat Zoti ynë i quan si rastësisht “pasuri të padrejta”, mbase ngaqë këtu në tokë zotërimet dhe të ardhurat janë të pabarabarta dhe shpesh të shpërndara në

Dritare në parajsë

mënyrë të padrejtë. Sido që të jenë, ne duhet t'i përdorim këto zotërime, thotë ai, në mënyrë të tillë që, kur të mbarojnë dhe të kenë humbur përgjithmonë dhe ne të kalojmë në përjetësi, të kemi miq në përjetësi që do të na pranojnë në banesat e tyre të përjetshme.

Vër re: është e qartë se Zoti ynë nuk na thotë të përdorim zotërimet tona për të siguruar shpëtimin për vete: kjo është e pamundur, sepse shpëtimi nuk mund të fitohet apo blihet. Ai është një dhuratë që u jepet nga dëshira atyre që nuk e meritojnë, të cilët janë penduar dhe kanë besuar. Por të kesh miq është një çështje tjetër: ne duhet të përdorim zotërimet tona për të bërë miq.

Tani ideja që në qiell disa njerëz do të kenë miq dhe të tjerë nuk do të kenë, është për disa njerëz tronditëse dhe e vështirë për t'u kuptuar. Atëherë le të marrim një shembull real. Përfytyro një vejushë të moshuar të krishterë, të ardhurat e pakta javore të së cilës mezi mjaftojnë për të plotësuar nevojat e saj. Me anë të vetëmohimit dhe administrimit të kujdesshëm ajo zbulon se në fund të javës së parë arrin të kursejë njëqind lekë dhe për shkak të dashurisë për Zotin dhe tjetrin vendos t'i harxhojë ato njëqind lekë për të blerë ungjij për t'ua dërguar fiseve në pyjet tropikale të Perusë. Duke lexuar këta libra, pesëdhjetë prej tyre besojnë te Krishti. Kur në fund të zbulohet në gjykatën e Krishtit se ishin ato njëqind lekët e asaj gruaje mjete se si ungjilli shkoi tek ata njerëz, a nuk do të ndiejnë ata një mirënjohje të veçantë dhe të përjetshme ndaj saj?

Tani imagjino, sa për krahasim, një të krishterë tjetër, këtë herë një burrë. Ai ka një shtëpi në qytet, tri shtëpi në fshat, shumë makina, një jaht gjigant dhe disa gjëra të tjera. Edhe ai zbulon se në fund të javës i mbeten njëqind lek nga të ardhurat

Tabloja 8 • Nga ana tjetër

e tij javore dhe vendos t'i harxhojë për të blerë një akullore. Nuk ka asgjë të keqe tek akullorja, me aq sa dimë; por kur në gjykatën e Krishtit do të zbulohet se si i harxhoi ai ato njëqind lekë, nuk do të ketë gjasa që ndonjë nga një fis apo dikush tjetër të ndiejë ndonjë fije mirënjohje apo miqësie për të.

Sigurisht, në qiellin e Perëndisë të gjithë e duan njëri-tjetrin; por të mos kesh miq që të kenë arsye për të ndier mirënjohje dhe miqësi të veçantë ndaj teje, është si të vuash një humbje të përjetshme. Nëse do të ishim të mençur, do të përpiqeshim të vinim mënjanë më tepër se njëqind lekë në javë, më tepër sesa thjesht para, për të bërë miq për përjetësinë; nuk do të ishte tepri të përdorim gjithçka që Perëndia na ka besuar për t'i administruar për këtë qëllim.

PANORAMA 3

*Ungjilli i Mbretit
dhe mbretëria e Tij e
tashme*

9

Mbreti shpall besëlidhjen e Tij

LEXIMI I SUGJERUAR

Luka 22:1-20

Askush nuk e di tani emrin e personit që e lejoi Zotin tonë të përdorte dhomën e shtëpisë së vet për të kremtuar Darkën e Fundit; por kushdo qoftë, ai bëri diçka shumë të guximshme. Jerusalemi në atë kohë ishte armiqësor ndaj Krishtit. Sunduesit e tij ishin të vendosur ta kryqëzonin; problemi i tyre i vetëm ishte se si ta arrestonin ndërkohë që qyteti ishte aq i mbushur me shtegtarë, shumë prej të cilëve kishin simpati për Krishtin dhe shijonin predikimet e Tij. Përpjekja për ta arrestuar gjatë ditës, kur njerëzit dyndeshin pas Tij me qindra, do të shkaktonte rrëmujë. Prandaj, shpresa e tyre e vetme ishte

Dritare në parajsë

ose të prisnin derisa festa të mbaronte dhe tërë shtegtarët të ktheheshin në shtëpi, ose ta bënin natën.

Gjatë javës së fundit Krishti shkante në tempull dhe mësonte njerëzit gjatë orëve të ditës, por sapo binte nata, largohej nga qyteti dhe zhdukej në errësirën e kodrave përreth. Nuk ishte e kujdesshme për Të të qëndronte në qytet gjatë natës. Por natën e Darkës së Fundit Krishti ishte i vendosur të hante darkën me dishepujt e Tij në mes të qytetit, pavarësisht nga tërë armiqtë që i rrethonin. Prandaj duhej bërë në fshehtësi dhe u morën masa paraprake të hollësishme.

Për të bërë darkën gati, dy dishepuj u dërguan në qytet me udhëzime për të kërkuar një burrë që mbante një shtambë uji. Kjo me sa duket ishte një shenjë e fiksuar më parë. Pa u thënë gjë atyre, ata e ndoqën, panë shtëpinë se ku hyri dhe më pas u futën vetë në shtëpi dhe kërkuan të zotin. Ata, kur ai iu shfaq atyre, duhet të thoshin vetëm: «Mësuesi të çon fjalë: “Ku është salla, në të cilën mund të ha Pashkën bashkë me dishepujt e mi?”» (Luka 22:11). Pas kësaj ai do t’u tregonte atyre një dhomë të madhe në katin e dytë dhe atje do të përgatisnin darkën.

Kur gjithçka ishte gati dhe kishte rënë nata, Krishti u fut i papenguar në qytet dhe i mbledhi dishepujt rreth Tij në këtë dhomë të marrë hua. Për disa orë dhoma e sipërme dhe e rehatshme, nën dritën e ëmbël të llambave prej vaji, i mbrojti nga armiqtë që ishte jashtë. Por jo nga tërë armiqtë, as edhe nga më e keqja; sepse Satani, i cili kishte sulmuar Krishtin përgjatë shërbesës së Tij tokësore, fillon tani të zërë pozicion për sulmin përfundimtar. Në muajt e shkuar ai kishte vazhduar të punonte me lakminë për para që skllavëronte zemrën e Judë Iskariotit, një prej dymbëdhjetë dishepujve të Krishtit, derisa Juda nuk kishte më fuqi apo dëshirë t’i bënte ballë së keqes; dhe tani, në

Tabloja 9 • Mbreti shpall besëlidhjen e Tij

këtë çast të volitshëm, ai filloi të vinte në punë përparësinë e tij. Në fillim ai i vuri në zemër të tradhtonte Shpëtimtarin (krahaso Lukën 22:3 me Gjonin 13:2) dhe para se të mbaronte darka, ai hyri personalisht te Juda për ta komanduar dhe kontrolluar plotësisht.

Shiko, pra, situatën. Disa ditë më herët Krishti kishte hyrë hipur mbi gomar në qytetin që e deklaronte formalisht se Ai ishte Mbreti i Tij dhe ishte brohoritur nga turmat. Por qyteti i Mbretit të madh ishte tani në duart e forcave rebele; dhe madje një prej dishepujve i ishte shitur armikut më të madh. Megjithatë atë natë, përballë urrejtjes së paepur dhe nën kthetrat e kundërshtimit satanik, Mbreti vendosi mbretërinë e Tij dhe caktoi besëlidhjen që duhet të përkufizojë marrëdhëniet midis Atij si sovran dhe nënshtetasve të Tij.

Dy klasa njerëzish

Krahasoni, atëherë, këta dy njerëz: personin pa emër që i hapi shtëpinë e vet Shpëtimtarit që Ai ta kthente në shtëpinë e fronit dhe që këtu të vendoste mbretërinë e Tij në mes të kundërshtimit të botës; dhe Judë Iskariotin, i cili, i vendosur ta hiqte qafe Krishtin, e lejoi zemrën e tij të pushtohej nga Satani.

Në një farë kuptimi ata përfaqësojnë alternativat e vetme që kanë njerëzit. Ideja që ne në vetvete jemi tërësisht të lirë është një iluzion. Tashmë mëkati na e ka hequr të drejtën e lirisë. Mënyra e vetme për të siguruar liri të vërtetë dhe të përhershme është t'i hapim dhomën e brendshme të jetëve tona Krishtit dhe ta lejojmë Atë të vendoset atje si sovran. Por shpesh luftojmë për pavarësinë tonë imagjinare, të pavetëdijshëm që vetë sugjerimi për t'i bërë ballë ftesës së Krijuesit tonë vjen nga një mendje

Dritare në parajsë

më e shtrembër se e jona. Le të shërbejë Juda për të na kujtuar se vendosmëria për të hequr qafe Krishtin dobëson mbrojtjen morale të një personi deri në pikën ku sundimi i plotë nga Satani bëhet përfundimisht i papërballueshëm.

Por mendo një person që i hap zemrën dhe jetën e tij pa rezerva Krishtit, që Ai të sundojë atje si Mbret absolut: çfarë Mbreti do të jetë Krishti dhe cila do të jetë natyra e qeverisjes së Tij? Për t'iu përgjigjur këtyre pyetjeve, ne duhet të shikojmë më tej se çfarë ndodhi atë natë historike në fshehtësinë e dhomës së sipërme.

Gjëja e parë e madhe që ndodhi ishte që Krishti mori bukën dhe ua dha dishepujve të Tij për ta ngrënë, duke u thënë: «Ky është trupi Im, që është dhënë për ju; bëni këtë në përkujtimin Tim». Po kështu, pas darkës, mori kupën duke thënë: «Kjo kupë është besëlidhja e re në gjakun Tim, që është derdhur për ju» (Luka 22:19-20).

Vër re që Ai nuk tha: kjo është *një* besëlidhje e re, por *besëlidhja* e re: pra, po i referohej një besëlidhjeje të re të veçantë e të mirënjohur, pra, atë që kishte parashikuar profeti Jeremia (Jer. 31:31-34). Vër re përsëri që Ai e përshkruan si besëlidhjen *e re*, pra, për ta krahasuar me besëlidhjen e vjetër që Perëndia kishte bërë me Izraelin pas eksodit në bazë të ligjit të Moisiut.

Besëlidhja e vjetër

Atëherë çfarë nënkuptohet me besëlidhje në këtë kontekst frymëror? Ne mund ta ilustrojmë çështjen me anë të zakoneve që mbizotëronin në botë në kohën e Moisiut. Në ato kohë, perandorët e mëdhenj bënë traktate me mbretërit e tyre vasalë, që do t'iu kujtonin këtyre mbretërve të nënshtruar se

Tabloja 9 • Mbreti shpall besëlidhjen e Tij

kush ishte perandori i madh, çfarë të mirash u kishte caktuar atyre, çfarë pritej nga vasalët, çfarë bekimesh do të merrnin nëse i bindeshin perandorit dhe çfarë ndëshkimet do të merrnin nëse rebeloheshin. Me fjalë të tjera, këto traktate shprehnin marrëdhënien midis sovranit të madh dhe nënshtetasve të vet.

Këto traktate quheshin besëlidhje dhe besëlidhja e vjetër ishte, le të themi, një traktat midis Perëndisë dhe izraelitëve, që përcaktonte marrëdhënien midis Tij si sovranit të tyre dhe atyre si nënshtetasit e Tij. Parathënia e saj (Eksodi 20:2) i kujton izraelitët se kush është perandori hyjnor: “Unë jam Zoti, Perëndia yt” dhe vazhdon të theksojë atë që ka bërë për të: “që të nxori nga vendi i Egjiptit, nga shtëpia e skllavërisë” (aksidentalisht kjo parathënie tregon se johebrenjtë nuk janë përfshirë në këtë besëlidhje, edhe pse shumë njerëz, përfshirë të krishterët, kanë imagjinuar se janë; Perëndia nuk na ka blerë ne johebrenjve nga toka e Egjiptit).

Besëlidhja vazhdon të specifikojë në dhjetë urdhërime kryesore dhe shumë urdhërime të tjera të vogla, sjelljen që Perëndia kërkon nga izraelitët, siguron që dokumentet e besëlidhjes të ruhen në arkë (Eksodi 25:21) dhe që kushtet e besëlidhjes të lexoheshin publikisht para kombit të mbledhur një herë në shtatë vjet. Pastaj paraqet me hollësi mallkimet që do të bien mbi ta nëse nuk i binden dhe bekimet që do të vijnë për shkak të sjelljes së tyre të drejtë (Lip 31:10-13; 11:26-28; 27:11-28:68).

Është e qartë atëherë se besëlidhja e vjetër, edhe pse e mbështetur në ligjin moral të Perëndisë, ishte shumë më tepër se udhëzim dhe këshillë morale; ajo parashtronte kushtet mbi të cilat Perëndia ishte i gatshëm të krijonte një marrëdhënie me Izraelin dhe të bëhej Perëndia i tyre. Ai ishte i gatshëm t'i

Dritare në parajsë

pranonte dhe bekonte, t'i pranonte si popullin e Tij, për aq kohë sa zbatonin tërë kërkesat e ligjit të Tij moral; por nëse e shkelnin atë ligj apo për ndonjë arsye nuk arrinin ta zbatonin, atëherë i paralajmëronte se Perëndia do t'i mallkonte dhe refuzonte.

Dallimi midis ligjit si udhëzim moral dhe ligjit si themeli i një marrëdhënieje mbi baza besëlidhjeje është tepër i rëndësishëm. Le të përdorim një ilustrim të thjeshtë që të arrijmë ta kuptojmë. Mendo për një prej librave të famshëm të gatimit që njeh, një prej koleksioneve të famshëm të botës me receta shumë të mira dhe të vërtetuara më së miri. Nëse një shtëpiake do të zbatonte plotësisht udhëzimet e tij, ajo do të ishte një kuzhinieri shumë e mirë. Është afërmendsh që një djalosh i sapomartuar t'i dhurojë gruas së tij të re një libër të tillë gatimi për t'i pasur jo thjesht si ide, por edhe si standarde të gatimit, të cilat ai dëshiron që ajo t'i zbatojë; dhe mbase është normale që, nëse do të ishte një vajzë me karakter të ëmbël, do ta pranonte librin me një buzëqeshje, për të mos thënë me entuziazëm. Por mendo sikur i riu t'i shpjegojë se, duke i ofruar asaj librin e gatimit, ai po cakton bazat e marrëdhënies së tyre: pra, për aq kohë sa ajo zbaton fjalë për fjalë udhëzimet në libër përsosmërisht dhe pa gabime, ai do të jetë gati ta pranojë atë si gruan e tij, të kujdeset, ta dojë dhe ta bëjë të lumtur; por nëse ajo nuk arrin t'i zbatojë përsosmërisht udhëzimet, nëse djeg ndonjëherë supën, nuk pjek mirë mishin apo prish mafishet, ai do të detyrohet ta ndajë dhe të divorcohet me të. Është e kuptueshme se nuk ka asnjë grua në tokë – mendoj unë – që të jetë gati të bëhet gruaja e tij me këto kushte.

Etillë, vetëm se pafundësisht më specifike ishte besëlidhja që Izraeli bëri me Perëndinë: ligji i Tij, për ta përmbledhur, thotë se ata duhet ta donin Zotin, Perëndinë e tyre me tërë zemër, mendje,

Tabloja 9 • Mbreti shpall besëlidhjen e Tij

shpirt dhe forcë dhe të afërmin e tyre si vetveten. Për aq kohë sa bënin diçka të tillë pa dështuar apo pa u shmangur, Perëndia ishte gati të ishte Perëndia i tyre, t'i pranonte dhe t'i bekonte. Por nëse nuk arrinin, përmes dobësisë apo kokëfortësisë, të zbatonin ligjin e Tij, pjesërisht apo tërësisht, atëherë me lejen e tyre Ai do t'i refuzonte dhe do t'i mallkonte.

Është për t'u vënë re se Izraeli ra dakord me këtë besëlidhje. Fakti që ranë dakord menjëherë, patjetër tregon se sa të zellshëm dhe fetarë ishin, por edhe sa pak e njihnin dobësinë dhe natyrën mëkatore të zemrave të tyre. Moisiu nuk kishte sjellë ende te njerëzit pllakat prej guri me ligjin nga mali përpara se ata të shkelnin një prej kërkesave të tij më themelore.

Megjithatë, pavarësisht nga mosarritja e Izraelit, e përsëritur përgjatë shumë shekujsh të gjatë, për të zbatuar pjesën e tij të besëlidhjes dhe pavarësisht brengës dhe ndëshkimit hyjnor që Izraeli hoqi, ne mund të gjejmë ende njerëz në botën e krishterë të cilët mendojnë se një marrëdhënie e vërtetë dhe e pëlqyeshme me Perëndinë mund të ndërtohet mbi të njëjtat kushte të zbatimit të besëlidhjes së vjetër. Ata mund të mos e shprehin idenë e tyre me të tilla terma teologjikë që ne sapo përdorëm. Ata priren të thonë se: “Shiko, unë besoj se, nëse bëj maksimumin për të zbatuar urdhërimet, t'i shërbej Perëndisë dhe të dua të afërmin tim, do të jem në rregull dhe gjithçka do të dalë mirë në fund”. Por natyrisht nuk do të jetë ashtu. Nuk mund të jetë ashtu. Ajo që ata e quajnë “bëj maksimumin për të zbatuar urdhërimet”, rezulton, nëse e shqyrton, jo një zbatim i tyre, por mosarritje për t'i zbatuar. Një mosarritje njëzet e pesë për qind, apo pak a shumë, është gjithmonë një mosarritje për t'i zbatuar përsosmërisht. Dhe nëse ata ngulin këmbë se marrëdhënia e tyre me Perëndinë mbështet te përpjekjet e tyre dështake për të

Dritare në parajsë

zbatuar ligjin e Tij, atëherë Perëndia nuk do të ketë zgjidhje tjetër veçse t'i refuzojë, siç refuzoi Izraelin.

Një besëlidhje dypalëshe

Këtij qëndrimi ka shekuj që i ka kaluar koha: profeti jude Jeremia në shekullin VI p.K. kishte parë tashmë se ishte e pamundur që njerëzimi të kishte një marrëdhënie të kënaqshme me Perëndinë sipas kushteve të besëlidhjes së vjetër dhe u frymëzua nga Perëndia të profetizonte që një ditë Perëndia do të bënte një besëlidhje të re me kushte të tjera. Prandaj, kur ishin në dhomën e sipërme në Jerusalem, Zoti ynë u dha dishepujve të Tij një kupë me verë dhe tha: “Kjo kupë është besëlidhja e re në gjakun Tim” (Luka 22:20), dishepujt e Tij duhet ta dinin që Ai po shpallte përrimin e besëlidhjes së re që kishte përshkruar Jeremia. Kjo kishte për të revolucionarizuar rrënjësisht marrëdhënien e njerëzve me Perëndinë.

Por, atëherë, në çfarë kuptimi besëlidhja e re është e re dhe e ndryshme nga e vjetra? Është e re në dy aspekte: në natyrën e saj themelore dhe në kushtet e saj. Në natyrën e saj themelore besëlidhja e re është një besëlidhje njëpalëshe, ndërsa besëlidhja e vjetër ishte një besëlidhje dypalëshe. Le ta ilustrojmë ndryshimin me një analogji të thjeshtë. Imagjino sikur dëshiron një shtëpi të re dhe i kërkon ndërtues Smithit të ta ndërtojë. Ka shumë gjasa që të bësh një marrëveshje apo besëlidhje me të. Besëlidhja do të jetë patjetër një besëlidhje dypalëshe në të cilën ti dhe ndërtuesi keni kushte për të plotësuar. Shkruhet në kontratë që Smithi do të ndërtojë një rezidencë me 40 dhoma, me fusha tenisi dhe pishinë dimërore dhe se, kur të mbarojë shtëpia sipas tërë kërkesave të hollësishme, ti do ta paguash

Tabloja 9 • Mbreti shpall besëlidhjen e Tij

Smithit 500 000 stërlina. Shkruhet gjithashtu në besëlidhje që, nëse njëra nga palët nuk arrin të përmbushë ndonjë apo të gjitha kushtet e parashtruara, do të zbatohen gjyba në varësi të mospërmbushjes.

Besëlidhja e vjetër ishte një besëlidhje dypalëshe si kjo. Perëndia duhet të përmbushte pjesën e Tij: Ai do të pranonte Izraelin si popullin e Tij dhe do ta bekonte shumë. Por varej nga Izraeli nëse përmbushte kushtet e Tij, të cilat ishin zbatimi i përsosur i tërë ligjit të Perëndisë. Dhe ishte shkruar në besëlidhje që, nëse Izraeli nuk arrinte të zbatonte pjesën e tij, ndëshkimi do të ishte mallkimi i Perëndisë ndaj tyre.

Izraeli dështoi: “Ata nuk i qëndruan besnikë besëlidhjes Sime, prandaj Unë i braktisa” - thotë Zoti. (Heb. 8:9 IBSA). Dhe kështu, thotë Perëndia në të njëjtën pjesë, besëlidhja e vjetër duhet të vihet mënjanë dhe duhet të hyjë në fuqi një besëlidhje e re dhe e ndryshme:

“Ja do të vij në ditët, – thotë Zoti, – në të cilat do të vendos një besëlidhje të re me shtëpinë e Izraelit dhe me shtëpinë e Judës; jo si besëlidhja që kam vendosur me etërit e tyre ditën kur i zura për dore për t'i nxjerrë nga vendi i Egjiptit, sepse ata e shkelën besëlidhjen Time...” (Jer. 31:31-32).

Fajin nuk e kanë standardet e kërkuara nga ajo besëlidhje e vjetër; as Perëndia nuk po propozon tani të kënaqë veten me një ligj më liberal dhe tolerant sesa ai në kohën e Dhiatës së Vjetër. Faji qëndron te paaftësia e njeriut mëkatar për të zbatuar kushtet e çdo besëlidhjeje dypalëshe midis tij dhe Perëndisë, në bazë të ligjit të Perëndisë.

Besëlidhja e re njëpalëshe

Le të marrim tani në konsideratë llojin tjetër të besëlidhjes që e kemi quajtur besëlidhja njëpalëshe. Mendoni sikur një ditë merrni një letër nga zyra avokatore e zonës, duke ju informuar se xhaxhai i babait tënd, Xhoni, sapo ka vdekur në Amerikë. Ti nuk e njihje xhaxha Xhonin: ai kishte emigruar në Amerikë përpara se të lindje dhe nuk u kthye më kurrë. Ty të vjen keq kur dëgjon se ai ka vdekur, por, në të njëjtën kohë, ndihesh i gëzuar nga lajmi i papritur kur mëson se ai të ka lënë pasurinë e fituar ndër vite, që është plot një milion dollarë. Ti vrapon për tek avokati dhe e pyet se çfarë kushtesh duhet të plotësosh për të përfituar dollarët. Avokati lexon me ngadalë klauzolat e testamentit dhe deklaron që nuk ka kushte për të përmbushur përveçse gatishmëria për të marrë paratë. Ti ia kthen se nuk i meriton: ti nuk ke bërë asgjë për xhaxha Xhonin sa ishte gjallë; me siguri duhet të bësh diçka për ta merituar një pasuri aq të madhe.

Avokati lexon përsëri testamentin dhe pohon se në asnjë nga klauzolat e tij nuk kërkohet ndonjë gjë prej teje përveç gatishmërisë për të pranuar këtë dhuratë të pamerituar. Atëherë ti pyet se si mund të jesh i sigurt nëse paratë janë të tuat dhe se askush tjetër nuk do të të pengojë që paratë të të vijnë. Ai përgjigjet që xhaxha Xhoni nuk të ka lënë vetëm paratë, por ka bërë një besëlidhje, një besëlidhje njëpalëshe, ose, me fjalë të tjera, një testament, i cili, edhe pse nuk parashtron kushte për ty që t'i përmbushësh, i detyron përmbaruesit e Xhonit të të japin paratë dhe ndalon çdokënd tjetër t'i marrë. Sigurisht, nëse do, mund të refuzosh të marrësh paratë; nëse do, mund ta grisësh testamentin, të tallësh me avokatin që e beson një gjë të tillë dhe të kthehesh në shtëpi. Por nëse do të përfitosh testamentin e

Tabloja 9 • Mbreti shpall besëlidhjen e Tij

Xhonit, thjesht duhet të besosh dhe ta pranosh: testamenti është një besëlidhje njëpalëshe.

Dhe besëlidhja e re është një besëlidhje njëpalëshe si kjo (shiko Gal. 3:15-22). Ajo që në ligjërimin modern e quajmë testament për ta dalluar nga besëlidhja dypalëshe; dhe kjo është arsyeja pse i quajmë 27 librat, të cilat flasin me hollësi për tërë të mirat dhe përfitimet, Testamenti i Ri, Besëlidhja e Re apo Dhiata e Re. Bekimet dhe të mirat që besëlidhja e re u jep atyre që besojnë dhe pranojnë Shpëtimtarin janë të mëdha; por ato janë të garantuara për besimtarin, sepse vetë Krishti, ashtu siç thotë Letra drejtuar Hebrejve (7:22), është bërë garant.

Sigurisht, gjithçka është falas, përveçse nëse duan të refuzojnë apo të lënë pas dore ato bekime dhe, fatkeqësisht, shumë veprojnë kështu. Dikush mund të shkojë deri atje sa të mohojë që Dhiata e Re s'ia vlen as letra e harxhuar mbi të cilën është shkruar. Askush nuk na detyron të pranojmë bekimet e besëlidhjes së re kundër vullnetit tonë. Hiri i Perëndisë është i pafund, por jo i papërballueshëm. Por nëse pranojmë dhe shijojmë të mirat e besëlidhjes së re, ne mund dhe duhet të harrojmë çdo mendim se i meritojmë ato dhe vetëm t'i pranojmë me anë të besimit nga dora e Atij që na ofroi kupën e besëlidhjes së Tij dhe firmosi vetë besëlidhjen, si të thuash, me gjakun e Tij.

10

Marrëdhënia midis Sovranit dhe nënshtetasve të Tij

LEXIM I SUGJERUAR

Luka 22:20; Hebrejve 8:6-13

Në kapitullin e mëparshëm vumë re se besëlidhja e re është e ndryshme nga e vjetra në vetë natyrën e saj themelore: e reja është një besëlidhje njëpalëshe, ndërsa besëlidhja e vjetër është një marrëveshje dypalëshe. Tani duhet të vëmë re se sa e ndryshme dhe më e epërme është besëlidhja e re me kushtet e saj të hollësishme. Këto kushte, të cilat parashtrojnë marrëdhënien midis Mbretit hyjnor dhe nënshtetasve të Tij besimtarë, jepen te Hebrejve 8:10-12. Ato ndahen në tri grupe. *Grupi i parë* është te vargu 10 ku Perëndia thotë: “Unë do t’i shtie ligjet e Mia në mendjet e tyre dhe do t’i shkruaj në zemrat e tyre”. Ideja e këtij premtimi mund të

Dritare në parajsë

shihet nëse kujtojmë që Dhjetë Urdhërimet e besëlidhjes së vjetër u shkruan në dy pllaka guri. Kjo ishte arsyeja pse ato ishin joefektive për t'i shtyrë njerëzit të bënin vullnetin e Perëndisë. Ato ishin thjesht urdhra të shkruar së jashtmi në rrasa të ngurta dhe të ftohta: ato i thoshin njeriut se çfarë duhet të bënte, por nuk i jepnin atij fuqi për t'i zbatuar. Ato ishin në vetvete urdhra shumë të mirë dhe të arsyeshëm dhe, nëse dikush mund t'i zbatonte, ato do t'i jepnin atij një karakter shumë fisnik. Por njerëzit nuk mund t'i zbatojnë dot ato. Zemrat tona janë të dobëta dhe mëkatore dhe gënjehen më shumë se çdo gjë tjetër, ashtu siç thotë Dhiata e Vjetër, edhe është tmerrësisht e sëmurë.

Ligji i Perëndisë brenda tyre

Përpara se dikush të shpresojë se mund të zbatojë ligjin e Perëndisë aq sa të kënaqë Perëndinë, atij i duhet plotësisht një zemër e re, një natyrë e re, një fuqi e re. Dhe klauzola e parë në besëlidhjen e re parashikon pikërisht këtë gjë. Angazhimi i Perëndisë për të shkruar librin e Tij në zemrën e një personi do të thotë më tepër sesa thjesht ndihmë që ai, nëse ka mundësi, ta thotë atë përmendësh. Do të thotë, në fakt, rrënjosje brenda tij e një natyre të re, e vetë natyrës së Perëndisë (shiko 2 Pjetrit 1:3-4). Sepse, siç thotë Romakëve 8:7: “Mendja e kontrolluar nga mishi është armiqësi kundër Perëndisë, sepse nuk i nënshtrohet ligjit të Perëndisë dhe as nuk mundet”; prandaj, nëse dikush dëshiron të përmbushë ligjin e Perëndisë, Perëndia duhet të krijojë brenda atij personi një jetë të re, e cila për nga natyra zbaton ligjin e Perëndisë. Apostulli Gjon e quan procesin me anë të të cilit kjo gjë bëhet e mundur: “lindje e re”; besëlidhja e re e quan “shkrim i ligjit të Perëndisë në zemrat tona”.

Klauzola tjetër e besëlidhjes siguron që çdo besimtar të shijojë një njohje të ngushtë të Perëndisë në përvojën e tij vetjake. Klauzola thotë: «Do të jem Perëndia i tyre dhe ata do të jenë populli Im. Dhe askush nuk do të mësojë më të afërmin e tij, askush vëllanë e vet, duke thënë: “Njih Perëndinë!”. Sepse të gjithë do të më njohin, nga më i vogli e deri tek më i madhi prej tyre» (Hebrenjve 8:10-11).

Të njohësh Perëndinë

Të njohësh Perëndinë në këtë fjali nuk është thjesht një çështje e njohjes së faktit që Perëndia ekziston. Folja “njoh” është ajo që përdoret për marrëdhënien e ngushtë midis një burri e gruas së vet. Në nivelin frymëror, njohja e Perëndisë përkufizon një marrëdhënie personale, të drejtpërdrejtë dhe të ngushtë me Perëndinë. Përvoja e dorës së dytë me Perëndinë, e përcjellë përmes librave, predikimeve apo priftërinjve, mund të ketë një vlerë reale dhe pozitive. Por nuk mjafton.

Sado njerëzit e tjerë të na ndihmojnë të kuptojmë gjërat rreth Perëndisë, që të përjetojmë shpëtimin, për të pasur ligjin e Perëndisë të ngulitur në zemrat tona, ne duhet ta njohim vetë dhe drejtpërdrejt Perëndinë. Një vajzë mund ta njohë fillimisht burrin e saj të ardhshëm përmes lajmeve të shkëlqyera të ndonjë miku dhe miku pas pak kohe mund t’u organizojë një takim prezantues. Por nëse ajo vajzë do të bëhet gruaja e tij, duhet të vijë çasti kur miku të largohet dhe vajza hyn në një marrëdhënie personale dhe të drejtpërdrejtë me të.

Për më tepër, të mos arrish të kesh një marrëdhënie të tillë personale me Perëndinë, do të thotë shkatërrim frymëror. Zoti ynë na ka paralajmëruar që, kur Ai të ngrihet në fund dhe të

Dritare në parajsë

mbyllë derën, do t'i detyrojë ata që janë jashtë të largohen prej Tij, dhe arsyeja pse duhet të largohen jepet me anë të këtyre fjalëve: “Unë s’ju kam njohur kurrë” (Mat. 7:23). Kjo nuk do të thotë se Krishti nuk i ka njohur se kanë ekzistuar, apo se cilët kanë qenë; do të thotë se ata dhe Krishti nuk kanë pasur kurrë një marrëdhënie të drejtpërdrejtë dhe personale me njëri-tjetrin. Dhe më pas Krishti na paralajmëron se fakti që këta njerëz do të jenë në gjendje të tregojnë se kanë qenë fetarë, edhe mbi nivelin mesatar, nuk do të shërbejë si zëvendësim i drejtë për njohjen personale të Shpëtimtarit (Mat. 7:22; Luka 13:26).

Anasjelltas, për besimtarin e vërtetë Krishti thotë: “Unë jam bariu i mirë, dhe i njoh delet e Mia dhe ato më njohin Mua, ashtu siç më njeh Ati Mua dhe Unë e njoh Atin”; dhe përsëri: “Delet e Mia e dëgjojnë zërin Tim, Unë i njoh dhe ato më ndjekin; dhe Unë u jap atyre jetën e përjetshme dhe nuk do të humbasin kurrë, e askush nuk do t'i rrëmbejë nga dora Ime” (Gjoni 10:14-15, 27-28).

Atëherë, gjëja e lavdishme e kësaj njohjeje personale dhe marrëdhënieje me Perëndinë është se nuk bëhet fjalë për diçka që duhet ta fitojmë me punë dhe të kualifikohemi me anë të stërvitjeve parapërgatitore të gjata dhe të vështira. Besëlidhja e re na e ofron si dhuratë. Ajo bëhet e mundur me anë të Frymës së Shenjtë në zemrën e kujtdo që beson te Krishti. Dëgjoni Palin: «Dhe, duke qenë se jeni bij, Perëndia dërgoi Frymën e Birit të Tij në zemrat tuaja që thërret: “Abba, Atë!”» (Gal. 4:6). Kur i besojmë në fillim Krishtit dhe bëhemi bij të Perëndisë, jemi pa dyshim shumë të papjekur nga ana frymërore. Ne nuk jemi ende etër frymërorë apo të arrirë plotësisht, burra të fortë, ne jemi veçse foshnja frymërore. Megjithatë Gjoni thotë për këta: “Djema, po ju shkruaj sepse e keni njohur Atin” (1 Gjonit 2:13).

Perëndia fal

Klauzola e tretë dhe e fundit në besëlidhjen e re thotë kështu: “Sepse Unë do të jem i mëshirshëm për paudhësitë e tyre dhe nuk do të kujtoj më mëkatet e tyre” (Hebrenjve 8:12). Gjëja më mahnitëse rreth kësaj klauzole të mrekullueshme është se këtu kemi faljen e mëkateve të shkruara te kushtet e besëlidhjes.

Për të kuptuar se çfarë do të thotë, le t'i rikthehemi për një moment ilustrimit që përdorëm në një studim të mëparshëm. Ti kërkon një ndërtues për të ndërtuar shtëpinë. Ai bie dakord ta ndërtojë, por thotë se natyrisht e gjitha është në varësi të pagesës së çmimit prej 500 mijë sterlinash. Kështu ti bën një besëlidhje, ai të ndërtojë shtëpinë dhe ti të paguash 500 mijë stërlina. Mendo sikur, pasi ndërtohet shtëpia, biznesi yt është në tatëpjetë dhe nuk mund të paguash çmimin për të cilin ke rënë dakord; do të ishte diçka e pazakontë, në buzë të një mrekullie, nëse ndërtuesi të falte borxhin për të cilin kishit rënë dakord me anë të besëlidhjes dhe të ta jepte shtëpinë falas. Por, nëse ky do të ishte një rast i jashtëzakonshëm, do të ishte edhe e padëgjuar sikur që nga fillimi ndërtuesi të nënshkruante kontratën ku thuhej se zotërimi i shtëpisë ishte në varësi të pagesës, por gjithsesi nëse ti nuk mund të kishe mundësi të paguaje, ai do të ta falte dhe ti mund ta merrje shtëpinë pa paguar gjë. Një deklaratë e tillë do të ishte një deklaratë e palogjikshme: një besëlidhje nuk mund ta mbështesë zotërimin e shtëpisë në varësi të pagesës së çmimit, por edhe në varësi të mospagesës së çmimit.

Në mënyrë të ngjashme asnjë besëlidhje hyjnore nuk mund ta përcaktojë shpëtimin, nga njëra anë, në varësi të zbatimit të ligjit, po ashtu edhe të moszbatimit të tij, nga ana

Dritare në parajsë

tjetër. Besëlidhja e vjetër e bëri në varësi të zbatimit të ligjit dhe shpalli mallkimet e Perëndisë ndaj atyre që nuk do ta zbatonin. Besëlidhja e re, duke mos e mbështetur shpëtimin në varësi të zbatimit të ligjit, shkruan si kusht të saj falje të garantuar për mosarritje të zbatimit të ligjit. Perëndia nuk mund ta refuzojë tani atë falje pa e shkelur besëlidhjen dhe natyrisht Ai nuk ka ndërmend ta bëjë. Dhe të gjithë ata që besojnë te Krishti mund të jenë absolutisht të sigurt për faljen me një siguri që mbështetet te besnikëria e patundur e Perëndisë në respektimin e çdo besëlidhjeje që bën.

Por në këtë pikë dikush do të kundërshtojë me siguri duke thënë se, nëse besëlidhja garanton faljen aq sa ne jemi të sigurt që më përpara, kjo nuk do të ishte asgjë më tepër veçse skandali i vjetër mesjetar i blerjes së indulgjencave që më përpara për mëkatet që nuk i ke kryer ende, por që ke ndërmend t'i bësh dhe mund të vazhdosh kështu të kryesh mëkate me sigurinë se ke faljen dhe kështu, pra, ke një pandëshkueshmëri reale.

Përgjigjja ndaj kundërshtimit është se harrohet ajo që thotë klauzola e parë e besëlidhjes së re. Kjo klauzolë shpreh vendosmërinë e Perëndisë për të shkruar ligjet e Tij në zemrën e besimtarit, në mënyrë të tillë që, ashtu siç thotë Pali: “të përmbushet drejtësia e ligjit në ne, që nuk ecim sipas mishit, por sipas Frymës” (Rom. 8:4). Pra, besëlidhja e re nuk siguron vetëm faljen, por klauzola e parë deklaron se objektivi i saj parësor është ta bëjë njeriun të shenjtë me anë të veprës progresive të Frymës së Shenjtë në zemrën e njeriut dhe garanton që Perëndia nuk do të heqë dorë derisa ta bëjë atë burrë apo grua të përsosur.

Vetëm në këtë kontekst klauzola e tretë i siguron besimtarët se Perëndia na pranon dhe kjo nuk varet nga progresi ynë frymëror dhe sigurisht as nga arritja e përsosmërisë. Në shkollën

e shenjtërisë progresive ne do të hasim shumë mësim të vështira dhe gabimet dhe dështimet tona do të jenë të shumta. Por ne mund të marrim zemër dhe të ngushëllohemi te garancia e Perëndisë në faljen e plotë, duke e ditur që nuk mund të humbasim kurrë faktin se Perëndia na pranon dhe se qëllimi i përsosmërisë më në fund do të përmbushet.

Perëndia harron

Le të marrim në konsideratë se sa gjithëpërfshirëse është falja që sigurohet këtu. Si fillim, premtimi “nuk do të kujtoj më mëkatet e tyre” nuk do të thotë se Perëndia do të përpiqet të harrojë faktin se ata kanë mëkatuar. “Kujtoj” është një term ligjor. Do të thotë “të mbash mend dhe të ndërmarrësh veprimin e duhur ligjor”. Kur Zbulesa 18:5 thotë për Babiloninë se “mëkatet e saj janë grumbulluar dhe kanë arritur deri në qiell, dhe Perëndia kujtoi paudhësitë e saj”, vijon me një përshkrim të gjykimeve që ranë mbi të ndërsa Perëndia shqyrton mëkatet e saj dhe hedh gjykimin mbi ta. Prandaj, klauzola e tretë e besëlidhjes po thotë se Perëndia nuk do të nxjerrë më mëkatet e besimtarit kundër tij në një kuptim ligjor dhe nuk do të ushtrojë kurrë mbi besimtarin ndëshkimin që meritojnë ato mëkate.

Kjo jo sepse Perëndia i mbyll sytë ndaj mëkateve të besimtarëve apo ngaqë i trajton ata si të përkëdhelur, prandaj mëkatet e tyre duhet të falen. Arsyeja është se Krishti e ka paguar vetë ndëshkimin. Kjo është arsyeja se pse, kur Ai vendosi besëlidhjen, u dha dishepujve të Tij një kupë, vera e së cilës simbolizonte gjakun e Tij si “gjaku i besëlidhjes së re, i cili është derdhur për shumë për faljen e mëkateve” (Mat. 26:28).

Falja e Perëndisë nuk është asnjëherë e padrejtë. Shiko për

Dritare në parajsë

shembull njerëzit si mbreti David apo Isaia dhe Jeremia që jetuan sipas kushteve të besëlidhjes së vjetër. Ashtu si ne, edhe ata ishin mëkatarë dhe vuajtën ndëshkimet e asaj besëlidhjeje të vjetër. Si mund të falen dhe të shpëtohen ata? Dikush do të thotë: “Por pse nuk mund të transferohen, të themi kështu, nga besëlidhja e vjetër dhe t’u jepen të mirat e së resë?”. Përgjigjja është: mund të transferohen! Në të vërtetë, sipas Hebrenjve 9:15 kjo ishte pikërisht ajo që bëri Perëndia për ta. Por Ai nuk e bëri këtë duke shkelur besëlidhjen e vjetër, duke çnderuar kushtet e saj dhe duke hedhur poshtë sanksionet të cilat i kishte caktuar Ai Vetë.

Perëndia nuk është si Adolf Hitleri, i cili e kishte zakon të nënshkruante solemnisht traktate dhe besëlidhje me kombet e tjera kur i vinte përshtat dhe pastaj, kur nuk i vinte më përshtat, i griste dhe i harronte të gjitha sipas interesit të vet. Përpara se Perëndia të transferonte njerëzit nga detyrimi i tyre ndaj besëlidhjes së vjetër dhe t’i përfshinte tek të mirat e së resë, tërë borxhi që kishin mbledhur nën besëlidhjen e vjetër duhej paguar. Dhe kështu thotë Hebrenjve 9:15: “Me anë të vdekjes [pra, vdekja së Krishtit] që u bë për shpërblimin e shkeljeve që u kryen gjatë Besëlidhjes së parë”, në mënyrë që “të thirrurit të marrin premtimin e trashëgimisë së amshuar”.

Mbase dikush do të kundërshtojë se tërë këto do ta bëjnë Perëndinë të duket legalist dhe se Ai i vë re shumë këto gjëra, por në të vërtetë është i butë dhe i dashur. Por ky kundërshtim lind nga pikëpamja sentimentale dhe e papërshtatshme e asaj që është dashuria e vërtetë. A do të quhej dashuri nëse një ditë Shumë i Larti zotohet solemnisht me anë të një besëlidhjeje se do të bëjë diçka dhe pastaj ditën tjetër harron apo refuzon ta përmbushë zotimin? Të gjithë jemi hasur me nënën që i premtonte gjithmonë fëmijës të ulla se, nëse do ta bëjë përsëri këtë apo

atë gjë, ai do të ndëshkohet e, megjithatë, kur fëmija bën në mënyrë të përsëritur këtë apo atë gjë, ajo e lë të pandëshkuar. Ai fëmijë kur të rritet nuk do ta vlerësojë nënën e vet si nënë të dashur; ai po mëson shumë herët t'i konsiderojë me përçmim si fjalët e nënës, ashtu edhe vetë nënën.

Nëse Perëndia nuk do t'i përmbushte sanksionet e ligjit të Tij, për të cilin është zotuar solemnisht, si mund të jemi të sigurt se Ai do të përmbushë premtimet e bëra për t'i sjellë të mira dhe bekime besimtarit? Jo, ashtu siç është e sigurt që Perëndia u zotua në bazë të kushteve të besëlidhjes së vjetër që të impononte sanksionet e ligjit të Tij kundër mëkatit, po aq e sigurt është që ato sanksione u imponuan kur Krishti ofroi vetveten si flijim për mëkatin. Në të njëjtën mënyrë, siç është e sigurt që Perëndia është zotuar në bazë të kushteve të besëlidhjes së re që të mos i kujtojë më mëkatet e besimtarit kundër tij, po kështu besimtari mund të ketë besim se ai nuk do të kalojë në gjykim dhe se “nuk ka asnjë dënim për ata që janë në Krishtin Jezu” (Rom. 8:1).

Flijimi i plotë

Plotësia e faljes e ofruar sipas kushteve të besëlidhjes së re mund të shihet edhe nga një këndvështrim tjetër, pra, fakti që flijimi i Krishtit është kryer dhe nuk ka nevojë të përsëritet më. E dimë të gjithë, sigurisht, që pasi ofroi Vetën si flijim për mëkatin në kryq, Krishti është ngjitur në qiell dhe është ulur në të djathtë të Perëndisë.

Asnjë prift nuk ulej ndërsa ofronte flijime; pozicioni i vetëm i duhur gjatë kryerjes së flijimit ishte qëndrimi në këmbë. Hebrejve 10:11 thotë për priftërinjtë e lashtë judenj: “Çdo prift rri përditë në këmbë duke shërbyer dhe duke mbajtur shpesh

Dritare në parajsë

herë të njëjtat flijime, që nuk mund të heqin kurrë mëkatet”. Por Krishti nuk është tani në këmbë, por është ulur. Dhe arsyeja është se Ai nuk ofron më flijime për mëkatin. Tërë vepra e flijimit ka mbaruar dhe Krishti nuk ka më punë me të. Vargu i dymbëdhjetë thotë: “Ndërsa Krishti kushtoi vetëm një flijim për mëkatet një herë e përgjithmonë dhe pastaj u ul në të djathtë të Perëndisë” (IBSA).

Por pyetja lind natyrshëm: Pse Krishti nuk ka nevojë të vazhdojë të ofrojë Vetën si flijim? Pse nuk duhet të vuajë më sanksionet ligjore kundër mëkatit sa herë që një besimtar mëkaton? Kësaj pyetjeje i jep përgjigje vetë Fryma e Shenjtë (10:17-18). Ai përmend klauzolën e tretë të besëlidhjes së re: “Nuk do të kujtoj më mëkatet e tyre dhe keqbërjet e tyre”. Pastaj na kërkon të arrijmë në një përfundim të thjeshtë dhe logjik: nëse tërë mëkatet janë falur, nuk ka nevojë që procesi i flijimeve të vazhdojë, “edhe atje ku ka ndjesë të këtyre gjërave, nuk ka më ofertë për mëkatin”.

Një pikë e fundit rreth klauzolës së tretë të besëlidhjes së re. Ajo fillon me një fjalë të shkurtër “sepse”: “Sepse Unë do të jem i mëshirshëm për paudhësitë e tyre dhe nuk do të kujtoj më mëkatet e tyre” (8:12). Kjo tregon se klauzola e tretë ka synimin të shpjegojë se si premtimet e klauzolës së mëparshme mund të kenë efekt. Kjo klauzolë premtonte se çdo besimtar do të shijojë një njohje të ngushtë të Perëndisë të mbështetur te një marrëdhënie e drejtpërdrejtë dhe vetjake me Të. Por si mund të shijojë dikush një marrëdhënie vetjake dhe të drejtpërdrejtë me Perëndinë nëse duhet të jetojë në pasiguri të vazhdueshme se a është pranuar apo refuzuar nga Perëndia?

Ne e dimë të gjithë dëmin e zgjatur psikologjik që pëson një fëmijë nëse në vitet e tij të formimit është i pasigurt nëse e

Tabloja 10 • Marrëdhënia midis Sovranit dhe nënshtetasve të Tij

pranojnë prindërit apo jo dhe jeton me frikë, i vetëdijsëm apo jo, se një ditë ata mund ta refuzojnë. E megjithatë ka shumë, edhe njerëz fetarë, marrëdhënia e të cilëve me Perëndinë është aq shumë e mbytur nga ajo frikë dhe pasiguri themelore, sa vetë ideja e pretendimit për të qenë i sigurt për shpëtimin i godet si një hamendësi alarmuese. E megjithatë Perëndia dëshiron të na largojë frikën. Gjoni thotë: “Në dashuri nuk ka frikë, madje dashuria e përsosur e nxjerr jashtë frikën, sepse frika ka të bëjë me ndëshkimin, dhe ai që ka frikë nuk është i përsosur në dashuri” (1 Gjonit 4:18). Prandaj, në mënyrë që premtimi i klauzolës së dytë të besëlidhjes të realizohet dhe besimtari të gëzojë një marrëdhënie të sigurt me Perëndinë, klauzola e tretë siguron garancinë e faljes së plotë dhe absolute. Dhe kjo bëhet jo thjesht që besimtari të ndihet i sigurt dhe të jetë i çliruar nga skllavëria e frikës, por sepse siguria e përsosur e marrëdhënies me Perëndinë është baza e vetme e përshtatshme, nga e cila mund të zhvillohet shenjtëria e karakterit që klauzola e parë e garanton të zhvillojë tek ai.

11

Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit

LEXIM I SUGJERUAR

Luka 22:24-30

Në dy kapitujt e mëparshëm u përqendruam te besëlidhja e re, në të cilën parashtrohet marrëdhënia midis Mbretit dhe nënshtetasve të Tij. Disa njerëz reagojnë shumë fort kundër idesë se marrëdhënia e Krishtit me popullin e Tij duhet të shprehet sipas kushteve të një besëlidhjeje; ata thonë se ngjan shumë e sertë dhe ligjore në një kohë kur legalizmi është gjëja e fundit që duhet të futet në një marrëdhënie që është me të vërtetë personale. Dhe, për më tepër, kur Krishti përshkruhet si Mbret dhe njerëzit e popullit të Tij si nënshtetas, kundërshtimi i tyre kthehet në refuzim.

Dritare në parajsë

Reagimi i tyre buron nga një prej dy burimeve ose ndoshta një përzierje e të dyve. Njëri burim është modeli modern i mendimit, sipas të cilit të kesh autoritet është si përkufizim diçka e keqe dhe nënshtrimi ndaj autoritetit, shenjë skllavërie. Njerëzit e kësaj bindjeje kërkojnë që të gjithë të jenë të barabartë: askush nuk ka apo ushtron autoritet ndaj dikujt tjetër. Është e vërtetë, ata nuk bëjnë fushatë për shfuqizimin e forcës së rëndesës edhe pse dielli ushtron një tërheqje më të madhe rëndese ndaj tokës sesa toka ndaj diellit. Por kaosi fizik që do të shkactohej nëse do të eliminonin forcën e rëndesës nuk do të ishte më i madh se kaosi moral që do të rezultonte nëse mund të eliminonin autoritetin në marrëdhëniet njerëzore, për të mos folur për atë midis njerëzimit dhe Perëndisë. Një nënë që refuzon të ushtrojë autoritet ndaj fëmijës së saj dyvjeçar do të reshtë së qeni nënë; ajo do të paditet për lënie pas dore të detyrës së saj. Nëse fëmija i saj do të kapte një shishe me helm dhe të bëhej gati ta pinte, ajo duhet të ushtrojë autoritetin e saj me shpejtësi dhe me vendosmëri. Dashuria dhe instinkti ia imponojnë të dyja.

A janë të gjithë të barabartë?

Gatishmëria dhe guximi për t'u përballur me faktet janë shenjë e pjekurisë. Nëse një nxënës arrin në përfundimin e gabuar se rrënja katrore e 49-ës është 24.5, mësuesi, i cili ka frikë t'i thotë se e ka gabim, sepse autoriteti i fakteve do ta lëndojë egon e nxënësit dhe kjo do ta çojë atë në kompleks inferioriteti, po e shtyn nxënësin të mbetet në botën e ëndrrave joreale të fëmijërisë dhe po ndalon kështu procesin e tij të rritjes.

A mendon seriozisht dikush se pikëpamjet e një shitësi

Tabloja 11 • Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit

droge rreth marrjes së drogës kanë autoritet të barabartë me ato të neurologut dhe infermiereve në spitalin e sëmundjeve nervore dhe mendore?

Sigurisht, nëse kapitenit të një anijeje nuk i lejohet t'u japë urdhra të prera inxhinierëve dhe detarëve, por të gjithëve u jepet e drejta e barabartë e mendimit se si duhet të drejtohet anija, lutem që të mos jem kurrë në anijen e tij gjatë një stuhie.

Nuk duhet ta lëmë veten këtu në duart e barazisë sentimentale. Jeta pa autoritet do të ishte kaos, edhe nëse i mbijetojmë. Dhe një Krisht që as nuk zotëron dhe as nuk shpall se ka autoritet, nuk do të ishte Shpëtimtari i botës, por i rremë. Është në fakt një shenjë e vërtetësisë së pohimit të Krishtit si Biri i Perëndisë, ndërsa ishte i butë dhe i përlulur nga zemra dhe madje i dhembshur dhe i mëshirshëm, pohoi gjithsesi autoritet të lartë dhe absolut.

Abuzimi me autoritetin

Por reagimi i ashpër ndaj autoritetit mund të burojë nga përvoja e hidhur e abuzimit me autoritetin, nga tirania në shtëpi, në shtet apo në kishë. Dhe nga të gjitha tiranitë, ajo që ushtrohet në Emër të Krishtit dhe kishës është me siguri më e keqja. Në një farë kuptimi, mendoj, nuk duhet të çuditemi nëse ndeshemi me një tirani të tillë, sepse vetë Zoti ynë na paralajmëroi para se të largohej, që abuzime të tilla gjëra do të ndodhnin në mbretërinë e Tij; dhe Ai na tha se çfarë do të bënte në fund me ta. Shikoje këtë pjesë:

Por, nëse ai shërbëtor mendon në zemër të vet: “Zotëria im vonon të kthehet” dhe fillon t'i rrahë shërbëtorët dhe

Dritare në parajsë

shërbëtoret, të hajë, të pijë dhe të dehet, zotëria e atij shërbëtori do të vijë ditën kur nuk e pret, dhe në orën që ai nuk e di; do ta ndëshkojë rëndë dhe do t'i caktojë fatin me të pabesët (Luka 12:45-46).

Këto janë fjalë shumë të ashpra, por qëllimisht të tilla. Të tre ungjijtë sinoptikë e bëjnë të qartë se asgjë tjetër nuk e zemëronte Zotin tonë më tepër sesa të shikonte njerëz që shtypeshin nga krerët fetarë që abuzonin me autoritetin e tyre. Dhe nuk e pati problem të shprehte zemërimin e Tij. Shiko se si predikoi në Jerusalem:

Dhe, ndërsa gjithë populli po e dëgjonte, Ai u tha dishepujve të Vet: “Ruhuni nga skribët, të cilët shëtisin me kënaqësi me rroba të gjata, duan t'i përshëndesin nëpër sheshe, të jenë në vendet e para në sinagoga dhe në kryet e vendit nëpër gosti; ata gllabërojnë shtëpitë e te vejave dhe, për t'u dukur, bëjnë lutje të gjata. Ata do të marrin një dënim më të rëndë” (20:45-47).

Dhe po kështu, kur midis apostujve gjatë Darkës së Fundit lindi një debat, Zoti ynë përfitoi nga rasti për t'u mësuar atyre se cila është natyra e vërtetë e qeverisjes, detyrës dhe shërbesës në mbretërinë e Tij. Diskutimi në atë rast solemn dhe shumë të shenjtë kishte qenë se kush prej tyre duhet të konsiderohej më i madhi. Që një apostull të dëshironte të konsiderohej si më i madhi se një apostull tjetër do të na duket e pabesueshme po të mos njihnim zemrat tona dhe të pranojmë që apostujt, sado e rëndësishme detyra e tyre, ishin njerëz si ne. Kështu ishte dhe prandaj Zotit tonë iu desh t'u tregonte se si, pa menduar,

Tabloja 11 • Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit

kishin përvetësuar idenë tërësisht të paperëndishme të fuqisë dhe sundimit: “Mbretërit e kombeve i sundojnë ato, dhe ata që ushtrojnë pushtet mbi to quhen bamirës” (22:25).

Ende sot, shumë shpesh, madhështia mendohet se qëndron jo në shërbesën ndaj të tjerëve, por te madhërimi i vetvetes që shoqëron postin e lartë dhe, në kuptimin e pushtetit, aftësisë për të kontrolluar jetët e njerëzve të tjerë, që e shkakton pozita e lartë. Dhe prej ndonjë gërshetimi kurioz në logjikë, titulli “bamirës” u jepet jo njerëzve që në fakt bëjnë punën dhe shërbejnë, por njerëzve që rrinë lart dhe të tjerët u shërbejnë. “Por me ju mos qoftë kështu” – u tha Zoti ynë apostujve të Tij. Ata kishin mundësi të merrnin poste të larta në kishë, aq të larta saqë askush nuk mund të ishte më lart se ata përveç Krishtit; por ata nuk duhet ta fushnin në mendje që posti në kishë ishte si posti në perandoritë e mëdha pagane. “Por me ju mos qoftë kështu; madje më i madhi ndër ju le të jetë si më i vogli dhe ai që drejton si ai që shërben” (22:26).

Një shembull i përsosur

Tashmë është e qartë se një qeveri me zyrtarë që do të silleshin në këtë mënyrë, do të ishte fillimi i parajsës mbi tokë. Por mësimi i Krishtit nuk ishte idealist, jorealit apo e folur boshe. Atë që Ai u predikoi apostujve të Tij, e kishte bërë tashmë Vetë dhe po e bënte ende. “Në fakt kush është më i madh: ai që është në tryezë apo ai që shërben? Vallë, a s’është ai që rri në tryezë? E pra, Unë jam midis jush porsiaj që shërben” (22:27).

Sa e vërtetë ishte kjo! Luka na thotë (18:35-43) se një herë, kur Krishti po i afrohej qytetit të Jerikos, një lypsar i verbër, që ishte ulur anës rrugës, dëgjoji hapat e një turme që po afrohej

Dritare në parajsë

dhe zbuloi se po vinte edhe Jezusi, rrethuar nga një grumbull i madh njerëzish, prandaj vendosi t'i drejtohej Krishtit për të bërë diçka për verbërinë e tij. Duke vepruar me shumë takt – apo mos vallë verbëria e tij ishte shkaku që kishte më tepër mendjemprehtësi sesa shumica? – duke thirrur e quajti Krishtin Birin e Davidit, pra, si mbretin e madh e të lavdishëm të Izraelit dhe i kërkoi të kishte mëshirë për të.

Turma i tha të mbyllte gojën. “Shiko”, thanë ata me siguri. “Kot e ke që bërtet kështu. Jezusi është një njeri shumë i rëndësishëm. Në fakt, ka shumë mundësi që, siç po thua edhe vetë, Ai të jetë vetë Mbreti; dhe nëse nuk është ashtu, Ai është me siguri një predikues dhe profet i jashtëzakonshëm. Mbretërit dhe profetët nuk mund të ndalojnë në çdo cep për të parë nevojat e lypsarëve morracakë. Jezusi ka gjëra më të rëndësishme për të bërë tani”. Por në atë çast Krishti iu afrua lypsarit të verbër. Ai u ndal. “Ndihmojeni atë njeri të çohet dhe silleni tek Unë”, u tha Ai disa prej spektatorëve. Dhe pastaj, ndërsa ai iu afrua, e pyeti: “A më thirrë? Mos doje diçka?”. “Po”, belbëzoi lypsari. “Sytë e mi... Jam i verbër, kupton. Dua të them, a mund të më japësh dritën e syve?”. “Sigurisht”, i tha Krishti. “Prandaj kam ardhur, t’u shërbej njerëzve”. Dhe menjëherë i dha atij dritën e syve.

Kjo ishte dramatike; dhe pa dyshim ashtu duhet të ishte, jo për të bërë një spektakël të mirë dhe një artikull të mirë gazete, por që të gjithë të mësonin se kjo është ideja e Krishtit për atë se çfarë do të thotë të jesh i madh, të jesh mbret: do të thotë t’u shërbesh edhe më të vegjëlve. Dhe mund të jemi të sigurt se tani që Krishti është larguar nga bota jonë e ulët dhe është ulur i rrethuar me lavdi, idetë e Tij për të qenë i madh janë të njëjta siç ishin atëherë. Çdonjëri prej nesh në një nevojë të ngjashme mund t’i gjunjëzohet dhe t’i lutet; dhe Krishti do të na vizitojë

Tabloja 11 • Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit

dhe do të na thotë: “A më thirrë? Mos doje diçka?”. Lum ata nënshtetas që kanë një mbret të tillë!

Mësimi në dhomën e sipërme la një mbresë të paharruar te Pjetri. Shiko se si i nxit ai më vonë pleqtë e disa kishave të krishtera:

“U bëj thirrje pleqve që janë midis jush... ruani tufën e Perëndisë që është midis jush, duke e mbikëqyrur jo me detyrim, por me dëshirë, jo për përfitim të pandershëm, po me vullnet të mirë, dhe jo si zotëronjës mbi ata që ju janë besuar, por duke u bërë shembull për tufën” (1 Pjet. 5:1-3).

Dhe dëgjo edhe Palin që u thotë pleqve në kishën e Efesit se çfarë lloj shërbese pritej prej tyre:

«Unë nuk kam dashur as argjend, as ar, as rrobat e ndonjërit. Dhe ju vetë e dini se këto duar kanë punuar për nevojat e mia dhe për ata që ishin bashkë me mua. Dhe në çdo gjë ju kam treguar se, duke u munduar në këtë mënyrë, duhet të ndihmohen të lëngatët dhe të kujtohen fjalët e Zotit Jezus, i cili tha: “Ka më shumë lumturi të japësh sesa të marrësh!”» (Veprat e Apostujve 20:33-35).

Dhe nëse ky është qëndrimi dhe shërbesa që kërkohet nga apostujt dhe pleqtë e kishës, mësimi për ne të tjerët është shumë i qartë.

Shpërblimet

Sado e bekuar të jetë jeta nën drejtimin e një Mbreti të tillë, nuk mund të fshihet fakti që në gjendjen aktuale të botës, anëtarët e

Dritare në parajsë

mbretërisë së Krishtit do të përballen herët a vonë me vuajtjen. Por të gjithëve atyre që vuajnë për hir të Tij, Krishti u premtoi një shpërblim. Dhe po kështu apostujve në dhomën e sipërme Ai vazhdoi t'u thotë:

“Ju jeni ata që qëndruat me Mua në sprovat e Mia. Dhe Unë ju caktoj mbretërinë ashtu si ma ka caktuar Mua Ati Im, që ju të hani e të pini në tryezën Time, në mbretërinë Time, dhe të uleni mbi frone për të gjykuar të dymbëdhjetë fiset e Izraelit” (Luka 22:28-30).

Shpërblimi i premtuar përmban dy elemente: i pari është një përbashkësi më e thellë dhe më e plotë me vetë Krishtin (ngrënia dhe pirja me Të në tryezën e Tij) dhe i dyti është të mbretërojmë dhe të qeverisim praktikisht me Të. Lind pyetja: “Kur do të jepen këto shpërblime?”. A nënkuptoi Zoti ynë se “të hani e të pini në tryezën Time” do të thotë të marrim pjesë në Darkën e Zotit në kishë? Dhe a ishte shprehja “të uleni mbi frone për të gjykuar të dymbëdhjetë fiset e Izraelit” një mënyrë piktoreske për të thënë se apostujt do të kishin kontrollin e qeverisjes së kishës? Apo ngrënia dhe pirja në tryezën e Tij në mbretërinë e Tij i referohet asaj përbashkësie të plotë me Mbretin që do të gëzojmë në ardhjen e Tij të dytë? Dhe premtimi i gjykimit të dymbëdhjetë fiseve të Izraelit a ka kuptim të fjalëpërfjalshëm se në mbretërinë e ardhshme të Krishtit, kur kisha të mbretërojë me Të, apostujt do të kenë përgjegjësi për të administruar kombin e Izraelit?

Pyetja në asnjë mënyrë nuk është thjesht akademike. Më herët, në historinë e botës së krishterë dhe sidomos pas të ashtuquajturit kthim në krishterim të Konstantinit, u pranua gjerësisht ideja se kisha ishte ngarkuar nga Krishti

Tabloja 11 • Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit

që të mbretëronte mbi tokë në këtë epokë dhe prandaj ishte përgjegjësi e kishës të caktonte dhe të hiqte mbretërit. Për më tepër kjo ide u shoqërua nga një ide tjetër që sugjeronte se kisha ishte një zgjatim dhe vazhdim i kombit të Izraelit dhe duhet të sillej në të njëjtën mënyrë.

Kjo solli pasojat më fatkeqe. Për shembull, Izraeli në ditët e tij më të mira ishte teokraci dhe mbreti konsiderohej veçse një mëkëmbës i drejtpërdrejtë i Perëndisë në tokë. Prandaj feja dhe politika ishin pothuajse një dhe një gjë e vetme dhe pushteti fetar kishte të drejtën të përdorte pushtetin civil për të imponuar rregullat dhe normat e tij. Për shembull, nëse njerëzit e një farë qyteti binin në idhujtari, atyre u jepej me të drejtë një paralajmërim, por nëse nuk pendoheshin, mbreti sillte ushtrinë, shkatërronte qytetin dhe i kalonte tërë qytetarët në shpatë (shiko LiP. 13:12-18).

Prandaj, kur kishës iu fut në mendje se ajo kishte si qëllim të ishte një vazhdim i Izraelit, ajo vazhdoi për rrjedhojë të sillej sikur kisha dhe shteti të ishin e njëjta gjë dhe pushteti civil duhet të impononte urdhrat e kishës dhe të ndëshkonte të gjithë ata që dilnin nga radha. Përndjekjet e kryera qoftë nga protestantët, qoftë edhe nga katolikët, ndaj atyre që ata pëlqenin t'i konsideronin si të pabesë dhe heretikë, janë dëshmi e zymtë e vendosmërisë me anë të së cilës u realizua ideja se kisha është Izraeli modern dhe ka si qëllim të mbretërojë tani mbi tokë.

Sundimi i ardhshëm

Por e tërë kjo ishte një gabim i kobshëm. Shpërblimi i mbretërimit me Krishtin nuk kishte kurrë si qëllim të shijohet tani në këtë epokë; qysh nga fillimi Krishti e bëri të qartë se ky

Dritare në parajsë

shpërblim nuk do të jepej deri në ardhjen e Tij të dytë. Kjo shihet lehtë nëse krahasojmë pjesën para nesh të Luka me dy pjesë të ngjashme tek Ungjilli sipas Mateut.

Shiko, së pari, se si shprehja “do të uleni mbi dymbëdhjetë frone për të gjykuar të dymbëdhjetë fiset e Izraelit” shfaqet praktikisht fjalë për fjalë të Mateu 19:28:

Jezusi u tha atyre: “Në të vërtetë po ju them, në krijimin e ri, kur Biri i njeriut të ulet në fronin e lavdisë së Vet, edhe ju që më keni ndjekur do të uleni mbi dymbëdhjetë frone për të gjykuar të dymbëdhjetë fiset e Izraelit”.

Këtu koha për gjykim thuhet se do të ndodhë kur Biri i Njeriut do të ulet në fronin e lavdisë së Tij. Kur do të ndodhë kjo? Nuk na lihet ta hamendësojmë: Mateu na e thotë qartë:

Dhe kur të vijë Biri i njeriut në lavdinë e Tij, bashkë me të gjithë engjëjt e shenjtë, atëherë do të ulet mbi fronin e lavdisë së Vet. Dhe të gjithë kombet do të mblidhen para Tij; dhe Ai do ta ndajë njerin nga tjetri ashtu si i ndan bariu delet nga cjeptë (25:31-32).

Ky është pa dyshim një përshkrim i ardhjes së dytë të Zotit tonë me pushtet dhe me lavdi të madhe për të marrë qeverisjen e kësaj bote dhe për të vendosur mbretërinë e Tij. Dhe kështu, sigurisht, e kuptuan këtë çështje si apostujt, ashtu edhe kisha e hershme.

Duhet pranuar se disa të krishterë në Korint filluan të silleshin sikur koha e vuajtjeve kishte kaluar dhe kishte ardhur koha e mbretërit. Por Pali u jep atyre një qortim me sarkazëm:

Tabloja 11 • Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit

Tashmë jeni të ngopur, tashmë jeni të pasur, tashmë u bëtë mbretër pa ne; dhe madje mund të ishit bërë mbretër, që edhe ne të mbretëronim me ju. Sepse... deri tani vuajmë nga uria, etja, e jemi të zhveshur; jemi të qëlluar me shuplaka dhe endemi pa shtëpi, dhe mundohemi, duke punuar me duart tona; duke qenë të fyer, bekojmë; duke qenë të përndjekur, durojmë; duke qenë të sharë, lutemi; jemi bërë si pislëku i botës, porsì plehrat e të gjithëve deri më sot (1 Kor. 4:8-13).

Por nëse mbretërimi me Krishtin nuk është diçka që u është dhënë të krishterëve për momentin, por diçka që u është premtuar në të ardhmen, kjo është bërë me qëllim që të ketë një efekt të thellë në jetën e tashme, duke frymëzuar besnikërinë tonë dhe duke na dhënë zemër të durojmë vuajtjet tona të tashme për Krishtin, cilado qofshin ato. Dhe, sigurisht, ka pasur atë efekt të martirët dhe misionarët dhe tek të gjithë ata që kanë sakrifikuar apo vuajtur në çfarëdo lloji mënyre për hir të Krishtit dhe të ungjillit.

Le t'ia japim përsëri fjalën Palit për të thënë fjalën e fundit në lidhje me këtë. Ai, duke i shkruar Timoteut nga burgu, thotë:

Kujto që Jezu Krishti, nga fisi i Davidit, u ngjall së vdekuri sipas ungjillit tim, për të cilin unë po vuaj deri edhe në pranga posi keqbërës; por fjala e Perëndisë nuk lidhet në pranga. Prandaj unë i duroj të gjitha për shkak të të zgjedhurve, që ata të kenë shpëtimin që është në Krishtin Jezus, bashkë me lavdi të përjetshme. Kjo fjalë është e vërtetë, sepse:

Dritare në parajsë

nëse ne vdiqëm me Të, me Të edhe do të rrojmë;
nëse vuajmë, do të mbretërojmë bashkë me Të;
po ta mohojmë, edhe Ai do të na mohojë.
Nëse jemi të pabesë, Ai mbetet besnik,

sepse Ai nuk mund të mohojë Vetveten (2 Tim. 2:8-13).

12

Mbreti-Prift dhe krimineli mbretëror

LEXIMI I SUGJERUAR

Luka 22:31-38

Përmendja e vuajtjes dhe e shpërblimit e shtyu Zotin më pas të mendonte për Pjetrin dhe stuhinë që po frynte prej ca kohësh dhe tani ishte gati të shpërthente mbi të. Satani po përgatitej të bënte një sulm të gjithanshëm ndaj grupit të vogël të apostujve dhe shënjestra e tij e veçantë ishte Simon Pjetri. Krishti i parashikoi të gjitha; sepse Satanit nuk i lejohet të sulmojë ndonjë besimtar ashtu siç do ai. Sado e mistershme mund të duket për mendjen tonë të kufizuar qeverisja providenciale e botës nga Perëndia, Shkrimi tregon që, përpara se Satani të sulmojë besimin e një besimtari, ai duhet, me pak fjalë, të marrë leje.

Dritare në parajsë

Kështu ndodhi me Jobin, patriarkun. Satani del përpara Perëndisë dhe ankohet se Perëndia kishte vendosur një gardh rreth Jobit, që e mbronte nga çdo vuajtje; dhe për këtë arsye dashuria e Jobit për Perëndinë ishte pak e shumë si një dashuri me interes, e cila do të zhdukej sapo Jobi të fillonte të vuante. Prandaj Satani mori leje për të sulmuar Jobin, i bindur se, nëse do t'i lejohej të dëmtonte pronën e tij, familjen dhe shëndetin, ai do ta shtynte Jobin të mallkonte Perëndinë dhe të tregonte kështu që besimi i tij nuk ishte aspak besim i vërtetë. Satanit iu dha leje të vepronte dhe të sulmonte; por edhe në këtë rast iu vunë caqe për atë që duhet të bënte. Sepse, siç thotë Pali: “Perëndia është besnik dhe nuk do të lejojë që t’ju tundojë përtej fuqive tuaja, por me tundimin do t’ju japë dhe rrugë dalje, që ju të mund ta përballoni” (1 Korintasve 10:13). Perëndia duhet të lejojë që besimi i popullit të Tij të vihet në provë; por Ai nuk është i gatshëm të lejojë që ai besim të thyhet.

Dhe kështu, kur po bëhej fjalë për sulmin ndaj apostujve, mësojmë nga fjalët e Zotit tonë se Satani kishte marrë më parë leje: “Simon, Simon, ja, Satani ka kërkuar t’ju shoshë ashtu siç shoshet gruri” (Luka 22:31).

Metafora është e gjallë dhe udhëzuese. Gruri kalon në sitë jo për ta shkatërruar apo hedhur tutje grurin e mirë dhe të vërtetë, po për të ndarë bykun e padobishëm nga gruri i vlefshëm. Dhe cilido të ketë qenë motivi i Satanit në sulmin ndaj besimtarëve, fryti i tundimeve të tij është të përmbushë një qëllim që vetë Perëndia e dëshiron: largimin nga jeta e besimtarit e gjithçkaje që është e lehtë, e rreme dhe e padobishme, në mënyrë që ajo që është e vërtetë të qëndrojë e paprishur.

Kufizimet e Satanit

Por ndërsa Satani po shkonte të sulmonte dymbëdhjetë apostujt, duket se objektivi i tij kryesor ishte të përpiquej të shkatërronte besimin e Pjetrit, në atë pikë sa ai të mos kishte mundësi të përtërihej. Krishti i tha Pjetrit: “Por Unë jam lutur për ty, që besimi yt të mos mpaket; dhe ti, kur të jesh kthyer, forco vëllezërit e tu” (22:32). Në këto pak fjalë gëlojnë gjëra të mrekullueshme dhe të bukura. Së pari, ato na thonë se Krishti jo vetëm i shikon sulmet e Satanit shumë kohë përpara se besimtari që sulmohet të kuptojë se çfarë po ndodh, por dhe se Ai fillon të lutet për t’u siguruar që qëllimet e Satanit të mos përmbushen. Kështu ne vihemi përballë asaj që është shërbesa e tashme kryesore e Zotit tonë: “sepse gjithmonë rron, – thotë Hebrejve 7:25 – që të ndërmjetësojë për [popullin e Tij]”.

Megjithatë vër re se kjo lutje ndërmjetësuese nuk është thjesht një ndërmjetësim i përgjithshëm i turbullt për kishën në tërësi: “Unë jam lutur për ty”, i thotë Pjetrit. Ne, sigurisht, nuk duhet të nxjerrim si përfundim se Ai nuk u lut për të tjerët; por na thuhet se Zoti ynë ishte në dijeni të nevojës së veçantë të çdo individi dhe u lut specifikisht për çdo njeri dhe çdo nevojë. Në Izraelin e lashtë, kur kryeprihti hynte në praninë e Perëndisë për të ndërmjetësuar në emër të popullit, vinte një gjoksore mbi të cilën ishin shkruar individualisht emrat e dymbëdhjetë fiseve të Izraelit. Por ky ishte thjesht një simbol. Realiteti i tashëm është shumë më i lavdishëm. Çdo besimtar duhet të dijë se Krishti vazhdon shërbesën e Tij të ndërmjetësimit para Perëndisë dhe çdo emër përmendet individualisht në praninë hyjnore me anë të një ndërmjetësuesi që nje personalitetin, dobësitë dhe provën e veçantë të çdo individi.

Dritare në parajsë

Porvër re përsëri se përçarë u lutsaktësisht Krishti për Pjetrin: Ai u lut që besimi i tij të mos mpakej. Jo që guximi, përkushtimi, perëndishmëria apo dëshmia e tij e krishterë të mos mpakej, por që *besimi* i tij të mos mpakej. Më vonë çdo gjë tjetër u mpak: e lanë nervat, e la guximi dhe dëshmia e tij e krishterë u bë copash ndërsa Pjetri qëndroi midis shërbëtorëve të kryepriftit jude dhe bëri be për çdo gjë që njihte, duke u përpjekur që t'i bindte se nuk ishte i krishterë. Por kur gjithçka u mpak, besimi i tij nuk u tund. Brenda ai nuk reshti kurrë së qeni besimtar.

Beteja e besimit

Kështu beteja e besimit u fitua dhe do të ishte e pamundur të mos theksonim se sa e rëndësishme ishte fitorja. Nëse beteja do të ishte humbur, gjithçka do të kishte humbur. Shpëtimi, shpall Bibla, është një dhuratë falas, por duhet marrë me anë të besimit. Kushtet janë: “Kush beson në Birin ka jetë të përjetshme” (Gjoni 3:36). Nëse Satani do të arrinte të shtypte besimin e një besimtari, ai nuk do të ishte më besimtar dhe gjithçka do të humbiste. Lidhja midis Perëndisë dhe personit që është shpëtuar është një marrëdhënie besimi. Duhet të jetë kështu: të gjitha marrëdhëniet vetjake përfshijnë besimin midis dy personave të interesuar; aq më tepër edhe marrëdhënia me Perëndinë. “Pa besim është e pamundur t'i pëlqesh Atij” (Hebrenjve 11:6).

Nuk është për t'u çuditur atëherë që Satani e ka si qëllim të tij kryesor sulmin dhe shkatërrimin e besimit të besimtarit. Dhe do të ishte një situatë e pashpresë nëse besimtari do të lihej, në pikën më të dobët, të përballej vetë me tërbimin dhe mpërtësinë e Satanit, i pasigurt për përfundimin. Por Perëndia,

Tabloja 12 • Mbreti-Prift dhe krimineli mbretëror

i cili ka përgatitur tërë elementet e tjera të shpëtimit tonë, nuk e ka lënë pas dore nevojën tonë në këtë pikë kritike, por ka siguruar një mbrojtje të pashkatërrueshme për besimin tonë me anë të Mbret-Priftit tonë që “gjithmonë rron që të ndërmjetësojë për ta” (Hebrenjve 7:25).

Nuk ka nevojë të thuhet se e tërë merita për mbijetesën e besimit të Pjetrit i takon Krishtit dhe ndërmjetësimit të Tij; dhe për këtë arsye nuk është çudi se duhet të mësojmë nga ajo që Krishti tha se askush nuk e vinte këtë në diskutim. “Dhe ti, kur të jesh kthyer Pjetër, – i tha Ai, – forco vëllezërit e tu!” (Luka 22:32).

Nuk kishte asnjë dyshim te përtëritja e Pjetrit. Krishti ishte lutur që besimi i tij të mos mpakej; dhe Krishti nuk bëri kurrë një lutje që nuk e kishte të sigurt objektivin dhe kurrë nuk do ta bëjë një lutje të tillë. Pati vetëm disa orë në oborrin e kryepriftit, ku ndonjë që e njihnte Pjetrin vetëm si fytyrë mund të ketë dalë fare mirë në përfundimin që ai nuk ishte besimtar, apo që ai nuk kishte qenë asnjëherë një besimtar i vërtetë, ose nëse kishte qenë, besimi i tij tashmë ishte zhdukur përgjithmonë. Por ndryshe nga sa dukej, fakti themelor ishte që besimi i tij nuk u mpak dhe nuk do të mpakej.

Dhe ne mund të jemi të sigurt se atje ku ka besim të vërtetë dhe të sinqertë te Krishti, Krishti do ta ruajë atë besim, sado i fshikulluar të jetë ndonjëherë dhe sado i kompromentuar të duket për shkak të sjelljes së jashtme të personit; Ai do ta ruajë dhe do ta çojë drejt ngadhënjimit përfundimtar. Dhe prandaj Perëndia dëshiron që çdo besimtar në Krishtin të dijë dhe gjithnjë e më shumë të dijë se “Ai mund të shpëtojë plotësisht ata që me anë të Tij i afrohen Perëndisë, sepse gjithmonë rron që të ndërmjetësojë për ta” (Heb. 7:25).

Pranë dështimit

Kur Krishti i tha Pjetrit se do të sulmohej nga Satani dhe se gjatë sulmit ai do ta mohonte Krishtin për tri herë, Pjetri kuptohet që u mërzi. Ai e kishte të vështirë ta besonte dhe mendoi se Krishti e gjykoi pa të drejtë dhe e nënvlerësoi forcën e besnikërisë dhe përkushtimit të tij. “Zot”, arsyetoi ai. “Unë jam gati të shkoj bashkë me ty edhe në burg, edhe në vdekje” (Luka 22:33).

Nuk ka dyshim që Pjetri e kishte me gjithë mend dhe sinqerisht. Atij nuk i mungonte guximi fizik: në Gjetsemani, kur një skuadër ushtarësh të armatosur erdhën për të arrestuar Krishtin, Pjetri nxori shpatën dhe u sul pa ndihmën e askujt. Por ajo që nuk dinte Pjetri ishte se në përbërjen e tij kishte një dobësi, një përzierje ndoshta të nervozizmit të zakonshëm dhe mungesës së qëndresës morale, të cilën Satani e dinte se si ta lëvizte kur e hoqi Pjetrin nga vendi i sigurisë dhe e vuri në rrethana të çuditshme dhe të tmerrshme. Dhe kështu Pjetri, duke mos qenë në gjendje t’i merrte fjalët e Krishtit si të vërteta dhe duke pasur besim te guximi i vet i lindur, e ndoqi Krishtin kur e shoqëruan trupat ushtarake për në oborrin e kryepërfittit dhe shkoi brenda, ashtu siç thotë Mateu: “U ul bashkë me rojat për të parë fundin” (Mat. 26:58). Fundin e provës mbase? Kush e di? Mbase fundin e Krishtit.

Ajo që pa nuk ishte fundi i Krishtit, por fundi i vetvetes. Sepse së shpejti filloi sulmi dinak, djallëzisht i përpiktë dhe me shumë gjasa vdekjeprurës. Papritur Pjetri u gjend në telashe; ai u përpoq t’i bënte ballë, por ishte si t’u bëje ballë plumbave të pushkës pa asgjë në duar. Pyetjet e nxorën zbuluar dhe brenda tij nuk kishte gjë tjetër veçse frikë, panik dhe burracakëri. Ai u përpoq ta mbulonte; ai u betua dhe mallkoi, por nuk bindi askënd. Ata

Tabloja 12 • Mbreti-Prift dhe krimineli mbretëror

mund ta lexonin nga brenda. Ai nuk kishte pretenduar kurrë se ishte i shkëlqyer në teologji ashtu si Gjoni. Por e kishte menduar gjithmonë veten si burrëror dhe praktik; dhe e donte Krishtin më tepër se çdo gjë.

Tashmë pikëpamja mendore për veten u shkërmoq dhe ai u katandis në një frikacak dërdëllitës nga fjalët e një vajze dhe talljet e kërcënimit e disa ushtarëve të thjeshtë. Ai nuk mund ta kuptonte. Ai ndjeu sikur po binte në humnerë dhe po përpiquej me sa fuqi kishte të kapej diku dhe të ngrihej lart, por nuk mund të mbahej as te vetja dhe as te ndonjë gjë tjetër. Ishte një makth.

Çfarë ishte ajo? Oh, thjesht kënga e gjelit. Pastaj, papritur, u kujtua. Ai ngriti sytë dhe në atë çast pa Krishtin që u kthye dhe, nga cepi tjetër i oborrit ku po qëndronte, e pa drejt e në sy. Nuk u tha gjë; por menjëherë Pjetri kujtoi atë që kishte thënë Krishti për të në dhomën e sipërme. Dhe ta mendosh se pati guximin ta kundërshtonte! Çfarë do të mendonte tani Krishti për të? Kjo e mbushi kupën! Ai nuk mund t'i dilte më Krishtit përpara. Pjetri u çua dhe u drejtua për nga dera.

Instinkti i tij i parë duhet të ketë qenë arratia; jo nga trupat e kryepriftit, sepse vdekja në ato çaste mund t'i jetë dukur në një farë kuptimi më e mirë; por të arratisë larg Krishtit, larg të krishterëve të tjerë, larg dështimit të vet, të arratisë nga vetvetja po të ishte e mundur. Në vend që të kthehej, do të ishte më e lehtë ta braktiste besimin dhe të mbante një qëndrim të shkujdesur e cinik.

Por ai gjel nuk do të pushonte së kënduari në mendjen e tij. Ai po e dëgjonte zërin e tij një herë, pastaj për herë të dytë e përsëri për herë të tretë, ashtu siç i kishte thënë Krishti. Sa herë që gjeli këndonte, ai e përjetonte përsëri tërë ngjarjen me të gjitha hollësitë e saj të turpshme. Kjo e torturonte.

Dritare në parajsë

Tani dukej se gjeli po këndonte përsëri, por këtë herë ishte ndryshe. Dukej sikur një re e zezë po ngrihej dhe drita po shkëlqente përsëri. Atëherë kjo ishte ajo që donte të më thoshte Krishti kur më pa në sy nga ana tjetër e dhomës! E kujton? Kur gjeli këndoi për herë të tretë dhe kur ngrita sytë, Ai u kthye qëllimisht dhe më pa në sy. Ai nuk po më qortonte. Ai donte që të kujtohesha se Ai dinte gjithçka para se të ndodhte. Vetëm atëherë kuptova se çfarë dështaku isha; por Ai e kishte ditur që nga fillimi. Ai duhet ta kishte ditur kur na tha: “Sepse Perëndia nuk e dërgoi Birin e Vet në botë që ta dënojë botën, por që bota të shpëtohet prej Tij” (Gjoni 3:17). Dhe kur shkova për herë të parë tek Ai, dhe më tha se unë isha Simoni por se Ai do të më bënte një gur të gjallë (1 Pjet. 2:5; Gjoni 1:42), Ai duhet ta ketë ditur me saktësi se si isha. E megjithatë bëri atë premtim. Dhe çfarë tha Ai? “Dhe ti, kur të jesh kthyer, forco vëllezërit e tu”. Atëherë Krishti jo vetëm që e dinte se do të rrëzohesha, por donte që unë ta dija qysh më parë se Ai do të më mbështeste përsëri; Ai donte që unë të dija se isha i dobishëm për Të dhe se kishte një të ardhme për mua.

Fitorja përfundimtare

Dhe kështu Pjetri u kthye. Lutja e Krishtit fitoi. Jo më kot Krishti bëri një besëlidhje me anë të gjakut të Tij për të shkruar ligjet e Tij në zemrën e Pjetrit dhe ta kthente atë në një njeri të vërtetë dhe besnik të Perëndisë. Edhe ndodhia e dështimit të tij pati rolin e vet në procesin e formimit të tij, dhe përmes tij të formimit të një numri të pafund njerëzish të shenjtë. “Dhe ti, kur të jesh kthyer, forco vëllezërit e tu”, i tha Krishti (Luka 22:32).

Pjetri kujtoi detyrën e ngarkuar; dhe në Letrën e tij të parë

Tabloja 12 • Mbreti-Prift dhe krimineli mbretëror

ai vendos ta bëjë këtë gjë. Besimi juaj, u thotë ai të krishterëve të tjerë, është si ari, tepër i çmuar. Por ashtu si ari, edhe është i përzier në fillim me skorie të llojeve të ndryshme: ngazëllim, mbase, apo vetëbesim dhe krenari, apo përvojë e dorës së dytë, apo madje fiksime të mbetura fëminore. Dhe kështu duhet të pastrohet, dhe ashtu si argjendari pastron arin e tij duke e futur në furrë dhe duke e vënë nën nxehtësi të lartë, po kështu Perëndia duhet të të kalojë ty herë pas here përmes vuajtjeve të llojeve të ndryshme.

Por mos u çudit kur ndodh, sikur diçka e çuditshme të ka ngjarë. Besimi yt do të dalë përfundimisht për nder e lavdi në zbulimin e Jezu Krishtit (1 Pjetrit 1:6-9; 4:12). Nga i vjen Pjetrit kjo siguri? Në fillim nga fjala dhe ndërmjetësimi i Krishtit dhe pastaj nga vetë përvoja e tij. Dhe, sigurisht, të gjithë e dimë që edhe pse argjendari mund ta vendosë arin e tij në zjarr derisa të arrijë pikën e shkrirjes dhe përtej, ai nuk e lejon kurrë arin e vërtetë të shkatërrohet; ai kërkon vetëm që ta pastrojë nga skoriet.

Krimineli mbretëror

Kishte edhe diçka tjetër që do t'u thoshte Krishti apostujve të Vet para se të largoheshin nga dhoma e sipërme dhe të përballej me Gjetsemanin dhe kryqin. Ai duhet t'ua bënte të qartë, apo të paktën sa më të qartë që ishte e mundur për momentin, ndërlikimet e asaj që do të ndodhte. Ai, vetë Mbreti, do të shpallej kriminel. Nuk kishte asgjë për t'u çuditur: profetët e kishin parathënë prej kohësh. Por për apostujt donte të thoshte një ndryshim i plotë në mënyrën se si duhet ta kryenin tani e tutje misionin e tyre në botë dhe për botën. Herët e tjera, kur i kishte dërguar te kombi jude për të predikuar ungjillin dhe

Dritare në parajsë

për të shpallur ardhjen e Mbretit, Krishti kishte shpresuar që judenjtë të paguanin shpenzimet e përditshme të apostujve të Tij. Ai kishte të drejtën ta priste prej tyre diçka të tillë. Ai ishte Mesia i tyre dhe zotëria i tyre; Ai kishte të drejtën sovrane për të marrë gjithçka që i duhej Atij apo shërbëtorëve të Tij.

Por tani po shpallej kriminel dhe do të ekzekutohej. A do të rezistonte apo do të përpiqej të luftonte dhe të kërkonte të drejtat e Tij? Prandaj dishepujt dhe apostujt e Tij nuk mund të shpresonin më që kombi t'i mbështeste, të paguante rrogën e tyre dhe të siguronte para për misionet e tyre apo për ndërtesat e kishës. Apostujve do t'u duhej të paguanin për rrugën e tyre dhe të luftonin betejat e tyre. “Kush nuk ka shpatë, – tha Krishti, – le të shesë rrobën e vet e ta blejë një”. “Zot, – thanë apostujt, – ja këtu dy shpata”, sikur Zoti po nënkuptonte fjalë për fjalë shpatat! Nëse i kishte ndër mend ato, vetëm dy shpata do të kishin qenë një numër shumë i papërshtatshëm për t'u përballur me kundërshtarët.

Më vonë ata do ta shikonin shumë qartë, ashtu siç thotë Pali: “Armët e luftës sonë nuk janë prej mishi, por të fuqishme në Perëndinë për të shkatërruar fortesat” (2 Kor. 10:4). Por për momentin, mendjet e tyre ishin të mbushura me gjëra të reja dhe të mahnitshme. Ata ndiheshin të ngazëllyer dhe mbase pak më shumë se ç'duhet. Po bëhej vonë, gjithashtu, dhe u duhet të mblidhnin të gjitha forcat për t'u përballur me barrën e orëve të ardhshme. Kështu që ata nuk e kuptuan me të vërtetë natyrën e vërtetë të luftës që i priste; dhe ende nuk kishin filluar të kuptonin se me çfarë do të përballej tani Mbreti. Kur erdhi beteja, ata do t'i zinte gjumi dhe në fund e braktisën; dhe Krishtit i duhej të përballej vetëm, pa mbështetjen qoftë edhe të përbashkësisë së lutjeve të tyre.

Tabloja 12 • Mbreti-Prift dhe krimineli mbretëror

Por beteja duhej të fitohej; dhe tashmë Krishti mund t'i shikonte ata jo siç ishin, por si do të ishin kur tërë premtimet e besëlidhjes së Tij të përmbusheshin. Gëzimi i kësaj perspektive ndezi zemrën e Tij. Por tani besëlidhja nuk ishte firmosur ende dhe Mbreti duhet ta firmoste me gjakun e Tij. Po të mos vdiste, besëlidhja nuk do të ishte e vlefshme. “Në rregull”, tha ai, ndërsa ata ishin atje duke i ofruar Atij shpatat e tyre. Ata ishin gati, prandaj menduan që me çdo kusht duhet ta parandalonin vdekjen e Tij: “Në rregull, ende nuk e keni kuptuar. Por do ta kuptoni. Ejani, shkojmë”.

PËRFUNDIM

A decorative flourish consisting of a horizontal line that curves upwards at both ends, forming a symmetrical, elegant scroll-like shape.

13

Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

LEXIMI I SUGJERUAR

Luka 1:1-56

Iafrohemi fundit të serisë së studimeve duke u kthyer në fillim të Ungjillit sipas Lukës. Këtu zbulojmë se nuk janë vetëm njerëzit modernë ata që kanë vështirësi të besojnë te mrekullitë, por nuk është as rasti të themi se ata që besojnë te mrekullitë besojnë sepse nuk arrijnë të kuptojnë se si funksionojnë proceset natyrore. Sepse tregimet e fëmijërisë së Zotit Jezus të shkruar nga Luka tregojnë se disa që e konsideronin veten besimtarë në Perëndinë, nuk ishin të përgatitur të besonin gjithçka që kishte thënë Perëndia në kohën e lindjes së Krishtit. Të tjerë dëgjuan dhe pastaj u bindën, edhe pse me kosto të madhe personale.

Dritare në parajsë

Luka, në fillim të tregimit të tij thotë se ka dëgjuar ata që dëshmuuan ato ndodhi dhe i krahasoi tregimet për t'u paraqitur prova atyre që janë të gatshëm t'i shqyrtojnë vetë. Një i tillë ishte edhe Teofili, të cilit Luka i drejton ungjillin e tij (1:1-4). Qofshim besimtarë apo jobesimtarë, dyshues cinikë apo skeptikë intrigues, Luka na fton të gjithëve të shqyrtojmë atë që ndodhi një natë në një kodër të qetë judease.

Tregimet e fëmijërisë dhe përpjekja për të besuar

Shumë njerëz, kur sjellin ndër mend një bari dhe delet e tij, u lindin ndjenja të pëlqyeshme dhe të fuqishme. Blegërimat e qengjave të butë dhe delet e pambrojtura u ngjallin këtyre njerëzve së tepërmi instinktin e tyre mbrojtës, i cili, nga ana tjetër, identifikohet me figurën e bariut që kujdeset për delet e tij me dashuri dhe që i ruan me përkushtim heroik. Prandaj tabloja që Luka përshkruan jashtë Bethlehemit ishte shumë tërheqëse: një qiell i kadifenjtë ngjyrë vjollcë e errët dhe barinj të shtrirë jashtë ndër fusha duke ruajtur tufën e tyre, duke parë yjet e ndritshëm, por të heshtur: blegërima rastësore e qengjave, kënaqësia e heshtur e deleve të sigurta për praninë e barinjve të tyre. Dhe pastaj papritur një shpërthim lavdie dhe një shoqëri e madhe engjëjsh nga bota sipër, tërë lavdërim dhe gëzim shpallin ardhjen e Atij që do të ishte Shpëtimtari dhe mbrojtësi i njerëzve ashtu siç ishin barinj të për delet e tyre. Historia është pa dyshim tërheqëse: por a është e vërtetë?

Për ta analizuar më mirë pyetjen, duhet, së pari, të shikojmë në mënyrë më realiste barinj të dhe delet e tyre. Rritja e deleve ka genë, si atëherë edhe tani, një punë erëkeqe, që i kushton bariut

orë të tëra, punë të lodhshme dhe ndonjëherë rrezik serioz. Këtë natë të veçantë barinj të kishin dalë në fusha jo se kishin qejf të ruanin delet natën, por ngaqë nuk u besonin njerëzve të ngjashëm me ta dhe kishin frikë se mos ua vidhnin nëse nuk do t'i ruanin; dhe për të ndalur bishat e egra që të mos sulmonin dhe sakatonin delet. Ata nuk mund të lejonin që hajdutët apo bishat të vrisnin delet e tyre: ata donin që t'i thernin vetë delet për t'i ngrënë apo t'ua shisnin dikujt për të njëjtin qëllim. Beteja e tyre e vazhdueshme kundër krimit njerëzor dhe egërsisë kafshërore, gara për kullotë dhe lufta kundër sëmundjes janë, kur e mendojmë, jo të pazakonta për një pjesë të mirë të jetës njerëzore.

E tërë kjo shërben për ta bërë pyetjen më të mprehtë: A është historia e Lukës rreth engjëjve e vërtetë? A ka me të vërtetë një botë të lavdishme pa vdekje përtej kësaj sonës, e interesuar për botën tonë dhe që dëshiron të na shpëtojë? Apo historia e Lukës nuk është gjë tjetër veç një shembull tjetër i mënyrës se si përpiqemi të fshehim realitetet e papëlqyera të mizorisë dhe të vdekjes, që rrethojnë jetët tona duke i hedhur sipër një tis magjepsës sentimental dhe poetik?

Imagjinatë sentimentale?

Ndjenjat që kemi për barinj të dhe delet e tyre nuk janë të rreme: edhe pse një ditë bariu mund të therë delet e tij, kujdesi i tij për to është real për aq kohë sa jetojnë. Me siguri bariu dhe kujdesi i tij nuk janë të pavërteta imagjinare të menduara nga delet si një formë ngushëllimi i vetvetes për t'i ndihmuar ato të përballen me ujqërit e vërtetë dhe të frikshëm. Por engjëjt, qielli dhe një Shpëtimtar hyjnor siç e përshkruan Luka, çfarë janë? A janë ato

Dritare në parajsë

të vërteta objektive si bariu dhe kujdesi i tij? Apo janë thjesht imagjinata subjektive, me të cilat të krishterët e hershëm përpiqeshin të mbushnin mendjet e tyre për të funksionuar si amortizatorë kundër të vërtetave të shëmtuara të jetës? Po ato historitë e tjera të mbinatyrshme rreth lindjes së Krishtit, a janë të vërteta? Të fjalëpërfjalshme dhe faktike? Ateistët me siguri nuk u besojnë, por çuditërisht jo vetëm ateistët.

Mitet parashkencore?

Disa, të cilët pohojnë se e pranojnë hyjninë e Krishtit, mendojnë se nuk mund të arrijnë të besojnë tek elementi i mbinatyrshëm në këto histori. Duke dashur që ta mbajnë besimin e tyre në Krishtin si Biri i Perëndisë, megjithëse nuk janë në gjendje të pranojnë historinë e lindjes si të vërtetë në mënyrë të fjalëpërfjalshme, ata përpiqen të shmangin dilemën e tyre në shumë mënyra. Disa thonë se historitë janë shumë imagjinare dhe të përshtirshme, por nuk janë të fjalëpërfjalshme dhe historikisht të vërteta; se ato u shpikën nga të krishterët e hershëm, të cilët, të bindur nga ringjallja se Jezusi ishte Biri i Perëndisë, shprehën besimin e tyre te madhështia dhe lavdia e Tij duke shpikur këto histori imagjinare dhe duke ia shtuar si një lloj aureole historisë së lindjes së Tij.

Të tjerët përdorin një shpjegim edhe më të sofistikuar. Ata mendojnë se historitë përmbajnë një bërthamë të vërtete të rëndësishme, por se të krishterët e hershëm e kanë mbështjellë bërthamën me gjuhë mitike, skeleti i hollësishëm i së cilës është pikëpamja e tyre parashkencore mbi gjithësinë. Ata presupozohet, pra të krishterët e hershëm, se kanë besuar në një gjithësi me tri shtresa: me qiellin sipër, ferrin poshtë dhe

Tabloja 13 • Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

tokën në mes; kështu që ata lumturisht flisnin, në vazhden e tregimeve të miteve të tyre për engjëjt që zbrisnin nga qielli dhe ktheheshin përsëri lart, ndërsa ne me qëndrimin tonë shkencor nuk mund të pranojmë në asnjë mënyrë këto hollësi si të vërteta të fjalëpërfjalshme, meqë e dimë që toka është e rrumbullakët dhe se ferri nuk ndodhet diku poshtë Antarktidës. Atëherë ne duhet ta zhveshim mitin nga mbështjellja e jashtme dhe të nxjerrim bërthamën e brendshme të së vërtetës – një detyrë mjaft delikate gjatë së cilës askush nuk mund të na thotë me saktësi se ku mbaron mbështjellja dhe ku fillon bërthama.

Fatkeqësisht për këtë shpjegim të veçantë të gjërave, të krishterët e hershëm që tregojnë këto histori na sigurojnë që ata e dinin se çfarë ishin mitet dhe se, duke na treguar këto histori, ata nuk po na paraqisnin mite. “Ne nuk përdorëm përralla të thurura me mjeshtëri”, proteston Pjetri (2 Pjet. 1:16 IBSA).

Për më tepër, Luka që shkroi këto histori e dinte, po aq sa edhe ne, që toka ishte e rrumbullakët. Grekët e kishin treguar këtë me kohë. Eratosteni (275-194 p.K.) kishte arritur të gjente me saktësi perimetrin e tokës; Hiparku (190-126 p.K.) kishte matur me saktësi largësinë nga hëna; dhe kalendari që përdorej zyrtarisht në Perandorinë Romake u reformua nga Jul Cezari, duke marrë parasysh këto dhe zbulime të tjera astronomike të grekëve. Nuk ekziston as edhe evidenca më e vogël që Luka, një njeri i shkolluar dhe që kishte udhëtuar shumë, të besonte te gjithësia me tri shtresa.

Atëherë ky gjoja shpjegim mbytet me keqkuptimet e veta, njësoj si ai që cituam më lart. Megjithatë, ai besohet dhe mbahet nga njerëz që mendojnë me sinqeritet se pikëpamja e tyre shkencore racionale e bën të pamundur që ata të pranojnë në mënyrë të fjalëpërfjalshme këto histori të lindjes. Duke pasur

këtë parasysh, historia e parë e Lukës nuk është pa interes: do të na tregojë se nuk është as shkenca, as arsyeja që e bën të pamundur që ata t'i besojnë këto histori të mbinatyrshme, por diçka që quhet instinkt i paarsyeshëm.

Zakaria dhe agonja e mosbesimit

Ndodhia e parë e mbinatyrshme e lidhur me ardhjen e Krishtit ishte lindja e Gjon Pagëzorit nga dy prindër të moshuar; dhe personi i parë që nuk e besoi historinë ishte personi i parë të cilit iu dha lajmi, pra, babait të Gjonit, Zakaria. Për më tepër ai nuk ishte ateist, as agnostik, por prift, një klerik sipas rendit të shenjtë judaik. Për shkak të mosbesimit të tij, na thuhet, ai mbeti memec; por të paktën nuk ishte tuhaf mendjelehtë parashkencor. Ai, me sa duket, i dinte mirë ligjet e fizikës për ta konsideruar të pamundur “mrekullinë” e premtuar. Kështu, pra, le ta shqyrtojmë Zakarian dhe të shohim se çfarë lloj njeriu ishte ai, se cilat ishin supozimet e tij dhe pse mrekullia e propozuar i dukej e pabesueshme. Atëherë do të jemi në gjendje të vlerësojmë se sa i arsyeshëm ishte mosbesimi i tij.

Zakaria ishte prift, gjë e cila parakupton një besim nga ana e tij tek ekzistenca e Perëndisë. Nuk ka gjasa që Zakaria ta ketë çuar nëpër mend ndonjëherë ateizmin si një kredo alternative të mundshme. Por nëse është përballur me zgjedhjen midis besimit të një Krijues dhe ateizmit, nuk mund të mohohet që besimi të Krijuesit do të ketë qenë zgjedhja më e arsyeshme, meqë ekzistenca e Krijuesit është baza e vetme mbi të cilën mund ta konsiderojmë përfundimisht të vlefshme arsyen. Ateizmi, nga ana e vet, kërkon të besojmë që mendja dhe arsyeja u shfaqën aksidentalisht nga materia boshe dhe se logjika është

Tabloja 13 • Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

aksidentale dhe si rrjedhojë një produkt plotësisht i pakuptimtë i një zinxhiri të gjatë aksidentesh të pamend.

Për më tepër, Zakaria besonte tek engjëjt – të paktën duket se nuk u çudit fare kur e vizitoi engjëlli. Por pastaj do të ishte tepër meskin dhe arrogant po të besonte, ashtu si duken disa modernë, se njerëzimi është forma më e lartë e jetës së zgjuar në mbarë universin.

Për më tepër Zakaria besonte te lutja; dhe vetëm duke pranuar ekzistencën e Perëndisë ky besim ishte logjik. Nëse ia dedikojmë Perëndisë Krijues aftësinë tonë për të dashur dhe prires për të ndihmuar të tjerët në nevojë, zor se do të ishte e arsyeshme të supozonim se vetë Krijuesi është pa dashuri dhe moskokëçarës ndaj nevojës sonë.

Zakaria, pra, besonte te lutja dhe për disa vite i kishte kërkuar Perëndisë t'i jepte atij dhe së shoqes një djalë. Megjithatë në vitet e fundit kishte reshtur së bëri atë lutje. Do të ishte dukur e arsyeshme të lutej për një djalë kur ai dhe e shoqja ishin aq të rinj sa për të pasur një të tillë. Në atë fazë do të ketë menduar se, brenda mundësive të natyrës, mekanizmat e trupit të Elizabetës mund të hynin në funksionim. Por tani, sigurisht, ata të dy ishin të vjetër dhe të thyer në moshë. Të kishe një fëmijë në këtë periudhë të jetës donte të thoshte të ktheje mbrapsht procesin natyror të plakjes dhe të rikrijimit të mekanizmave të jetës. Ishte qesharake, mendoi ai, dhe tepër e paarsyeshme të prisje diçka të tillë dhe e pamundur të ndodhte.

Dhe kështu, kur engjëlli i tha atij që lutja e tij shumëvjeçare do të realizohej, ai nuk ishte gati ta besonte. Ai i tha Gabrielit, në fakt, se do të duhej më shumë sesa thjesht fjala e një engjëlli për ta bindur që një mrekulli e tillë të ishte e mundur. Kur engjëlli i dha mesazhin, Zakaria u përgjigj: “Si do ta marr vesh këtë gjë?”

Dritare në parajsë

(Luka 1:18 IBSA). Sigurisht, ai e tha me mirësjellje, por e tha; ai nuk do të tregohej i pasinqertë dhe të pretendonte se besonte atë që i tha engjëlli vetëm sepse ai e tha.

Për këtë arsye Gabrieli i mori gojën. Ishte, mbi të gjitha, e pacipë të vije në dyshim fjalën e një lajmëtari madhështor të Perëndisë. Por nuk ishte vetëm e pacipë; ishte marrëzi. Ai rrëfente, nga njëra anë, se besonte te Perëndia, i Cili si Krijues ishte autori dhe planifikuesi i tërë proceseve të natyrës; dhe, nga ana tjetër, ai rrëfeu se nuk ishte në gjendje të besonte që Perëndia mund, nëse vendoste, të kthente mbrapsht mekanizmat që Vetë i kishte krijuar dhe të ripërtërinte proceset që kishte planifikuar Vetë. Perëndia duhet, të paktën kështu dukej, të vepronte vetëm brenda proceseve që kishte planifikuar, përndryshe do të humbiste besueshmërinë në sytë e Zakarias. Shiko, nëse Zakaria është kështu, ai po tregohej i sinqertë me përgjigjen e tij; por me siguri ai nuk ishte shtyrë në këtë gjendje mosbesimi nga ndonjë logjikë pa brejtje ndërgjegjeje. Mosbesimi i tij nuk ishte veçse i arsyeshem. Shpallja e papritur nga engjëlli kishte gjetur, kështu dukej, pikën e dobët jo vetëm në besimin e tij, por edhe në arsyetimin e tij, dhe kishte zbuluar mosbesimin që është instiktiv në natyrën e rënë të njeriut.

Mundësi apo probabilitet

Por mbase po tregohemi jo shumë të drejtë me Zakarian. A mos ndoshta vështirësia e tij nuk ishte se mendonte që mrekullia ishte krejt e pamundur, por vetëm se nuk kishte probabilitet që një mrekulli e tillë t'i ndodhte atij? Mbi të gjitha, mrekullitë janë nga vetë përkufizimi ndodhi shumë të rralla dhe ajo që bezdis shumicën e njerëzve është më shumë probabiliteti i munguar

Tabloja 13 • Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

që kjo t'i ndodhë dikujt në një rast të caktuar, sesa pamundësia për të mos ndodhur.

Por pastaj engjëlli përgatiti me kujdes Zakarian, duke shpjeguar se cili do të ishte konteksti i kësaj mrekullie: duhet bërë jo përt të kënaqur ambiciet e Zakarias apo ndihmuar përkushtimin e tij, por të lajmëronte një ndodhi aq unike sa edhe vetë krijimi: ardhja e Krijuesit të mishëruar në botën e krijuar prej Tij. Shkrimet e Dhiatës së Vjetër, të cilat Zakaria i dinte dhe deklaronte se i konsideronte si Fjala e Perëndisë tregonin qartë se kjo ndodhi madhështore duhet të paraprihej dhe të përgatitej nga një dëshmi tërësisht e spikatshme dhe unike; dhe engjëlli, duke bërë shpalljen e tij, i drejtoi vëmendjen Zakarias te këto profeci.

Po ta kishte kundërshtuar Zakaria engjëllin, sepse ishte e pabesueshme që ai dhe gruaja e tij të zgjidheshin për të luajtur qoftë edhe një rol të vogël në këtë ndodhi të madhe, do ta kishim duartrokitur më së miri përulësinë e tij të perëndishme: edhe pse mosbesimi në fjalën e një engjëlli nuk shkon me perëndishmërinë. Por nuk ishte gjasa që ishte zgjedhur për një detyrë kaq të veçantë ajo që e shqetësonte Zakarian kur iu përgjigj shpalljes së engjëllit, por thjesht pamundësia fizike, siç mendonte ai, për realizimin e fjalëve të engjëllit: “Si do ta marr vesh këtë gjë?”, kundërshtoi ai. “Se unë jam i vjetër dhe gruaja ime e moshuar” (Luka 1:18 IBSA). Ngaqë shprehu mosbesimin mbi këto arsytetime, ai me të drejtë mbeti pa gojë.

Ditën kur engjëlli iu shfaq Zakarias në tempull, ai nuk po bënte lutje vetëm për nevojat e tij. Tërë turma e njerëzve po lutej jashtë tempullit ndërsa Zakaria, me sa dukej, po i përfaqësonte ata brenda. Në thjeshtësinë e tyre ata nuk kishin ëndërruar kurrë që në zemrën e priftit të tyre profesionist fshihej një mosbesim që tallej me lutjen. Nëse Perëndia është i kufizuar të bëjë

Dritare në parajsë

vetëm ato gjëra që mund të bëhen dhe do të bëhen gjithsesi në rrjedhën normale të natyrës, çfarë kuptimi ka t'i kërkojmë diçka Perëndisë? T'i kërkojmë Perëndisë të ndërhyjë në funksionimin normal të natyrës dhe të bëjë diçka që natyra nuk mund ta bëjë vetë, ose nuk do ta bëjë vetë, do të thotë t'i kërkojmë Atij të bëjë një mrekulli. Por nëse nuk beson se Ai mund të bëjë mrekulli, pse ia kërkon?

Engjëlli, me të drejtë, e bëri Zakarian memec: këtu mbaroi për momentin shqiptimi i tij i lutjeve publike. Për më tepër, kur doli jashtë për të bekuar njerëzit që po e prisnin, ai nuk mund t'u fliste. Kështu, një prift që nuk mund të besojë te mrekullitë, nuk ka asnjë mesazh për t'u dhënë njerëzve dhe për më tepër as ungjillin. Nëse Perëndia nuk mund ta përtërijë trupin e një gruaje të moshuar, çfarë shprese do të kishte që Ai të përtërinte tërë universin? Nëse Perëndia nuk mund t'i jepte jetë të re një trupi të plakur, por ende në jetë, a mund të ngjallte prej varri një trup që kishte tri ditë i vdekur? Dhe nëse Krishti nuk ngjallet prej së vdekurish, nuk ka asnjë ungjill për të predikuar dhe e ardhmja nuk do të ishte asgjë tjetër veçse një heshtje mamece e pathyeshme e një varri universal.

Lindja virgjërore dhe pengesat ndaj besimit

Tani krahaso përgjigjen e engjëllit ndaj pyetjeve të ngjashme të bëra te Luka 1. Kur Gabrieli i tha Zakarias se ai dhe gruaja e tij do të bëheshin me djalë, Zakaria u përgjigj: “Si do ta marr vesh këtë gjë?” (1:18 IBSA) dhe ai u bë memec. Kur Gabrieli i tha Marisë se ajo do të lindte një fëmijë, ajo u përgjigj: “Si do të ndodhë kjo?” (1:34) dhe ajo nuk u bë mamece. Arsyeja është e qartë:

Tabloja 13 • Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

pyetja e saj, edhe pse në sipërfaqe duket e ngjashme me atë të Zakarias, ishte në fakt krejt ndryshe dhe lindi nga një qëndrim krejt ndryshe. Zakaria dyshoi fjalën e engjëllit dhe prandaj pyeti se si ta dinte që kjo ishte e vërtetë. Maria besoi fjalën e engjëllit dhe thjesht pyeti se me ç'mënyrë do të realizohej. Zakaria u shqetësua për vështirësinë fizike: ai dhe gruaja e tij ishin të moshuar; si mund të kishin fëmijë? Edhe vështirësia e Marisë ishte në një farë kuptimi fizike, por kryesisht morale: “Nuk jam e martuar”, tha ajo. “Si mund të lind një fëmijë?”. Të kishte një fëmijë jashtë martesë ishte diçka që nuk e mendonte dot, jo ngaqë duhej një mrekulli, sepse nuk kishte nevojë; por ngaqë mënyra e vetme që ajo dinte me të cilën mund të ndodhte diçka e tillë ishte e pamoralshme.

A ishte atëherë shpallja e engjëllit praktikisht një urdhër për t'u martuar? Ajo ishte, mbi të gjitha, e fejuar me Jozefin; a kishte gjë më të natyrshme, atëherë, që ajo të shpejtonte kohën e martesës? Përgjigjja e Gabrielit duhet ta ketë çuditur shumë. Kur e përshëndeti në fillim, ajo u shqetësua shumë me fjalët e përshëndetjes së tij dhe profecia që iu shqiptua më pas për madhështinë e birit të saj vetëm sa ka rritur çudinë e saj. Por të thuhej tani që ajo do të ngjizej për të lindur një djalë para martesë me anë të ndërhyrjes së drejtpërdrejtë të Frymës së Shenjtë, do ta ketë trullusur. Nga njëra anë, ishte një privilegj tej mase madhështor të caktoheshe si mjeti për mishërimin; por, në të njëjtën kohë, ishte perspektiva pikëlluese që të mos besoheshe nga të tjerët, edhe nga miqtë e saj më të ngushtë, dhe të jetuarit nën hijen e dyshimit.

Përgjigjja e saj e butë: “Ja shërbëtorja e Zotit; le të më ndodhë sipas fjalës Sate” (Luka 1:38), tregon pasurinë e hirit hyjnor që iu dha asaj; por ne nuk kemi pse të imagjinojmë, në këtë pikë, se

Dritare në parajsë

Maria nuk ishte realiste. Në komunitetin e saj judaik, që një vajzë e fejuar të mbetet shtatzënë para martesë nga dikush që nuk ishte burri i saj i ardhshëm, konsiderohej jo një padurim rinor, por tradhti e vërtetë bashkëshortore. Ne e dimë se cili do të ishte reagimi ynë ndaj një vajze në këtë situatë që përpiqet të shpjegojë shtatzëninë e saj me anë të historisë së vizitës nga engjëlli dhe ndërhyrjes hyjnore! Ajo që ka më tepër rëndësi, e dimë këtë nga tregimi i Mateut, është se çfarë mendoi burri i saj i ardhshëm për historinë e saj: sado që ai e donte Marinë, historia e saj ishte e papranueshme për të.

Disa njerëz flasin sikur të krishterët e hershëm ishin të gatshëm, për shkak të zellit të tyre fetar, të besonin çdo histori të vjetër nëse do të ishte e veshur me përshpirtshmëri dhe mrekulli. Ata harrojnë, nëse e kanë ditur ndonjëherë, se midis njerëzve fetarë janë të varfrit dhe të pashkolluarit ata që i marrin seriozisht kërkesat morale të fesë së tyre. Ata janë mësuar të pranojnë autoritetin e ligjit pa e vënë në dyshim dhe nuk janë mësuar me sofistikimin me të cilin të pasurit dhe të shkolluarit përlijin apo edhe shfajësojnë lajthitjet e tyre.

Jozefi ishte një fshatar zdrukthëtar dhe një njeri i perëndishëm; ai jo vetëm që nuk e besoi fare historinë e Marisë, por “vendosi ta linte fshehtas” (Mat. 1:19), pra, të prishte fejesën dhe refuzoi të martohej me të.

Maria mund ta kishte parashikuar këtë. Në çastin që Gabrieli i bëri shpalljen, nëpër mendje do t'i ketë kaluar mënyra se si do ta prisnin lajmin. Dhe jo vetëm Jozefi, por edhe njerëzit e tjerë. Dhe me siguri ai instinkt doli i vërtetë. Më vonë, në shërbesën publike të Zotit tonë, kundërshtarët e Tij talleshin ende që Ai kishte lindur jashtë lidhjes martesore. “Ne nuk lindëm nga kurvërimi”, thanë ata (Gjoni 8:41).

Ringjallja

Nëse Jozefi nuk e besoi në fillim historinë e saj, çfarë prove ekziston që na shtyn të mendojmë se është e vërtetë? Ka prova të pakalueshme për këtë. Për ne, ringjallja e birit të Marisë nga të vdekurit largon çdo dyshim nga tregimi i Marisë për ngjizjen e Tij. Është e pamundur të besosh te ringjallja e Krishtit dhe të mos pranosh hyjninë e Tij. Dhe do të ishte absurde të pranoje hyjninë e Tij dhe përsëri të besoje se gruaja, përmes së cilës hyjnia zgjodhi të realizonte mishërimin, ta kishte gabim historinë e saj se si do të realizohej ajo ndodhi hyjnore. Dhe është plotësisht e paimagjinueshme që ajo të trillonte gjithçka nga imagjinata e saj.

Tani, kur bëhet fjalë për provën e hyjnisë së Krishtit, apostujt në predikimin e tyre publik citojnë gjithmonë ringjalljen mbi çdo gjë tjetër dhe ata dalin vetë si dëshmitarë okularë, prova e të cilëve mund të shqyrtohet dhe të këqyret me kujdes. Ata nuk e citojnë lindjen virgjërore si provë, jo se nuk i besonin, ashtu siç kanë sugjeruar disa me naivitet, por ngaqë zor se do të ishte e udhës të shqyrtoje me kujdes Marinë, dëshmitarja e vetme e kësaj ndodhie, publikisht për një çështje të tillë intime. Edhe pse ishte Maria burimi i tregimeve që kemi, ashtu siç do të shohim tani. Ne që kemi besuar përmes dëshmisë së apostujve besojmë te lindja virgjërore, sepse besojmë në fillim te ringjallja dhe hyjnia e Krishtit; ne nuk besojmë te hyjnia e Krishtit për shkak se në fillim besuam te lindja virgjërore.

Meqë ra fjala, ndërsa po marrim në konsideratë dëshminë e apostujve, do të ishte e udhës të merrnim në konsideratë një vërejtje që i bëhet historicitetit të lindjes virgjërore, që vjen ndonjëherë nga një shprehje e përdorur nga Pali te Galatasve 4.

Dritare në parajsë

Ai e përshkruan Krishtin si “të lindur prej gruaje” (v. 4); dhe disa njerëz pohojnë që kjo tregon se Pali mendonte që nuk kishte asgjë të jashtëzakonshme te lindja e Krishtit, por se Jezusi ishte i lindur nga një grua si çdo njeri tjetër; dhe për këtë ata dalin në përfundimin se Pali nuk besonte te lindja virgjërore.

Ne mund të lejojmë premisën tyre, edhe pse hedhim poshtë përfundimin e tyre. Elementi i mbinatyrsëm në mënyrën se si Zoti ynë hyri në botën tonë nuk ishte, për të qenë tepër të saktë, lindja e Tij, por ngjizja e Tij; është e kuptueshme se lindja ndodhi sipas proceseve të zakonshme natyrore. Kjo nuk do të thotë të kërkosh qimen në vezë. Nuk është momenti të debatojmë për çështje të një rëndësie të vogël. Pali, kur ngul këmbë se lindja e Krishtit ishte si lindja e çdo njeriu tjetër (“të lindur prej gruaje”), ka si qëllim të japë idenë se shfaqja e Krishtit në botën tonë nuk ishte një teofani apo se bëhej fjalë për një fantazmë; Ai ishte mishërim i vërtetë. Ai nuk ka asnjë qëllim të mohojë, edhe me nënkuptim, se ngjizja ishte e mbinatyrshme. Është logjikë plotësisht e rreme të supozosh që premisa “lindje e zakonshme” kërkon përfundimin “ngjizje e zakonshme”.

Një njeri real

Por në këtë pikë ndeshemi me një vërejtje edhe më serioze. Janë ata që kundërshtojnë se teologjia e pjesës tjetër të Dhiatës së Re e bën të pamundur që të besojmë te lindja virgjërore. Dhiata e Re, tregojnë ata, thekson gjetiu faktin se Krishti ishte një njeri i vërtetë: “Prandaj Ai duhej t’u ngjante në çdo gjë vëllezërve” (Heb. 2:17); dhe ata argumentojnë se, nëse lindja e Krishtit ishte në një farë mënyrë e veçantë apo e mbinatyrshme, atëherë Krishti nuk do të ishte njeri në kuptimin identik si ne; dhe kjo,

Tabloja 13 • Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

argumentojnë ata, do të ishte një mohim i anës së tij të vërtetë njerëzore dhe kështu një herezi serioze.

Një përgjigje e mjaftueshme ndaj këtij kundërshtimi është se vetë Pali, në një pjesë shumë të njohur, argumenton gjerë e gjerë se Krishti, edhe pse njeri i vërtetë, ishte një lloj tjetër njeriu nga Adami, edhe nga Adami në gjendjen e tij pa mëkat: «Kështu edhe është shkruar: “Njeriu i parë, Adami, u bë shpirt i gjallë; por Adami i fundit është frymë që jep jetë”»(1 Kor. 15:45). Nuk është vendi për t’u përpjekur të shpjegojmë atë që vetë Dhiata e Re nuk përpiqet të shpjegojë, pra, se si Krishti mund të ishte si Perëndi ashtu edhe njeri; por është e vërtetë të themi se, ndërsa Dhiata e Re pohon se Krishti ishte me të vërtetë njeri, nuk pohon në asnjë pjesë se Ai ishte vetëm njeri. Kështu atëherë, tregimi i ngjizjes së mbinatyrshme nuk bie ndesh me pohimin e Dhiatës së Re për anën e vërtetë njerëzore të Krishtit.

Një tregim i hollësishëm

Por le të kthehemi tani te tregimi i Lukës rreth lindjes virgjërore. Të thuash se e besojmë kryesisht për shkak se besojmë te ringjallja dhe hyjnia e Krishtit, nuk do të thotë se historia e lindjes virgjërore është në vetvete thjesht një shprehje poetike e besimit të kishës te madhështia e Krishtit dhe jo një ndodhi e fjalëpërfjalshme historike. Shiko, për shembull, hollësitë rrethana të dhëna te historia:

Dhe, pas atyre ditëve Elizabeta, gruaja e tij, u ngjiz; dhe u fsheh pesë muaj... Në muajin e gjashtë, engjëlli Gabriel u dërgua nga Perëndia... te një e virgjër... Dhe ja, Elizabeta, e afërmja jote... mbeti shtatzënë... dhe ky është muaji i

Dritare në parajsë

gjashtë për të... Dhe në ato ditë Maria u ngrit... dhe hyri në shtëpinë e... Elizabetës... Dhe Maria ndenji me Elizabetën gati tre muaj, pastaj u kthye në shtëpinë e vet. Dhe Elizabetës i erdhi koha që të lindë dhe të nxjerrë në dritë një djalë (Luka 1:24-57).

Përmendja e hollësishme kohore e fazave të ndryshme në një histori është shumë e natyrshme në çdo tregim që bëhet nga dikush që ka qenë një protagonist kryesor në ndodhitë e përshkuara. Në çastet kur emocionet janë intensive, hollësitë e kohës dhe të vendit nguliten në mënyrë të pashlyeshme në mendjen e një personi që po përjeton çfarëdo përvoje dhe ato përsëriten sa herë që tregohet historia. Por ka edhe më: në lidhje me ngjizjen dhe lindjen e fëmijëve, gjëja e vetme që një grua do të vërë re instinktivisht dhe do të kujtojë mbi çdo gjë tjetër është koha e ndodhive.

Luka pohon në hyrjen e tij (1:1-2) se tregimi i tij mbështetet në rrëfimet e dëshmitarëve okularë, që do të thotë se po pohon që historia e lindjes virgjërore vjen përfundimisht nga vetë Maria. Fakti që fazat kohore jepen me aq hollësi, është pikërisht ajo që duhet të presim nëse kjo është në thelb historia e Marisë, ndërsa po të ishte një mënyrë poetike e të thënit se Krishti ishte një person i veçantë, nuk ishte e nevojshme kjo gjë dhe ne nuk kishim pse të prisnim hollësi të sakta rrethanore.

Nga ana tjetër, shiko rrjedhojat nëse, siç thonë disa, historia nuk është historike, por vetëm një farë miti. Luka i vë shumë theks faktit se historitë e tij janë nxjerrë nga tregimet e dëshmitarëve okularë. Por nëse historia e parë që ai tregon, pasi ka bërë këtë pohim me aq energji, nuk është nxjerrë nga tregimi i dëshmitarëve okularë, por është mit, Luka bëhet menjëherë

fajtor për një keqinterpretim shumë të rëndë. Nëse, përveç kësaj, ai përpiqet t'i shtojë hollësi rrethanore fazave kohore, për ta bërë mitin të duket se është një ndodhi historike kur nuk është i tillë, asnjë arsyetim studiuesish nuk mund ta shpëtojë nga akuza për mashtrim me dashje.

Prova të tjera

Megjithatë, hollësitë e fazave kohore jo vetëm e bëjnë Marinë burimin e historisë, por edhe provë të tërthortë të vërtetësisë së saj. Na thuhet që Maria qëndroi me Elizabetën rreth tre muaj para lindjes së fëmijës së Elizabetës. Tre muaj në këtë kontekst duan të thonë më shumë tre muaj dhe jo dy dhe Elizabeta ishte tashmë në muajin e saj të gjashtë të shtatzënisë kur Gabrieli iu shfaq Marisë. Kjo tregon se Maria duhet të ketë shkuar ta takojë Elizabetën dhe t'i ketë thënë asaj për lajmin e engjëllit menjëherë pasi ai iu shfaq dhe përpara se ajo të kishte provën përfundimtare fizike që ajo do të lindte një fëmijë. Po të kishte pritur derisa prova fizike ta detyronte të gjente ndonjë shpjegim të asaj që nuk mund të fshihte dot më, do të kishin lindur hije dyshimi për vërtetësinë e historisë së saj.

Kur Semela, në legjendën greke, lindi një fëmijë para martese, prindërit e saj, na thotë Euripidi (*Bacchae* 26-42, 333-334) sajuan historinë që një perëndi e kishte takuar Semelën. Kjo u bë për të shpëtuar emrin e familjes, edhe pse sigurisht motrat e saj nuk e besuan kurrë historinë.

Por kjo nuk ngjan fare me historinë e Marisë. Prova është e qartë që ajo nuk e shpiku historinë pasi prova fizike e shtatzënisë po e detyronte të jepte ndonjë shpjegim; dhe duke qenë kështu, është e pamundur të imagjinosh ndonjë arsye se pse duhet ta

Dritare në parajsë

shpikte. Ajo tha atë që tha thjesht ngaqë ndodhi.

Përmendja e Semelës dhe e botës së lashtë të miteve sugjeron që këtu ndoshta është vendi që të merremi me një kundërshtim tjetër popullor ndaj anës historike të lindjes virgjërore. Është një kundërshtim i ngritur nga pseudo-të shkolluarit, që kanë kuptuar se mitologjitë e lashta pagane janë të mbushura me histori të virgjëreshave që mendohet se kanë pasur fëmijë nga hyjnitë dhe gjysmëperënditë. Në bazë të kësaj, ata dalin në përfundimin se lindja virgjërore nuk është gjë tjetër veçse një histori tjetër mitologjike e ngjashme me to dhe supozojnë se të krishterët e hershëm e kanë marrë idenë prej tyre, sepse jetuan në një botë, imagjinata popullore e së cilës ishte mbushur me mori zotash dhe perëndeshash.

Duket se kanë lënë pas dore faktin që të krishterët e hershëm ishin judenj, të cilët, edhe pse jetonin në një botë pagane, ishin monoteistë të rreptë dhe se, sipas besimit të tyre, të vetmet qenie mbinjerëzore në gjendje për të pasur marrëdhënie me femrat njerëzore ishin frymërat e liga (shiko Zanafilla 6:4; Juda 6-7). Për më tepër, Luka, edhe pse ishte pagan nga origjina, dënoi në shkrimet e tij, po aq fort sa edhe judenjtë, çmenduritë e vrazhda të paganizmit politeist (shiko Veprat 14:11-18). Prandaj, është absurditet i madh të sugjerosh se historia e lindjes virgjërore, siç tregohet nga të krishterët e hershëm, kishte qoftë edhe lidhjen më të vogël me mitet politeiste të botës pagane të asaj epoke.

Profecia e Dhiatës së Vjetër

Më serioz është një kundërshtim i nxitur shpesh nga studiuesit modernë kundër anës historike të lindjes virgjërore. Ata pretendojnë se zanafilla e historisë ishte si vijon. Të krishterët e

Tabloja 13 • Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

hershëm gjetën në përkthimin grek të Septuagintës të profetit Isaia një profeci që një virgjëreshë do të ngjizet dhe do të lindte një djalë; dhe ngaqë ata besonin se çdo profeci e Dhiatës së Vjetër, që në një farë mënyre mund të vlente për Mesinë, duhet të ishte përmbushur në jetën e Krishtit, ata shpikën historinë e lindjes virgjërore, që të duket se Ai përmbushi edhe këtë profeci. Dhe si masë paraprake këta studiues shtojnë përgjithësisht se të krishterët që bënë këtë janë kapur me presh në dorë për shpikjen e saj, sepse fjala “virgjëreshë” në versionin grek është një përkthim i keq i fjalës origjinale hebraike, e cila tregon jo një virgjëreshë, por thjesht një vajzë të re.

Ne do të kapërcejmë keqinterpretimet e qëllimshme të fakteve, sado të mirëmotivuar qofshin. Ky shpjegim fajëson të krishterët e hershëm dhe kjo është një çështje serioze, që asnjë lojë fjalësh prej dijetari nuk mund ta justifikojë siç duhet, prandaj do të mbërrijmë në dy konsiderata që kanë lidhje me çështjen. Nëse qëllimi i sajimit të historisë qëndron në demonstrimin se Krishti përmbushi profecinë e Isaia, si ka mundësi që Luka arrin të tregojë tërë historinë me shumë hollësi pa përmendur asnjëherë profecinë?

Së dyti, Mateu, i cili është shkrimtari i vetëm i Dhiatës së Vjetër që përmend profecinë, jep radhën e ngjarjeve si vijon: hera e parë në të cilën Jozefi dëgjoi idenë e lindjes virgjërore ishte kur u përball me vajzën me të cilën do të martohej dhe me të cilën ishte fejuar, por shtatzënë tani me dikë tjetër. Ajo u përpoq t'i thoshte se kjo ishte një ngjizje e mbinatyrshme, virgjërore, por ai e hodhi poshtë historinë si plotësisht të pabesueshme dhe vendosi të prishte fejesën. Por një engjëll iu shfaq dhe e siguroi se historia ishte me të vërtetë një mrekulli nga Perëndia. Dhe vetëm atëherë të krishterët e hershëm, përfshirë edhe Jozefin,

Dritare në parajsë

gjetën konfirmimin e mesazhit të engjëllit te një profeci e Dhiatës së Vjetër rreth lindjes virgjërore.

Me siguri Jozefi nuk do ta hidhte poshtë historinë e Marisë aq vendosmërisht dhe ta linte atë po ta dinte këtë profeci që nga fillimi dhe po të priste realizimin e saj. Kështu atëherë, nëse kritikët e Mateut kanë të drejtë, Mateu jo vetëm ka sajuar një histori imagjinare dhe na e ka hedhur sikur të ishte histori e vërtetë, për të nxjerrë idenë e rreme se lindja e Krishtit përbushi profecinë e një ngjizjeje virgjërore, por, si një hajdut ekspert, është përpjekur të mbulojë gjurmët e tij dhe të çorientojë lexuesit e tij nga origjina reale e historisë së tij, duke sajuar që Jozefi dhe të krishterët e hershëm nuk ishin në dijeni të profecisë derisa të ndodhte ngjizja virgjërore. Të nënkuptosh se një apostull është një mashtrues i qëllimshëm është një çmim i lartë që duhet paguar për t'i bërë bisht domosdoshmërisë për të besuar në mrekullinë e lindjes virgjërore.

Dhe tani, sikur të mos kishim mjaftueshëm pikëpamje të çuditshme, duhet të marrim në konsideratë një përpjekje tjetër për të anashkaluar një pranim të fjalëpërfjalshëm të lindjes virgjërore. Disa na kujtojnë se rabinët judenj e kishin zakon të thoshin: “Ka tre persona në [krijimin e] njeriut, i Shenjti, bekuar goftë, i ati dhe e ëma” (shiko *Niddah 31a*). Na kërkohet atëherë të besojmë se, kur të krishterët e hershëm pohuan se Krishti u ngjiz nga Fryma e Shenjtë, ata nuk kishin qëllim të thoshin diçka tjetër nga ajo që thoshin rabinët; por fatkeqësisht të krishterët e mëvonshëm e keqkuptuan dhe menduan se ata nënkuptuan që fëmija i Marisë kishte një Atë hyjnor, por jo një atë njerëzor.

Atëherë, nga kjo pikëpamje historia e lindjes së mbina-tyrshme të Krishtit mund dhe duhet të reduktohet në një pretendim, i bërë me sa duket me forcë të madhe nga të krishterët

Tabloja 13 • Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

e hershëm, sepse lindja e Krishtit nuk kishte asgjë të veçantë apo të spikatshme përtej asaj që mund të thuhet për lindjen e ndonjë njeriu tjetër. Çuditëmi pse këta të krishterë të hershëm u munduan të sajnin këtë pretendim. Nëse mosbesimi të mrekullitë duhet të çojë në shpjegime të tilla të shtrembëruara për të zvogëluar domethënien e historisë së lindjes virgjërore, atëherë ajo që mund të themi është se mosbesimi intelektual është më i fortë se besimi.

Gjëra të tjera në Ungjillin sipas Lukës

Edhe pse duhet të shkojmë drejt fundit në studimet tona, shijimi yt i këtij Ungjilli nuk ka pse të mbarojë; ai duhet të lexohet vazhdimisht prej teje. Sigurisht, ka shumë gjëra që nuk i kemi marrë në konsideratë, sepse pamë vetëm disa gjëra rreth asaj që ka shkruar Luka. Tregimi i tij do të vazhdojë t'u japë atyre që e lexojnë siguri, dhe pikë së pari ky ishte qëllimi i Lukës (Luka 1:4).

Tablotë e tjera të shumta që ai ka zgjedhur tregojnë për mrekullinë e lajmit të mirë, që Krishti u çoi nevojtarëve: një ungjill faljeje dhe shprese. Ndërsa vazhdon të lexosh, mund ta shikosh Krishtin jo vetëm në ato tablo historike, por edhe si Ai me dy udhëtarët në rrugën për në Emaus (24:13), si Ai që vdiq dhe u ngjall përsëri. Dhe kështu të gjithë ne të mund ta njohim dhe ta duam dhe ta adhurojmë Atë si Zotin tonë, Jezu Krishtin.

Udhëzues studimi

Udhëzime studimi për drejtuesit

Pyetjet e mëposhtëme kanë si qëllim studimin personal apo në grup. Ato do të jenë të dobishme nëse i shqyrton pas çdo kapitulli, edhe pse disa mund të presin derisa të lexojnë tërë librin dhe pastaj të përdorin pyetjet për të përsëritur materialin.

Për shkollat, seminarët biblike dhe grupet e studimit në shtëpi, udhëzimet e mëposhtme jepen vetëm si sugjerim:

1. Kaloni 45 minuta në diskutim.
2. Lexoni pyetjet shkurtimisht *përpara* se të lexoni mësimin për t'u familjarizuar me çështjet thelbësore të diskutuara.
3. Lexoni pjesët e Biblës mbi të cilat mbështet mësimi.
4. Lexoni mësimin.
5. Shqyrtojini pyetjet me radhë; nëse jeni grup, drejtuesi duhet të sigurohet që çdo pyetje është trajtuar dhe që diskutimi të jetë me interes.
6. Mund të jetë e dobishme në një situatë grupi në fillim të takimit t'i caktosh një pyetje njërit apo disa pjestarëve të grupit. Ky apo këta do të kenë përgjegjësinë për

Udhëzues studimi

të drejtuar atë pjesë të diskutimit; drejtuesi duhet të sigurohet që koha të ndahet mirë në mënyrë që të trajtohen të gjitha pyetjet.

Fryma e Shenjtë na thërret të rritemi në zgjuarsi dhe të përdorim atë zgjuarsi me zell ndërsa i afrohemi Shkrimit (1 Kor. 14:20). Megjithatë ne nuk studiojmë të pandihmuar; Vetë Zoti ynë hap mendjet e dishepujve të Tij në mënyrë që ata të mund të kuptojnë Shkrimet (Luka 24:45).

Panorama 1 Ungjilli i të përçmuarve dhe i të shtypurve

Tabloja 1 Përtëritja e një prostitute

1. Çfarë lloj personi shfaqet Krishti në këtë pjesë?
2. Pse Krishti nuk ishte i interesuar për veprat e mira të Simonit?
3. Nga e dimë që ajo grua u fal?
4. Sipas historisë çfarë është një mëkatar?
5. Cili është qëndrimi i Krishtit ndaj mëkatit tonë? A na ofron Ai falje sot?

Tabloja 2 Shpengimi i një mashtruesi

1. Kush janë njerëzit “për së mbari”, atëherë dhe tani?
2. Cili ishte rezultati i përgjigjes që Levi i dha Krishtit?
3. Kush kishte më tepër nevojë për Krishtin, farisejtë apo tagrambledhësit? Pse Ai shkoi te tagrambledhësit?
4. Çfarë shpjegimi jep shëmbëlltyra e fariseut dhe tagrambledhësit rreth veprave të mira?
5. Cili është ndryshimi midis shpërblimeve për veprat e bëra në këtë jetë dhe shpëtimit?
6. Çfarë tha Krishti për Zakeun që ndryshoi jetën e tij?

Tabloja 3

Shpagimi i vejushës

1. Pse duket sikur Perëndia e lë të keqen të pandëshkuar?
2. Çfarë nënkuptojmë kur themi se Krishti erdhi për të çliruar qoftë shtypësit, qoftë të shtypurit?
3. A nuk duket sikur ne të gjithë jemi shtypës?
4. Cili është mësimi kryesor i historisë për vejushën nga Sidoni?
5. Pse ata që dëgjuan Krishtin e dëbuan nga sinagoga?
6. Çfarë aspektesh të kësaj historie mund të zbatohen për jetën moderne?

Tabloja 4

Kthimi i një kriminelit

1. Pse njëri nga kriminelët i kërkoi Krishtit falje ndërsa tjetri e mallkoi?
2. Në ç'kuptim Krishti ishte i ndryshëm nga mbretërit e tjerë gjë që e kuptoi edhe hajduti që po vdiste?
3. Për hajdutin që po vdiste si ndryshonte besimi të Krishti nga “feja”?
4. Nga kjo histori çfarë mësojmë për pendimin?
5. Në ç'mënyrë mund t'i nënshtrohemi autoritetit të Krishtit sot?
6. A mund t'i kushtoj Krishtit besnikërinë time sot? Pse?

Panorama 1

Sugjerime për studime të mëtejshme

Në këto seri diskutimi kemi trajtuar katër raste të njerëzve të përçmuar apo të paprivilegjuar nga ana shoqërore. Ungjilli sipas Lukës na flet edhe për të tjerë. Ja disa shembuj nga ungjilli dhe lexime shtesë.

Viktima të sëmundjes	Lebrozë Luka 5:12-16; 17:11-19; 4:27
	Sfondi: Levitiku 13
Një viktimë e sëmundjes mendore si pasojë e spiritizmit	I demonizuar Luka 8:26-39
	Sfondi: Levitiku 19:31; 20:6, 27; 11:7-8
Viktimat e armiqësive fetare	Samaritanët Luka 9:51-56; 10:25-37; 17:15-19
	Sfondi: 2 Mbretërve 17; Nehemia; Gjoni 4

Për çdo rast:

1. Shqyrtoni natyrën e refuzimit, izolimit dhe vetmisë.
2. Vlerësoni si e justifikonte shoqëria, nëse e bënte, imponimin e izolimit dhe/ose pse nuk ishte efektive për të hequr shkakun.
3. Studioni, nëse ka, efektet jo vetëm mbi viktimat, por edhe mbi shoqërinë.
4. Kushtojini vëmendje të veçantë metodave të ndryshme që përdori Krishti për të trajtuar këto raste të ndryshme.

Panorama 2 Ungjilli i botës së këtejme dhe të përtejme

Tabloja 5 Pika qendrore e kohës

1. Pse të krishterët pohojnë se vdekja e Krishtit ishte “pika qendrore” e kohës?
2. Sipas pikëpamjes së Perëndisë, pse vdekja e Krishtit ishte e domosdoshme?
3. Në ç’mënyrë vdekja e Krishtit shfuqizoi pushtetin e vdekjes (Heb. 2:14-15)?
4. Si mund të jetë një individ sot i sigurt për parajsën?
5. Çfarë rrjedhesh sjell vdekja e Krishtit në lidhje me fajin dhe faljen personale?

Tabloja 6 Porta drejt përjetësisë

1. Cili është ndryshimi midis të qenit “në Adamin” dhe “në Krishtin”?
2. Pse morali (ligji i Perëndisë) nuk është në gjendje të sigurojë falje?
3. Nga pikëpamja njerëzore pse ishte e domosdoshme vdekja e Krishtit?
4. Pse të krishterët pohojnë se Jezu Krishti është ndryshe nga tërë drejtuesit e feve të tjera?
5. Cilët janë elementët kryesorë të mbretërisë së ardhshme të Perëndisë?

Tabloja 7

Kur kalojmë nga ana tjetër

1. Çfarë kishin të përbashkët Simeoni dhe hajduti ndërsa ishin në prag të vdekjes?
2. Pse mund të jemi të sigurt për qiellin?
3. Çfarë është jeta e përjetshme?
4. Çfarë do të thotë “të besosh personalisht te Qengji i Perëndisë, tek Ai dhe tek askush tjetër” dhe “ta kesh emrin të shkruar në librin e Tij të jetës”?

Tabloja 8

Nga ana tjetër

1. Pse i pasuri shkoi në ferr?
2. Cilat janë provat se është e mundur të shkojmë menjëherë te Krishti kur të vdesim?
3. Çfarë informacioni na jep Luka rreth të ardhmes së jobesimtarëve dhe të papenduarve?
4. Si mund të sigurohemi që kemi “një themel të mirë” për të pasur jetën e përjetshme?

Panorama 3 Ungjilli i Mbretit dhe mbretëria e Tij e tashme

Tabloja 9

Mbreti shpall besëlidhjen e Tij

1. Çfarë duhet të bëjë një person për të përfituar nga besëlidhja e re?

Udhëzues studimi

2. Pse besëlidhja e vjetër ishte e pamundur të zbatohet nga njerëzit? Cili ishte qëllimi i saj?
3. Pse Perëndia nuk është i kënaqur kur ne “bëjmë të pamundurën dhe zbatojmë urdhërimet sa më mirë të mundemi”?
4. Pse vdekja e Krishtit ishte e domosdoshme para se të hynte në fuqi besëlidhja e re?
5. Si i shpjegojnë Hebrenjve 8:8-12 dhe Galatasve 3:15-22 ndryshimet midis dy besëlidhjeve?

Tabloja 10 **Marrëdhënia midis Sovranit** **dhe nënshtetasve të Tij**

1. Pse Perëndia përpiqet kaq shumë të sigurojë të krishterët e vërtetë se ai është pranuar plotësisht?
2. Çfarë nënkupton Perëndia kur thotë se nuk do t'i “kujtojë” mëkatet tona? Si mund ta bëjë Ai këtë?
3. Me fjalët tuaja, cilat janë tre klauzolat kryesore të besëlidhjes së re siç paraqiten te Hebrenjve 8:6-13?
4. Klauzola e dytë flet për “njohjen e Zotit”. Si mund ta “njohim Zotin”? (Mund të shikosh edhe Gjonin 17:3).
5. Si e bën të mundur vdekja e Krishtit besëlidhjen e re (Heb. 9:15)?

Tabloja 11

Rangu dhe shpërblimi i shërbëtorëve të Mbretit

1. Çfarë shpërblimesh i premton Krishti personit që e ndjek dhe vuan për Të?
2. Kur do të shijohen këto shpërblime dhe pse është e rëndësishme?
3. Çfarë na mësojnë shembujt e Pjetrit dhe Palit rreth natyrës së shërbesës së krishterë dhe stilit të jetës të atyre që kanë përgjegjësi të krishtera?
4. Çfarë mësojmë nga qëndrimi i Krishtit ndaj të verbërit dhe kujdesit të Tij për njerëzit në nevojë?

Tabloja 12

Mbreti-Prift dhe krimineli mbretëror

1. Çfarë mësimesh nxori Pjetri rreth vetes përmes përvojës së tij të mohimit dhe faljes prej Krishtit? (Shiko 1 Pjet. 1:6-9; 4:12).
2. Pse lejoi Krishti që Pjetri të vihej në provë?
3. Pse *besimi* ynë është shumë i rëndësishëm? (Krishti u lut në mënyrë të veçantë për besimin e Pjetrit).
4. Cila është prova që tregon se Krishti interesohet për ne si *individë* dhe për nevojat tona të veçanta?

Përfundim

Kapitulli 13

Ungjilli për dyshuesin dhe skeptikun

1. Pse për njerëzit është e vështirë të besojnë te hyjnia e Krishtit, por mohojnë elementët e mbinatyrshëm në tregimet e fëmijërisë nga Luka?
2. Cili ishte ndryshimi midis pyetjeve që Maria dhe Zakaria i bënë engjëllit dhe si lidhet ky ndryshim me pyetjet tona dhe besimin tonë sot?
3. Sipas shembullit të apostujve të Libri i Veprave, cila është prova më e mirë për hyjninë e Krishtit: lindja virgjërore apo ringjallja? Pse?
4. A të duken bindëse kundërshtimet e ngritura ndaj lindjes virgjërore apo kanë marrë përgjigjen e duhur nga evidenca e dhënë si në Dhiatën e Vjetër ashtu edhe në të Renë?

